

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: V

BROJ: 5 (43)

Subotica, svibanj (maj) 1998.

Cijena: 6,00 N. din.

S MARIJOM U IŠČEKIVANJU DUHA

Pred nama je, kako ga mnogi nazivaju, najljepši mjesec. Najljepši je zbog rascvjetalosti i bujanja prirode oko nas. I nije slučajno Crkva ovaj mjesec posvetila najljepšoj među ženama - Mariji, koja je "sva lijepa", bez ljage grijeha...

U ovom mjesecu u svim našim crkvama održavat će se svibanjske pobožnosti. Pjevat ćemo Mariji, moliti kronicu, moliti njezine litanije... Od nje učiti živjeti svetim životom. Marijina veličina i izvor njezine svetosti jest u njezinoj otvorenosti poticajima Duha Svetoga. Ona je bila ujedinjena u molitvi s apostolima, "ženama i braćom Isusovom" u iščekivanju dana Pedesetnice, tj. prvih Duhova.

U ovoj Godini Duha Svetoga divno se poklapa mjesec svibanj s pripremom za Duhove. Cijeli mjesec možemo preko svibanjskih pobožnosti biti ujedinjeni u molitvi s Marijom u iščekivanju Duha, u pripremi za Duhove koji ove godine padaju na zadnji dan mjeseca svibnja.

Čini mi se da je ovaj svibanjski broj "Zvonika" također sličan rascvjetalom svibnju. Pun je uskrsne radosti, zanosa... Takve su bile mnoge naše župske zajednice, o čemu svjedoči i naša posebna rubrika "Odjeci Uskrsa '98". Načinili smo i jedan mozaik s izvacima iz uskrsnih poruka: Pape, nadbiskupa zagrebačkog, kardinala Kuharića, vrhbosanskih biskupa, nadbiskupa Perka, Janjića. Tu su i dijelovi poruka patrijarha Pavla i episkopa bačkog g. Irineja...

Marija s apostolima u iščekivanju Duha - nije li to slika duhovnih zvanja? Posebnu smo stranicu posvetili duhovnim zvanjima u povodu Dana duhovnih zvanja (3. 05). Kako divno svjedočanstvo je dao naš bolesni svećenik Lajoš. Kako divno moli Papa za duhovna zvanja... Prekrasno o pozivu meditira s. Blaženka. I naši sjemeništari na svojoj stranici "Paulinum" posvetili su prostor nedjelji "Dobrog pastira"; ni mladi na svojoj stranici nisu zaboravili ovaj tako značaj događaj koji se svake godine slavi u Crkvi na 4. uskrsnu nedjelju. Očito, duhovna zvanja su posebno blago Crkve, ali i velika potreba Crkve, a smijem reći osobito naše biskupije i svih biskupija u SRJ. Neka ovaj broj "Zvonika" bude svima Vama poticaj da žarko molite za duhovna zvanja, pa ćemo se onda svi radovati čudesnim odzivima naših mladića i djevojaka.

I raspjevan je ovaj naš "Zvonik" kao svibanj. Da je to istina, uvjerit ćete se na Dječjim stranicama. Ondje su slike svih naših raspjevanih dječjih zborova koji su svojim pjevanjem tako radosno, ponosno i zanosno slavili Gospodina na ovogodišnjoj "Zlatnoj harfi".

Sve više pohvala stiže na račun "Zvonika" s raznih strana. Osobito ističu njegov bogati sadržaj (naše stalne rubrike). Neki se čak tuže da je gotovo nemoguće sve "sažvakati" za mjesec dana zbog preobilja materijala. Neka, slavimo Gospodina! Rezerve duhovne hrane nikad dosta!

Možda će netko pomisliti: pa, u ovom mjesecu su i Duhovi, a o Duhu Svetom gotovo ništa! To je zbog iznenađenja koje vam pripremamo. Naime, za Duhove izlazi novi broj "Zvonika" koji u ovoj Godini Duha Svetoga želimo posvetiti osobito ovoj tako dragoj, a tako malo poznatoj božanskoj osobi!

Želeći da ovaj svibanj doista proživimo s Marijom u iščekivanju Duha, srdačno Vas pozdravlja i voli

vaš urednik

P O Z I V . . .

Jednom dok sam radila neki beznačajni posao, naiđe Isus. Privukla me nečujnost Njegova koraka i podigoh glavu. Pogledi punog neizrecivog susretoše se. Utrčah u kuću i rekoh svojim:

- Prošao je Isus. Moram za njim!

Oni se ne snađoše da reknu riječ, a ja sam već trčala za njim. On se okrenu, a ja ga upitah:

- Gdje Ti je dom?

- Ja nemam doma gdje bih glavu naslonio - reče mi - ali obećavam ti: gdje budem ja ondje ćeš biti i ti. I gdje budeš ti ondje ću biti i ja.

I tako pođosmo skupa. Bila sam još premlada i vrlo ponosna što pođoh za Njim. Ali ubrzo me moj Prijatelj stade strašno zbunjivati. Usred ozbiljnog razgovora On bi pretrčao cestu i vratio loptu neopreznom dječaku, ili bi strpljivo išao uz sporu staricu noseći njezin ubogi zavežljaj. Ili bi sjeo kraj nekog osamljenog čovjeka u parku i sjedio sate i sate. Ponekad bi s beskrajnom strpljivošću slušao ljude koje nitko nije htio slušati. A ja bih čekala da se On vrati i osjećala sam se veoma osiromašena. Rekoh mu jednom:

- Zar Ti nemaš važnijeg posla?

A On mi odgovori:

- Najvažniji je posao ljude usrećivati, zapravo pokazati im vlastiti put do sreće. Pođi i ti sa mnom.

Nakon dugog oklijevanja pođoh. I obogatih se veoma smiješkom sretnog djeteta, zahvalnošću priproste starice, nadom jednog osamljenog i beznadnog čovjeka. I tada shvatih da je Isus sreća.

I nastavismo put. Bio je Isus veličanstven, ali nije se ustručavao sagnuti se i meni vaditi trnje iz nogu; rasplesti sponu u koje se može zaplesti nemoćno ljudsko dijete. Otvoriše mi se oči i vidjeh: Isus je sama dobrota i milosrđe.

A kad se u meni probudi čežnja za domom i obitelji, On ne prezre moju čežnju, nego je ispuni. Ne reče mi:

- Idi kući kad ne možeš izdržati.

Isus mi postade i otac i mati i zaručnik i dom. Spoznah tada da je Isus ljubav.

I nastavismo put šutke. Vidjeh potajice kako mu često krvari srce. Nakon dugog puta što ga prođosmo skupa, jednog dana stadoh pred Njega i odlučno rekoh:

- Isuse, ja još ne mogu činiti ono što sam vidjela od Tebe, ne mogu biti kao Ti. Ali Tvoja ljubav je našla put do mog srca. Ja Ti vjerujem i pristajem cijeli život živjeti s TOBOM!

. . . I O D G O V O R

s. Blaženka Rudić

Uređuje: Andrija Kopilović ✍

IV. USKRSNA NEDJELJA

03. 05. 1998.

Dj 13,14.43-52

Otk 7,9.14b-17

Iv 10,27-30

KRIST NAŠ PASTIR

Danas je nedjelja Dobroga Pastira i međunarodni Dan duhovnih zvanja. Vjerojatno će tema naših razmišljanja biti Papina poruka za ovogodišnji Dan duhovnih zvanja. Međutim, mi ćemo nastaviti razmišljanje evanđeoskog teksta koji nam nudi liturgija ove nedjelje. Evanđelje je kratko. Odlomak je zapisao sveti Ivan iz Isusovog duljeg govora. Činjenica da je Isus jedini spasitelj ljudi ovdje je jako naglašena. Čovjek se nikako i nikada ne može spasiti ni vlastitom voljom ni vlastitim djelima. Spasenje je milost s kojom se surađuje. Naglašena je suradnja slušanjem glasa pastira i hod njegovim putem. Pastir je onaj koji spašava, pastir je onaj koji daje život vječni i pastir je onaj koji čuva. Stado je ono koje sluša njegov glas, stado je ono koje ide njegovim putem. Dapače, Isus tvrdi da je čuvar stada sam Otac koji ne da da se izgubi itko od spašenih. Ovaj tekst je dirljiv, jer očituje da je spasenje koje je na nama izvršeno velika Božja ljubav i velika Božja briga. Njegovo je djelo a naše je sudjelovanje. Spasenje je njegova milost a naše je prihvaćanje spasenja. On je pastir i to naš a mi smo njegovi. On nas poznaje po imenu, poziva nas i osigurava život vječni.

VI. USKRSNA NEDJELJA

17. 05. 1998.

Dj 15,1-2.22-29

Otk 21,10-14.22-23

Iv 14,23-29

SPECIFIČNOST KRISTOVA MIRA

Kad uskrsli Isus pozdravlja svoje učenike pozdravom "Mir vama!", skloni smo povjerovati da se radi o miru za kojim čezne ovaj svijet, a to je "mirovanje oružja". Međutim, Isus sam tumači o kakvom miru je riječ. On je nakon uskrsnuća k nama došao iz svijeta koji je posve Božji svijet i pojavio se među nama kao novi čovjek. Donosi nam mir koji se očituje ljudskoj savjesti i srcu. Mir koji On daje ne može se narušiti ni ubojitim oružjem ni ekonomskim razlikama, čak ni smrću, jer je taj mir smješten u srce i savjest a označava prisutnost i djelovanje Duha Svetoga u nama. Isus nam ostavlja i dva uvjeta po kojima je taj mir u našem srcu i našoj savjesti ostvarljiv. Prvi uvjet je slušanje njegove riječi i to na način poslušnosti. Dakle, ne samo čuti nego i poslušati. Drugi uvjet je ljubiti Isusa i čuvati njegovu riječ u srcu. Kad su ta dva uvjeta ispunjena, Isus šalje svojega Duha koji onda u nama izvodi pavlovsko "i htjeti i moći". Stoga se mi kršćani ne smijemo zavaravati nekakvim pacifizmom prolazne ovozemaljske kategorije, makar je i taj mir Božji dar, nego daleko više moramo nastojati zadobiti onaj mir koji nam je darovan po Duhu Svetom. Tek tada i samo tada kršćanin može biti mirotvorac koji unosi mir u sve svjetske probleme. Promatrajući mir u tom svjetlu, može se razumjeti nezamjenjivi utjecaj Svetoga oca. On je suvremeni primjer posjedovanja takvo ga mira.

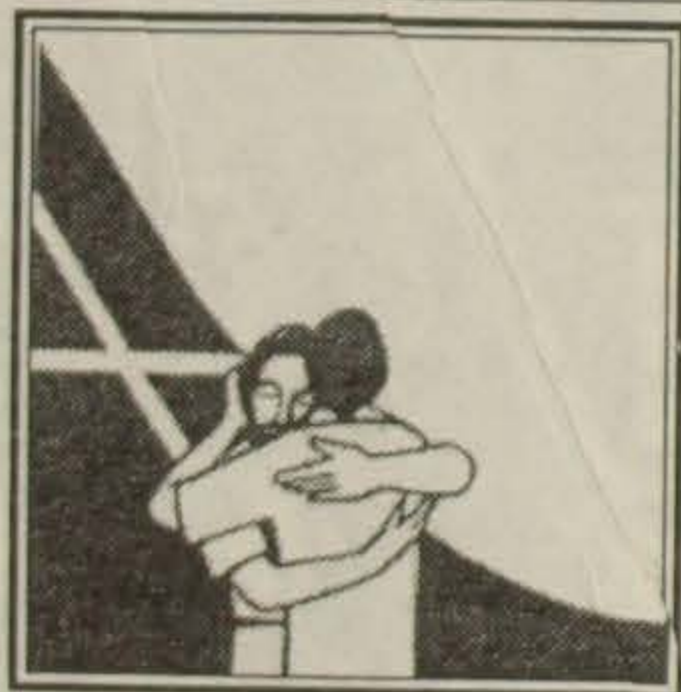
V. USKRSNA NEDJELJA

10. 05. 1998.

Dj 14,21-27

Otk 21,1-5

Iv 13,31-33a.34-35

NOVA ZAPOVIJED

Na prvi pogled, ova tema je za mnoge, koji je slušaju površno, već puko ponavljanje. Riječ je, naime, o kršćanskom poimanju ljubavi što je u kršćanstvu glavna zapovijed. No, kad god se o zapovijedi razmišlja, postoji opasnost da se ne zapazi osobitost i novost Isusove zapovijedi ljubavi. Naime, Isus ne ponavlja starozavjetnu zapovijed, nego je kao jedinu novu čini predmetom Novoga saveza i taj predmet saveza zapečaćuje svojom krvlju. To je ljubav koja je do tada nepoznata u religijskom svijetu, a nova je u tome što je On mjera te ljubavi. Ima tri poruke: ljubite se među sobom kao što sam ja ljubio vas - a on je za nas položio život. Dakle, prava ljubav mora biti spremna položiti život za blišnjega. To nije lako. I zato na ovu zapovijed ne treba gledati naivno. Druga poruka je ljubiti svoje neprijatelje. I to je novina u Isusovoj zapovijedi, a ujedno je vrlo teška strana kršćanske nauke o ljubavi. Jasno da se ne radi o ljubavi osjećaja, nego o ljubavi opredjeljenja. I treća poruka: po ovome će svi znati da ste moji učenici. To znači da nam je dao jasno svjedočanstvo i vječnu metodu kako ćemo kršćanstvo učiniti autentičnim i navjestiteljskim. Badava je koristiti sve moguće metode, skupove, planiranja, dogovore ako među kršćanima nije ostvaren ovaj način prenošenja božanske objave. Iz ovoga nam je jasno u čemu je korijen svih neuspjeha i gdje se nalazi temeljni izvor cjelokupne naše odgovornosti pred Bogom i pred suvremenim svijetom u pitanju autentičnog življenja i širenja kršćanstva.

VII. USKRSNA NEDJELJA

24. 05. 1998.

Dj 7,55-60

Otk 22,12-14.16-17.20

Iv 17,20-26

PO NJEMU, U NJEMU, U JEDINSTVU

Odlomak današnjeg evanđelja je potresan. Isus se oprašta od svojih učenika i za njih moli. Ta molitva je jedinstvena, s porukom, utjehom i velikom prošnjom. Poruka je sadržana u činjenici da je Isus htio i učinio svoje učenike baštinicima svoga božanskoga života. Koji god su u njemu, njegovi su i u jedinstvu su samoga Presvetoga Trojstva, baštinici božanskoga života. Čovjek je dakle uzdignut i treba ostati u tom svom kršćanskom dostojanstvu i pozivu. Utješno je da je naš zagovornik na nebu sam Gospodin Isus koji za nas moli i naše jedinstvo s Presvetim Trojstvom čini mogućim po sebi i u sebi. Dapače, on moli za svoje učenike, za nas, da mogremo nastaviti njegovo djelo. Prošnja je pak molitva Isusova da mi do konca vremena budemo sredstvo po kome će ljudi prepoznati i samog Gospodina Isusa i njegovo poslanje. On moli i za one koji će na riječ učenika povjerovati da budu baštinici istog obećanja koje su i učenici dobili. Međutim, ono što opterećuje našu povijest jest činjenica da to savršeno jedinstvo i savršenost te poruke biva stalno prekrivano ljudskom slabošću do te mjere da postaje zaprekom širenju radosne vijesti. Dok čitamo ovaj odlomak i bivamo utješeni i zanešeni njegovim sadržajem i njegovom porukom, na mjestu je zapitati se da li smo i odgovorni da do te mjere budemo Bogu prilagodljivi te ne budemo zapreka ostvarivanju Isusove molitve.

PJESMOM I GLAZBOM SLAVITI BOGA I "DVORITI" SVOJ NAROD

JUBILEJ KATEDRALNOG ZBORA

"ALBE VIDAKOVIĆ"

Katedralni zbor "Albe Vidakovića" iz Subotice proslavio je, 18. i 19. travnja 1998. godine jubilej, 25. obljetnicu svog postojanja i djelovanja.

Jubilej je proslavljen svečanim koncertom u subotu, 18. travnja u subotičkoj katedrali - bazilici sv. Terezije i svečanom misom zahvalnicom u nedjelju, 19. travnja u 10 sati, koju je prikazao župnik Stjepan Beretić.

Poslije mise članovi zbora posjetili su grobove biskupa Matije Zvekanovića, Albe Vidakovića i mons. Franje Vujkovića.

Osnivateljica i voditeljica zbora s. Mirjam Pandžić kao i svi članovi zbora sjetili su se tih dana slavlja i svih žrtava i odricanja koje su radosno prihvaćali da bi svojim pjevanjem proslavili Boga i uljepšali liturgijska slavlja.

U njihovom radu, osim toga, vodila ih je ljubav prema muzičkoj umjetnosti; vodila ih je želja da i drugima pruže duhovno uživanje na brojnim koncertima koje su brojni slušatelji s oduševljenjem prihvaćali.

Svi članovi katedralnog zbora, koji su kroz njega prošli tokom 25 godina, u njemu su ostavili dio srca, dio svoje ljubavi i dio svoga života. I tako su svojim pjevanjem obogatili kulturnu baštinu našega naroda i glazbenu baštinu naše mjesne Crkve.

Katedralni zbor je osnovan u jesen 1973. godine. Naime, tada je pripremana proslava 200. obljetnice početka gradnje crkve sv. Terezije Avilske u Subotici. S. Mirjam Pandžić, koja je tada došla u Suboticu, sakupila je pjevače za zbor koji je pjevao 15. X. 1973. na svečanosti u katedrali. Ona je poslije te proslave uspjela pridobiti članove novog zbora da ostanu na okupu i nastave zajedno pjevati.

Tako je već iste godine na blagdan Bezgrešnog začeća na svečanoj biskupskoj misi katedralni zbor pjevao "Troglasnu misu" Albe Vidakovića. To su bili prvi uspjesi zbora.

Poslije toga kroz 25 godina katedralni zbor je pjevao na svim liturgijskim svečanostima u katedrali pa je sve te svečanosti učinio još svečanijim. Osim toga, zbor pjeva u manjem sastavu svake nedjelje u katedrali, na sv. misi u 10 sati.

Pored redovitog pjevanja u subotičkoj katedrali, katedralni zbor je imao brojne nastupe i koncerte prigodom raznih jubileja, proslava i priredbi.

Svake godine održao je koncert u povodu godišnjice smrti Albe Vidakovića, koji je umro u Zagrebu 18. travnja 1964. godine. Zbor je posebno svečano proslavio 10, 20. i 30. godišnjicu njegove smrti (1974, 1984, 1994).

Od brojnih priredbi, koje je katedralni zbor svojim nastupom osobito obogatio, spomenut ću samo najpoznatije. To su "Dani kruha i riječi" u okviru proslave Dužijance, koji su zaživjeli 1980. godine prigodom proslave 40. obljetnice smrti našeg, bunjevačkog hrvatskog pjesnika Alekse Kokića.

Ta 1980. godina bila je prijelomna još iz jednog razloga. Tada je katedralni zbor dobio ime "Albe Vidakovića" po velikom hrvatskom kompozitoru i muzikologu koji je rođen 1. X. 1814. godine u Subotici. "Krštenje" zbora bilo je na misijsku nedjelju, 19. X. 1980. godine. Čast kuma katedralnog zbora pripala je franjevcu o. Stanku Vasilju, a u njegovoj odsutnosti zbog bolesti zastupao ga je franjevac o. Domagoj Šimunović.

Od nekoliko jubileja, koji su svečano proslavljeni uz sudjelovanje katedralnog zbora "Albe Vidakovića", najest ću samo jedan koji ima povijesni značaj. To je proslava 300. godišnjice seobe i obnove crkvenog života među Hrvatima u Bačskoj (11-17. kolovoza

1986) i završetak ove proslave u subotičkoj franjevačkoj crkvi (3-4. listopada 1987).

U okviru te proslave organiziran je pohod našoj staroj domovini u Hercegovini i do izvora rijeke Bune. Na ovo hodočašće išao je i katedralni zbor "Albe Vidakovića" koji je nastupio u Tuzli, 23. svibnja 1987. godine u franjevačkoj crkvi na svečanoj misi, a potom kod otkrivanja spomen ploče ovog pohoda.

Istu večer zbor je nastupio na svečanoj akademiji u mostarskoj katedrali a sutradan, u nedjelju 24. svibnja, zbor je također nastupio kod povijesnog trenutka otkrivanja spomen ploče o 300. godišnjici preseljenja naših predaka iz stare domovine kao i na svečanoj biskupskoj misi.

Od brojnih gostovanja katedralnog zbora "Albe Vidakovića" u pojedinim gradovima u našoj zemlji i u inozemstvu spominjemo nastupe u Baji, Baču, Somboru, Odžacima... Zbor je sudjelovao na smotri sedam katedralnih zbora 23. XI. 1985. godine u crkvi sv. Franje na Kaptolu u Zagrebu, prigodom proslave Europske godine glazbe.

Katedralni zbor je nastupio i na prvoj smotri subotičkih pjevačkih zborova koja je održana u katedrali 25. svibnja 1997. godine pod pokroviteljstvom Glazbenog odjela Instituta "Ivan Antunović" kao sjećanje na Hrvatsko pjevačko društvo "Neven" koje je u Subotici djelovalo od 1920. do 1946. godine.

Na svim svojim koncertima, pa tako i na jubilarnom koncertu 18. travnja 1998. godine, katedralni zbor "Albe Vidakovića" je na programu imao djela naših skladatelja: Albe Vidakovića, dr. Josipa Andrića, Milana Asića, Jelića i drugih hrvatskih glazbenih umjetnika. I na jubilarnom koncertu čuli smo glazbena djela poznatih svjetskih majstora: W. A. Mozarta, G. F. Händela, Palestrine, J. S. Bacha, L. van Beethovena...

Katedralni zbor "Albe Vidaković" uz Tamburaški orkestar

Posebno treba istaći zasluge Jelene i Stipana Jaramazovića koji su pomogli da se u nastupima katedralnom zboru pridruže članovi Subotičkog tamburaškog orkestra i na taj način osvježe izvedbu.

Na kraju jubilarnog koncerta voditeljica Anastazija Piuković je zahvalila u ime zbora svim prijateljima i dobročiniteljima koji su kroz 25 godina podržavali i pomagali katedralni zbor. Potom je katedralni župnik Stjepan Beretić zahvalio voditeljici zbora s. Mirjam i svim članovima zbora na svemu što su učinili tokom proteklih 25 godina te im čestitao jubilej i predao novčani dar kao podršku njihovom daljnjem radu. Svoju čestitku izrekla je i s. Tarzicija Tunjić, časna majka Družbe sestara Naše Gospe - Zagreb, te generalni vikar subotičke biskupije mons. Bela Stantić. Zbor je primio i mnoge druge pismene čestitke među kojima im je svakako najdraža ona subotičkog biskupa Ivana Pénzesa.

Tako je u oduševljenju završio ovaj veliki jubilarni koncert katedralnog zbora "Albe Vidakovića" u želji da dočeka proslavu novih malih i velikih jubileja.

Bela Gabrić

"U nošenju križa pomaže mi Isus!"

MOJE NEPODERIVE CIPELE

Svaka četvrta uskrсна nedjelja slavi se kao međunarodni Dan duhovnih zvanja. Na stranicama našeg Lista redovito možete čitati priloge naših sjemeništara ili razgovore s nekim svećenicima, redovnicima ili redovnicama. Uz ovogodišnji Dan duhovnih zvanja donosimo Vam jedan interesantan razgovor sa svećenikom koji ove godine slavi nesvakidašnji "jubilej". Prije točno deset godina vlč. Lajoš Mesaroš, svećenik banatske biskupije, u svećeničkom domu "Jozefinum" preselio se iz invalidskih kolica u krevet. Od tada strpljivo služi Bogu prinoseći mu sebe i svoju bolest kao jedini i najdragocjeniji dar.

U jednom razgovoru pitao sam ga da li bi htio razgovarati o sebi i svojoj životnoj žrtvi za "Zvonik". Lajoš je rado pristao o tome razgovarati uz napomenu da je prije par dana imao sličan razgovor za mjesečnik na mađarskom jeziku "Hitélet" i da taj materijal slobodno mogu preuzeti i za naš List. Donosim najvažnije dijelove toga razgovora.

Mesaroš Lajoš je na svojoj prvoj misi doživio svoju cvjetnu nedjelju. Njegov Veliki petak traje već deset godina, od kada je zarobljen u krevetu. 30. travnja ove godine Lajoš je navršio 50 godina.

Bog je na krštenju u ruke roditelja Mesaroš stavio par cipela. "To je znak - rekao mi je - da sam posvojio vašeg sina Lajoša. Ako ih bude(te) čuva(o)li, onda će one stalno rasti."

Kakva je bila kasnija sudbina ovih nepoderivih cipela, tj. posvetne milosti, pitao sam svećenika Lajoša, koga čitatelji poznaju kao pisca knjige pod nazivom "Plamen svijeće".

Budimo suvremeni?

* U djetinjstvu je to uglavnom bila briga moje majke da ne uprljam svoje cipele, a kasnije to je polako prepustila meni. Mjesni župnik i dekan me je upozoravao da ne uprljam i da ne izujem iste cipele. U tom očuvanju mi je pomagala ispovijed, euharistija i krizmanje.

* Kako ste prošli kroz velike izazove puberteta?

* Društvo me je zadirkivalo. Smijali su mi se: zašto ne zamijenim cipele za neke ljepše i suvremenije? Nažalost, to je uslijedilo. Kada sam postao posve samostalan, zanemario sam u ormaru Božji dar. Iako su me suvremene cipele žuljale, nosio sam ih jer su se i drugi modirali u takvima. Nije me zabrinjavalo što sam se sve više udaljavao od svog nebeskog Oca. Kao izgubljeni sin i ja sam živio po svome. Došao sam do najdublje točke. Župnik mi je ponudio još jednu mogućnost za obraćenje. Zgrabio sam priliku. Tako sam dospio na studij teologije i zaputio se pravim putem.

Svećenik si zauvijek

Na dan moje Mlade mise, 6. srpnja 1980. godine Bog me je ogrnuo najljepšim plaštem svoje milosti. Bog me nije samo posinio, nego me je postavio i za "učitelja naroda". Tada sam odlučio da nepoderive i uvijek sve veće cipele neću nikada izuti. Ali...

Odmah poslije Mlade mise, načela me je teška bolest. Pored teške bolesti

uspio sam tri godine revno vršiti svoju svećeničku službu.

* Velečasni Lajoš! Za vas je započelo novo poglavlje kada ste na dan sv. Stjepana dospjeli u subotički dom "Jozefinum" gdje se liječe svećenici?

* Da! Tada sam bio toliko očajan da sam umalo bacio nepoderive, stalno rastuće cipele. Tražeći smisla svom križu dva puta sam hodočastio u Lurd. Drugi puta sam tražio samo snage za trpljenje. Dobio sam je kada sam primio bolesničko pomazanje.

Izdrži još malo

Od 11. studenog 1987. godine velečasni Lajoš slavi Boga samo u krevetu.

* U mojoj bolesti izrasla je moja ljubav prema nebeskom Ocu i više mi ne pada na pamet da izujem nepoderive, uvijek sve veće i veće, cipele. Sačuvao sam vedrinu, ali osjećam da sam sve umorniji. Volio bih da stigne moj Uskrs, kao i Uskrs Gospodina Isusa.

Bez Božje podrške Lajoš ne bi mogao podnijeti svoju ogromnu izloženost tuđoj njezi. Bez tuđe pomoći ne može popiti ni čašu vode, niti pomjeriti svoje tijelo. Usred svoje patnje čuje Božje ohrabrenje: "Izdrži još malo".

* Razmišljao sam o Isusovoj i svojoj sudbini. Učitelj, koga su razapeli sa 33 godine, nije bio ni bolestan, ni star, ni nemoćan. Ako imam vjeru i ljubavi, onda

Sestre Marija Losonc i Anna Vojnić T. koje njeguju vlč. Lajoša

MOLITVA PAPE IVANA PAVLA II ZA DAN DUHOVNIH ZVANJA

Duše vječne ljubavi,
koji proizlaziš od Oca i Sina,
zahvaljujemo Ti za sva zvanja,
apostola i svetih,
koji su oplodili Crkvu.
Nastavi, molimo Te, to svoje djelo.
Sjeti se kako si, na Duhove,
sišao na apostole sjedinjene u molitvi
s Marijom, Isusovom majkom,
i pogledaj na svoju Crkvu
kojoj su danas osobito potrebni
sveti svećenici,
vjerni i istinski svjedoci
Tvoje milosti;
kojoj su potrebni redovnici i redovnice
da pokažu radost onoga koji živi
samo za Oca...
Duše Sveti,
trajni izvore radosti i mira,
Ti si koji otvaraš srce i pamet
božanskom pozivu;
Ti si koji činiš djelotvornim
svaki poticaj
na dobro, istinu, djelatnu ljubav.
Tvoji "neizrecivi jecaji"
uzdižu se Ocu iz srca Crkve,
koja trpi i bori se za Evandjelje.
Otvori srca i pameti
mladićima i djevojkama,
da novi procvat svetih zvanja
pokaže vjernost Tvoje ljubavi,
te svi upoznaju Krista,
pravo svjetlo koje je došlo na svijet
da ponudi svakom ljudskom biću
sigurnu nadu vječnoga života. Amen.

svojim patnjama nadopunjam njegov križ i vjerujem da Isus sudjeluje u mojim i svačijim poteškoćama. Ja svoje patnje prikazujem za druge. Na primjer: za one koji neće da upoznaju Boga; zatim za krive učitelje koji Boga oblikuju po sebi i molim se za one koji me posebno zamole za neku nakanu...

Lajoš zahvaljuje Bogu za svakog posjetitelja jer drži da ga je u njemu pohodio sam Krist. I pored svoje teške bolesti Lajoš je prije dvije godine ostavio pušenje. Povod tome bila je jaka odluka koju je donio iznenadno.

Primjer velečasnog Lajoša svima koji ga poznaju ulijeva ohrabrenje. U svojoj teškoj bolesti uvijek je spreman na dobronamjernu šalu i lijepu riječ. Oni koji ga bolje poznaju znaju koliko se bogatstvo krije u tom tako krhkom tijelu. Tko god pročita ove retke, neka za našeg Lajoša i za sve bolesnike izmoli Bogu jednu molitvu s nakanom da na tom teškom putu ne sustanu. Bolesnici su dio nas! Budimo zahvalni Bogu što ih imamo i nađimo vremena za njih.

Priredio: Franjo I.

3. svibnja:

SVETI FILIP I JAKOV MLAĐI - APOSTOLI

* Filip, čovjek s Genezaretskog jezera * učenik koji traži nove učenike * realist * zaštitnik šeširdžija * zaštitnik kipara *
* Jakov, ugledan apostol * jeruzalemski biskup * apostol bolesničke pomasti *

SVETI FILIP APOSTOL je rođen u Betsaidi na Genezaretskom jezeru. Iz istoga mjesta su bili još i Petar i Andrija. Nakon što je Isus pozvao braću Andriju i Petra, pozvao je i Filipa. O Filipovu pozivu i njegovu rodnom mjestu bilježi sveti Ivan: "Sutradan Isus odluči poći u Galileju. Međutim, susretne Filipa pa mu reče: 'Hajde za mnom!' Filip je bio iz Betsaide, iz Petrova i Andrijina grada. Filip sretne Natanaela i rekne mu: 'Našli smo onoga o kome je Mojsije pisao u Zakonu, i Proroci također! To je Isus, sin Josipa iz Nazareta.' - 'Iz Nazareta može li što dobro izići?' reče mu Natanael. 'Dođi i

vidi!' odvrati mu Filip" (Iv 1,43-46). O svetom Filipu znamo da je bio prijatelj svoga Ivana apostola i evanđeliste. Iz gornjeg odlomka Ivanovog evanđelja doživljavamo Filipa kao revnog učenika, budući da on sam nagovara svoga prijatelja da se pridruži apostolskom zboru. Kad je Isus nahranio veliko mnoštvo ljudi (pet tisuća muškaraca) "tada Isus podiže oči te, kako vidje da veliko mnoštvo naroda dolazi k njemu, reče Filipu: 'Gdje da kupimo kruha da jedu ovi ljudi?' To reče da ga kuša. Sam je naime znao što će učiniti. Filip mu odgovori: 'Za dvjesto denara kruha ne bi bilo dosta da svaki nešto malo dobije'" (Iv 6,5-7). Eto čovjeka realiste. Iz činjenice da Filip znade trenutno stanje u zajedničkoj blagajni može se zaključiti da je u to vrijeme upravo on bio blagajnik među Dvanaesticom. Filip je bio pristupačan, neposredan i poduzetan čovjek. Ipak, bio je skroman. Zauzima se za strance. Iz istog događaja bi se moglo zaključiti da se Filip družio s helenistima. Uostalom, on ima samo grčko ime. To se vidi i iz onog poznatog prizora kad su Nežidovi htjeli k Isusu: "Među hodočasnici što su došli da se klanjaju na blagdan bijaše i nekih Grka. Oni pristupiše k Filipu koji bijaše iz Betsaide u Galileji, te mu rekoše: 'Gospodine, htjeli bismo vidjeti Isusa.' Filip ode da to kaže Andriji. Andrija i Filip odoše da kažu Isusu" (Iv 12,20-30). Filipova radoznalost je bila radoznalost jednostavnoga čovjeka. Jednom je prilikom zamolio Isusa da svojim učenicima pokaže Oca. Na to mu je Isus rekao: "Toliko sam vremena s vama i ti me, Filipe, nisi upoznao? Tko je vidio mene, vidio je i Oca. Pa kako veliš: Pokaži nam Oca! Zar ne vjeruješ da sam ja u Ocu i Otac u meni? Ja ne govorim sam od sebe riječi koje vam kažem: Otac koji boravi u meni čini svoja djela. Vjerujte mi: ja sam u Ocu i Otac je u meni! Ako ne inače, vjerujte zbog samih djela" (Iv 14, 9-11). Toliko čitamo u Svetom pismu o apostolu Filipu.

Tradicija "znade" više: Filip je evanđelje propovijedao među Skitima gdje je dugo proživio. Imao je tri kćeri koje su se odlikovale darom proroštva. Živjeli su u Hiearopolisu u Maloj Aziji. Tamo su ga smaknuli poganski svećenici koji su u Hiearopolisu promovirali štovanje jedne zmije. Sveti je Filip s križem u ruci učinio čudo radi kojega je zmija nestala iz grada. Njegovi su posmrtni ostaci kasnije sahranjeni u rimskoj crkvi dvanaestorice apostola. Prikazuju ga s križem u obliku grčkoga slova Tau u ruci, ponekad je uz njega i zmaj da podsjeti na čudo sa zmijom. Zaštitnik je kipara i šeširdžija.

SVETI JAKOV MLAĐI, APOSTOL je prozvan MLAĐIM samo zato što je ime Jakova Zebedejevog spomenuto u evanđelju prije njegovoga. Evanđelist Matija ga, po ocu, zove Jakov Alfejev (Mt 10,3). Isto to bilježi i Marko (Mk 3,18). Majka mu je ona Marija koja je bila pod križem kad je Isus umirao, a bila je i među onim ženama koje su na uskrsno jutro pošle na Isusov grob da pomažu njegovo tijelo. To je sve što iz Svetoga pisma znamo o svetom Jakovu mlađem. Jakovljevi brat je možda bio carinik Matija. Ali sveti Jakov Mlađi je napisao i poslanicu koja obuhvaća svega pet

poglavlja. U toj srazmjerno maloj knjižici od 108 redaka sveti Jakov se svojim čitačima obraća sa 60 zapovijedi! U njoj sebe naziva slugom Boga i Gospodina Isusa Krista. U njoj naglasuje molitvu koja niče iz vjere, važnost djela u odnosu na samo verbalnu religioznost. Evo nekoliko Jakovljevih riječi: "Ako tko u govoru ne griješi, on je savršen čovjek, sposoban obuzdati i cijelu svoju osobu" (Jak 3,2). "Braćo, ne ocrnjujte jedan drugoga! Tko ocrnjuje svoga brata ili sudi svoga brata, ocrnjuje Zakon i sudi Zakon" (Jak 4,11). "Tko može dobro činiti a ne čini - počinja grijeh" (Jak 4,17). Strogo opominje bogataše: "Pazite sad, bogataši! Udarite u plač i jaukanje nad nevoljama koje će vas zadesiti! Vaše bogatstvo istrunu a vaše haljine izgrizoše moljci" (Jak 5, 1-2)! obraća se i bolesnicima: "Boluje li tko među vama, neka sebi dozove crkvene starješine! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje, pa će molitva učinjena s vjerom spasiti bolesnika! Gospodin će ga podići i ako je učinio grijeh, dobit će oprostjenje... Molite jedan za drugoga da ozdravite! Mnogo može molitva pravednikova ako je žarka" (Jak 5, 14-16).

Predaja još znade o svetom Jakovu Mlađem da je bio Isusov rođak. Strmoglavili su ga s vrha hrama, a kako je nakon toga ostao živ, dotukli su ga toljagama i mlatom. U umjetnosti se prikazuje s knjigom u jednoj ruci i s toljagom ili mlatom u drugoj ruci.

Prema: Josip Antolović, *S duhovnim velikanima kroz svibanj*, Zagreb, 1978, str. 43-47; Heinrich A. Mertens, *Handbuch der Bibelkunde*, str. 321 i 322; Marijan Grgić, u *Leksikonu ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, str. 228 i 291.

U mjesecu svibnju slave imendan:

1. Josip, Josipa, 2. Atanazije, 3. Filip, Jakov, 4. Florijan, Cvjetko, Cvita, Cvijeta, 6. Dominik, Dinko, Nedjeljko, 7. Gizela, Dujam, Duje, Duško, 9. Mirna, 12. Leopold, Bogdan, 13. Imelda, 14. Matija, Matiša, 15. Sofija, Sonja, 16. Ivan, Nenad, 17. Paskal, Paško, Bruno, 18. Feliks, Srećko, Veco, 19. Rajko, Celestin, 20. Bernardin, 23. Dezi-der, Željko, 24. Estera, 25. Urban, 26. Filip, 27. Augustin, 28. Vilim, 29. Maksim, Većeslav, 30. Ivana, Jovana, Ferdinand, Ferdo, Nandor, 31. Petronela.

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Duh Sveti u mislima sluge Božjega oca Gerarda Stantića

Čudesna malenost

Gospodin je rekao: "Ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko" (Mt 18,3)! Prvi korak na putu duhovnosti je postati malen. Otac Gerard želi biti malen zato što želi nasljedovati Gospodina Isusa. I Gospodin znade za igru. On se igra s Golubom. Golubar je. Gospodin tako voli maloga čovjeka da se i s njime igra kao s prijateljem. Sve dok se čovjek druži i igra s Gospodinom Isusom, imat će zdravo oko i napajat će se iz zdrave rijeke. To otac Gerard ovako doživljava: "Isus je mali golupčar. Sigra se s Velikim Golubom - s Duhom Svetim i sa mnom, malim... Duh Sveti je naše zdravo oko /zdrava pamet/ i zdrava rika /jaka duša/" (Tp 141, 142. str.). Slično uči i sveti Ivan navodeći Isusovo obećanje. Iz Isusove "će nutrine poteći potoci žive vode" (usp. Iv 7,38). To Isus "reče za Duha kojega su imali primiti oni koji vjeruju u njega" (Iv 7,39). Zdravo oko i zdrava rijeka dar je Isusov. To je Duh Sveti. Tako svaki Isusov učenik može imati oko kojim već u Euharistiji opaža sve ljepote svijeta. Ima i ruke, ima i snagu da u Euharistiji zagrlj najljepšega među sinovima ljudskim kako i psalmista zagledan u Pomazanika prizna: "Lijep si, najljepši od ljudskih sinova. Po usnama ti se milina prosula. Stog te Bog blagoslovio dovijeka" (Ps 45,3). O tome otac Gerard bilježi: "Svjetlost Duha Svetoga i jakost su oči i ruke kojima najdivnije gledamo i grlimo. Gledamo i grlimo osobito svetu Euharistiju i sve lipote ovoga svita" (Tp, 140. str.). Za sve to nam snagu pruža Duh Sveti.

Duh Sveti vodi malene

Sluga Božji, otac Gerard je svjestan, da "nadahnuće Goluba (Duha Svetoga) na sabrani rad vuče" pa zato moli: Duše Sveti, "daj mi tvoje nadahnuće, da vidim kako Isusove ručice vode mistike. Daj mi nadahnuće: grlit Isusovo propeće; nadahnuće za propeće! Da Malom Propetom s tobom, Golube, letim, da Maloga zagrlim. Sve činim i trpim da njega promatram..." (Tp, 333. str.). Eto Gerardove malenosti. Promatrati raspelo Malenoga - to je put kojim su prošli mistici. On za sebe ne želi ni jedan drugi put. Dosta će mu biti ako samo zagrlj raspelo. Samo zagrliti raspelo, sama ta gesta je za njega let duše u društvu s Duhom Svetim. Tako će on letjeti u visine i dubine Božje blizine i topline. A letjeti s Duhom Svetim - to je plodan doživljaj. Letjeti s Duhom Svetim omogućuje nov način života. Tako se može sve činiti i sve trpjeti za Malenoga. Drugačije se radi i drugačije se podnose oni životni problemi koji nam se čine nesavladivima. U jednoj kratkoj molitvi sluga Božji nam otkriva što on moli od Duha Svetoga: "Golube najlipši, nosi me. Oživi me. I nosi me po najlipšem vrtu. Hrani me najlipšim voćem: Euharistijom. Naposlitku odnesi me u vrt gdi mi neće opasnost priti. Nosi me Propetom, Euharistijskom" (Tp, 335. str.). Isusov učenik se mora družiti s Duhom Svetim. O toj potrebi otac Gerard ovako razmišlja: "Da ne postanem mrtvacem, moram štovat Duha Svetog. On je učinio primjernima prve kršćane, pa su bili jednog srca. A imanja su svoja prodali i apostolima davali za opće potrebe. Duh Sveti izliva ljubav u nas i milost koju nam je Isus zaslužio. Duh Sveti je ovaj svit posli stvaranja lipim učinio. Isti Duh nosi našu dušu. Stanuje u duši. Dušu oživljava. Daje joj duhovno proliće. Svako dobro dilo - dilo je Duha Svetoga. On kupi i pripravlja Isusovu litinu, da bude od nje sladak kolač..." (Tp, 335. str.). Duh Sveti je poslije stvaranja učinio da ovaj svijet bude lijep. Duh Sveti ubire Isusovu ljetinu! Od nje neće biti samo kruh. Od Isusove ljetine koju Duh Sveti sakupi neće biti samo kruh. Od nje će biti kolač, sladak - kao onaj na Badnju večer. Kao onaj uskrnsni.

(nastavlja se)

Stjepan Beretić

Uz Svibanjsku pobožnost

OZBILJNA SITUACIJA

Papa Ivan Pavao II boravio je u Zapadnoj Njemačkoj od 15. do 19. studenoga 1980. godine. Kad je bio u Fuldi, gdje se nalazi grob sv. Bonifacija, Papa je razgovarao s njemačkim biskupima o sadašnjem trenutku Crkve u toj zemlji i čitavom svijetu.

Njemački časopis "Stimme des Glaubens" zabilježio je razgovor između Pape i nekih biskupa nakon održane biskupske konferencije. U redakciji toga lista nalazi se originalna redakcija toga teksta s potpisom redaktora. Poslije je tekst bio prenesen u raznim časopisima na raznim jezicima, a da Vatikan nije dao nikada bilo kakav ispravak na taj tekst, pa se stoga može smatrati sigurnim i ispravnim. Papu su tada zapitali:

- Što je s fatimskom tajnom? Trebala je biti objavljena još 1960. godine.

Papa je odgovorio:

- Zbog teška sadržaja i zbog toga da ne bi bezbožna velevlast poduzela stanovite pothvate, moji su prethodnici u Petrovoj službi odlučili učiniti sadržaj diplomatskom tajnom. Osim toga, svakom je kršćaninu dovoljno ako zna sljedeće: ako u tajni čitamo da će oceani preplaviti čitave dijelove zemlje, da će ljudi umirati iz minute u minutu, i to na milijune, onda čovjek nema više želje da bi tu tajnu objavio.

Mnogi žele saznati sadržaj tajne samo iz znatiželje i radi senzacije, ali zaboravljaju da znanje znači i odgovornost. Takvi se trude da bi zadovoljili svoju znatiželju. To je opasno, ako u isto vrijeme ne žele ništa učiniti govoreći da se protiv zla ne može ništa poduzeti.

Dok je Papa izgovarao te riječi, pokazao je krunicu i rekao:

- Ovo je lijek protiv toga zla. Molite, molite i ne pitajte me dalje. Sve ostalo povjerite Majci Božjoj.

- A kako će biti Crkvi ubuduće?

- Moramo biti veoma spremni na velike kušnje. Da, što više i na takve kušnje koje mogu tražiti i naš život i potpuno predanje Kristu i za Krista. Može se ublažiti nešto vašom i našom molitvom, ali se više ne može ukloniti, jer samo na taj način može doći do stvarne obnove Crkve. Koliko je već puta Crkva bila rođena u krvi? Neće se drukčije dogoditi ni ovog puta. Budimo jaki, pripremimo se i uzdajmo u Krista i u njegovu svetu Majku! Mnogo i često molimo krunicu!

Naravno, mi nismo pod grijeh dužni vjerovati tim izjavama, ali bi ih bilo nerazborito i olako odbaciti. One nam mogu poslužiti da se obratimo Kristu i Mariji, koja kao da drži ruku svoga Sina da na nas ne padne. Ne samo u Fatimi nego kamo god je Marija došla da nam pomogne i da nam nešto rekne, preporučivala je moljenje sv. krunice. Iako su Marijine riječi dosta oštre, rekli bismo za nas katastrofalne, mi moramo biti optimisti. M. L. King rekao je jednom zgodom: "Makar znao da će svijet sutra propasti, ipak bih posadio stablo jabuke." Da se sve to i dogodi, mi nećemo prestati biti Marijini i moliti njezinu krunicu.

/Iz: Fra Mario Jurišić

"Upoznajmo Mariju - Svibanjska razmatranja", Split, 1984/

Rim

PAPA POZDRAVIO HRVATSKE HODOČASNIKE

U tijeku redovite opće audijencije, u srijedu 8. travnja, papa Ivan Pavao II posebno je pozdravio hrvatske hodočasnike, među kojima i učenike Druge i Treće gimnazije u Splitu. "Misom Večere Gospodnje Crkva sutra počinje Sveto vazmeno trodnevlje, kojim slavi Otajstvo Isusove muke, smrti i uskrsnuća. To su milosni dani u koje su kršćani pozvani na osobit način razmišljati i o događajima svojega spasenja i proživljavati ih", poručio je hrvatskim hodočasnici Sveta otac. /IKA/

Skoplje

KRŠĆANI UJEDINJENI U MOLITVI ZA MIR

U skopskoj katedrali Srca Isusova, 6. III. ove godine obilježen je međunarodni ekumenski molitveni Dan žena. Ovaj skup organizirale su žene Makedonije.

Na molitvenom Danu žena sudjelovale su predstavnice Makedonske pravoslavne crkve: Dragana Kotevska, Sonja Karandžulova i Kristina Cekova. Anglikansku Crkvu predstavljala je Lili Andersen, Unijatsku Crkvu Jadranka Vladova, a Katoličku Crkvu, domaćin ovog susreta, s. Martina.

Zajednička molitvena nakana bila je za mir i blagostanje u svijetu, a prikupljeni novčani prilozima toga dana namijenjeni su ženama Madagaskara (zemlja kojoj je posvećen ovogodišnji molitveni Dan žena), kao i svim siromašnim ženama u Makedoniji.

Dušan Parlik

Vatikan

PAPA PRIMIO IZASLANSTVO HRVATSKOG SABORA

U Vatikanu je u petak 3. travnja bilo posebno izaslanstvo Sabora Republike Hrvatske na čelu s predsjednikom Vlatkom Pavletićem. Brojno izaslanstvo državnog sabora Republike Hrvatske primili su odvojeno Sveti otac Ivan Pavao II i državni tajnik kardinal Angelo Sodano. Parlamentarno izaslanstvo zastupali su predstavnici najvećih političkih stranaka. U razgovorima je izraženo obostrano zadovoljstvo što se odnosi između dviju država plodno razvijaju na opće zadovoljstvo. /GK/

Zagreb

NADBISKUP BOZANIĆ POHODIO METROPOLITU JOVANA

Zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić uzvratilo je posjet metropolitu zagrebačko-ljubljanskome i cijele Italije Jovanu Pavloviću u utorak 7. travnja u sjedištu pravoslavne crkvene općine u Zagrebu.

U razgovoru je nadbiskup Bozanić izvijestio metropolitu Jovana o radu Ekumenskog odbora koji je nedavno utemeljen. Razgovaralo se i o procesu pomirenja, kao i o obnovi sakralnih i kulturnih objekata porušenih u nedavnom ratu.

Poslije susreta obojica crkvenih dostojanstvenika novinari su izjavili da je ovaj susret bio izraz poštovanja i međusobne suradnje na svim onim područjima koja su nam bliska. /GK/

NADBISKUP BOZANIĆ U SARAJEVU

U svoj dvodnevni pohod Sarajevu zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić stigao je 24. ožujka. Ovim svojim pohodom nadbiskup Bozanić izrazio je u svoje ime, kao i u ime cijele Hrvatske biskupske konferencije, solidarnost s napaćenom Crkvom u Bosni i Hercegovini.

Najznačajniji događaj za vrijeme boravka nadbiskupa Bozanića u Sarajevu dogodio se na Blagovijest. Toga dana nadbiskup Bozanić predvodio je svečano misno slavlje u zajedništvu s kardinalom Vinkom Puljićem, biskupom Perom Sudarom i ostalim svećenicima. Crkva Srca Isusova bila je prepuna mnoštva vjernika. Poslije pozdravnih riječi kardinala Puljića katedralom se razlomio pljesak kao znak dobrodošlice novom zagrebačkom nadbiskupu.

Na početku svoje propovijedi nadbiskup Bozanić je rekao: "Pozdravljam te, sveta Crkvo Božja vrhbosanske nadbiskupije. Pozdravljam te, sveta Crkvo Božja Bosne i Hercegovine. Htio sam ovamo doći u prvom redu posjetiti svoga kolegu u episkopatu da kao zagrebački nadbiskup znakovito pokazem zajedništvo i jedinstvo Katoličke Crkve koja je u hrvatskom narodu. Htio sam doći ovamo kao zagrebački nadbiskup da hodočastim svetoj Crkvi koja je u Sarajevu, svetoj Crkvi koja ima prošlost i nadu i da ovdje s vama zajedno molim. Htio sam doći ovamo da i ova euharistija na znakovit način učvrsti naše zajedništvo i da nam svima otvori vjeru u našu budućnost." /GK/

SPC O REFERENDUMU U SRJ

Srpska Pravoslavna Crkva protivi se referendumu koji predlaže Slobodan Milošević o sudjelovanju inozemnih predstavnika u rješavanju krize na Kosovu, jer smatra kako bi odluka tog referenduma mogla dovesti do novoga sukoba između Srbije i međunarodne zajednice. Mišljenje je to raško-prizrenskog srpskopravoslavnog episkopa Artemija, koji također smatra kako je jedini način rješavanja kosovskih problema regionalizacija Srbije, odnosno zaštita prava kosovskih Srba i davanje jednakih prava kosovskim Albancima. Prema pravoslavnim javnim glasilima, na koje se poziva "Kathpress", episkop Artemije više je puta pokušao razgovarati sa srpskim predsjednikom Milanom Milutinovićem o stanju na Kosovu, no Milutinović ga je svaki put odbio primiti uz ispriku kako je prezaposlen.

U trodnevnom posjetu Kosovu nalazi se srpskopravoslavni patrijarh Pavle, koji je prije nego je izabran za patrijarha 33 godine služio kao episkop na Kosovu. Patrijarh je posjetio više pravoslavnih manastira, među kojima i onaj u Peći. /IKA/

Skoplje

OTKRIVENA SPOMEN PLOČA MAJCI TEREZIJI

je postavljena na Trgu Makedonija u spomen Majci Tereziji na mjestu gdje se nekad nalazila njezina rodna kuća.

Svečanosti je prisustvovalo više od tisuću građana, te predstavnici vjerskih zajednica, državni funkcioneri, članovi diplomatskog kora, članovi misionarskog reda Majke Terezije u Skoplju, kao i više predstavnika nevladinih organizacija Makedonije.

Spomen ploču je otkrio premijer Vlade Republike Makedonije, Branko Crvenkovski.

Dušan Parlik

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

Iz Papine uskrsne poruke Gradu i svijetu (Urbi et orbi)

USKRS - BLAGDAN SVIH SVJEDOKA

Danas je blagdan svih svjedoka, također svjedoka našega stoljeća koji su naviještali Krista usred "nevolje velike", ispovijedajući njegovu smrt i uskrsnuće u sabirnim logorima i gulazima, pod prijetnjom bombi i pušaka, usred užasa raspirivanog slijepom mržnjom, što je žalosno zahvatio pojedince i cijele narode. Oni danas dolaze iz velike nevolje i pjevaju slavu Kristu: u njemu se, uskrsnuvši iz tame smrti, očitovao život.

Danas smo i mi svjedoci Kristova uskrsnuća i obnavljamo svoj navještaj mira cijelom čovječanstvu koje ide prema trećem tisućljeću. Svjedočimo njegovu smrt i uskrsnuće osobito ljudima našega doba koji su zahvaćeni bratoubilačkim borbama i pokoljima, koji iznova otvaraju rane etničkih nadmetanja, i, već u različitim dijelovima svih kontinenata, osobito u Africi i u Europi, siju u zemlju sjeme smrti i novih sukoba za žalosno sutra.

/.../ Danas se ti, Uskrsli, želiš susresti s nama, na svim mjestima zemlje, kao što si se jučer susreo s apostolima u Galileji. Snagom tog susreta i mi smijemo ponavljati:

"Znamo da si doistine uskrsnuo, Božji sine.

Pobjedniče, Kralju divan, budi nama milostivan."

Srijemska Mitrovica

DAN STARIH I BOLESNIH U OZRAČJU USKRSA

Bijelu nedjelju ili Mladi Uskrs, 19. travnja, vjernici mitrovačke župe obilježili su i kao Dan bolesnih i starih svoje župe, a pod motom: "Mladi čestitaju Uskrs stariima i bolesnima". U 9 sati je slavljena sv. misa kojoj je predsjedao župnik Josip Matanović, uz koncelebraciju župnoga vikara Ivana Lenića, koji je i propovijedao. Pod misom je veća skupina starih i bolesnih primila sakrament bolesničkoga pomazanja. Nakon mise je u dvorani župe priređen kraći program za stare i bolesne u izvedbi Mješovitog konkatedralnog zbora. Druženje je nastavljeno razgovorom i domjenkom. Oko organizacije susreta i prijevoza bolesnih pobrinuli su se župni suradnici. Time su aktivni župljani željeli pokazati svoju brigu i ljubav prema bolesnicima, nemoćnima i starima, kako se to činilo i u prvoj Crkvi, jer su oni dragocjeni članovi župske zajednice, kako je istaknuo i župni vikar Lenić u svojoj homiliji.

Ivan Lenić

Iz uskrsne poruke zagrebačkog nadbiskupa mons. Bozanića

NADA - DAR DUHA SVETOGA

Nada je dar Duha Svetoga ponuđen svakom čovjeku koji se u vjeri otvara Kristu, Božjem Sinu. Ovom daru treba posvetiti osobitu brigu, posebno u današnjem vremenu kada mnogi ljudi, a i ne mali broj kršćana, lutaju između obmane o neograničenoj sposobnosti samootkupljenja i samoostvarenja, te napasti koja ih vodi do pesimizma zbog iskustva čestih razočaranja i neuspjeha. Čovjek se treba osloboditi iluzije da je u vremenu moguće konačno spasenje. Ono nije moguće ni u povijesnom, ni u kozmičkom vremenu, nego u vječnosti. /.../ Neka u nama dar Duha Svetoga ojača nadu za vječnim dobrima i učini da nam već u sadašnjem životu klije sjeme konačnoga spasenja.

Svima želim obilje mira Krista Uskrsloga!

Bajmok

KRIST JE ŽIV

Bajmočka crkva sv. Petra i Pavla bila je središte velikog kulturnog događaja, kakav se rijetko dešava u našem mjestu. U nedjelju, 12. travnja 1998. godine izveden je Uskrsni koncert pod nazivom "Krist je živ - Krisztus él". Zbor je predvodio vlč. Vajda Károly, bajmočki upravitelj župe, koji je sakupio mlade iz Bajmoka i okolice. Nastupio je Mješoviti zbor mladih i djece iz Bajmoka - zajednica "Djeca Duha Svetoga".

Prigodno predavanje na temu "Obraćanje" održali su mladi koji su, potaknuti Duhom Svetim, osjetili u svojoj duši da je Isus doista živ i da je ovdje, među nama. Isusovo uskrsnuće je temelj-kamen našeg vjerovanja. Mi smo svjedoci da je On uistinu živ.

Skoro desetominutni pljesak na kraju ovog nezaboravnog, Duhom nadahnutog koncerta, samo je potvrdio oduševljenje prisutnih koji su se toga dana sakupili ispred crkve. Među njima su bili i mladi iz Male Bosne sa svojim župnikom Lazarom Novakovićem.

Rozalija Vereš

USKRS U TAVANKUTU

"Stražari grob mu čuvali
i pečatio kamen ga,
a u grob svoj ko pobjednik,
on sada smrt sahranjuje."
(Himan)

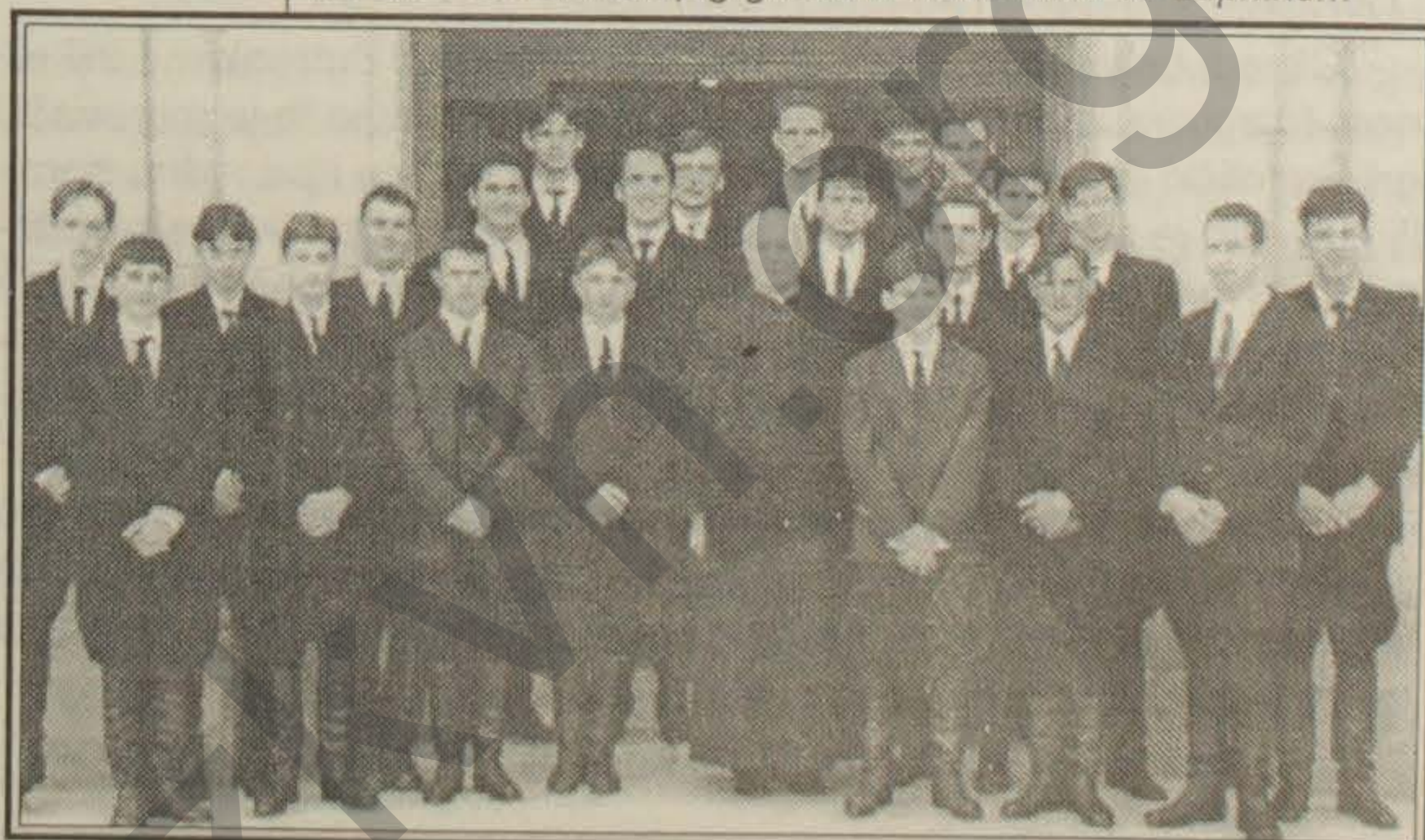
U ono vrijeme, kada Bog naumi sam izvršiti djelo spasenja čovječanstva, podnese Krist pregorku muku križa. Tako je Bog ljubio svijet. Veće ljubavi od te nema. Dao je život za svoje prijatelje. Kako još možemo čitati u Svetom pismu, neki bogati čovjek iz Arimateje, imenom Josip, uzeo je Kristovo tijelo s križa, povio ga u čisto platno i položio u svoj novi grob koji bijaše isklesao u stijeni (usp. Mt 27,57-60). Glavari svećenički i farizeji, bojeći se Kristovih riječi o uskrsnuću, postavili su stražare na ulazu u grob. Tako su bili sigurni da ga apostoli neće ukrasti. Međutim, sve je to bilo uzalud. Čovjek nije uspio ovladati Bogom. Nadnaravno je i ovaj put pobijedio. Krist je uskrsnuo. Svi smo mi tomu svjedoci.

U spomen na ova događanja, Crkva se svake godine sjeća tih dana i slavi pobjedu dobra nad zlom. U crkvama se služe obredi Vazmenog trodnevlja u svečanom ozračju. Divno urešen Božji grob uprisutnjuje nam ondašnji Kristov grob. U nekim crkvama, kao što je slučaj i u Tavankutu, mladići u svečanim narodnim nošnjama čuvaju Božji grob, da ga Kristovi vjernici ne ukradu pa da kažu da je uskrsnuo. Čuvari su svojom stražom oduševljavali okupljene vjernike. Ritual je bio vrlo strog i zadivljujuć. Poput Pilatove straže, i čuvari u Tavankutu su loše završili. Zatirač smrti je uskrsnuo. Krist je pobijedio. Slavu Kristova uskrsnuća vjernički puk je proslavio u nedjeljnom misnom slavlju. Tom prigodom radostan puk je "pohvatao" mlade čuvare i kao optuženike ih poredao u svetište. Tražilo se od njih da i oni priznaju Kristovo uskrsnuće. U međuvremenu se radosna vijest o uskrsnuću širila velikom brzinom. To nam je simbolično predočio urešeni zec sa šarenim jajima pred oltarom. Cure i žene, kao najzaslužniji širitelji radosne vijesti, bile su polivene od svojih čuvara kako bi se što duže zadržale u svojim domovima. Tako se nastojao događaj uskrsnuća što izvornije proslaviti u tavankutoj župi. Poput Pilata, 21 čuvara u Tavankutu postavio je Ivica Dulić. Taj posao vrlo odgovorno on obavlja već punih 5 godina. Njemu u pomoć pristupili su župljani Tavankuta te brojni pokrovitelji (Yucom, Skenderpromet, STZ "Propi", STR "Miro", Vesna kaffe, Cvjećarnica "Jorgovan", Agrocom, HKPD "Matija Gubec").

Neka uskrsli Gospodin blagoslovi i nagradi sve dobročinitelje, a naš Uskrs zaživi u srcima svih ljudi.

Marinko Stantić

Na slici: Čuvari Božjeg groba iz Tavankuta sa župnikom

Iz uskrsne čestitke vrhbosanskih biskupa

PATNJA – IZVOR BLAGOSLOVA ZA OVU NAPAČENU ZEMLJU

Braćo i sestre, iako nam još uvijek naš život više sliči Velikom petku nego Uskrsu, potrebno je napraviti ovaj "iskorak vjere". Ako bismo ostali samo kod beznađa Velikog petka, ne bismo doživjeli radost i nadu Uskrsnuća. Jer, nakon svega što smo preživjeli, samo sigurnost i smisao Kristova uskrsnuća daje nam snagu izgarati, živjeti za istinsku vrijednost nepokolebljiva ustrajanja na putu istine, dobrote i čestitosti, unatoč poniženjima, okrivljavanjima i neistinama. Samo oni koji u sebi pobijede mržnju i smognu snage opredijeliti se za kulturu života, praštanja, pomirenja i povjerenja, imaju pravo na istinsku uskrsnu nadu.

Selenča

MLADI – KORIZMA – USKRS

Sa željom da se što više uključe u korizmu, mladi iz Selenče su i ove godine organizirali korizmena predavanja, a svakog petka navečer su odlazili na Kalvariju i molili Križni put. Cijeli ciklus korizmenih predavanja bio je posvećen Duhu Svetom:

- * "Nebesa naviještaju slavu Tvoju" - **Željko Augustinov**, župnik iz Bača;
- * "Dostojanstvo, poziv i poslanje čovjeka" - **Josip Matanović**, župnik iz Srijemske Mitrovice;
- * "Vođeni i poslušni Duhu postaju praoci-temelj Naroda Božjega" - **Marko Kljajić**, župnik petrovaradinske župe sv. Roka;
- * "Isus, pomazan Duhom Svetim, obnovitelj čovjeka i čovječanstva" - **Slavko Večerin**, tajnik Subotičke biskupije;
- * "Duh Sveti širi i vodi Crkvu kao obnovljeni Narod Božji" - **Franjo Ivanković**, župnik iz somborske župe sv. Križa.

Zahvaljujemo se predavačima koji su rado prihvatili poziv i tako omogućili mladima da što dublje prožive korizmu.

U pripremu za proslavu Uskrsa uključen je bio veliki broj mladih koji su svojim angažiranjem u bdjenju mladih, čuvanju Božjeg groba i drugim aktivnostima i ove godine očuvali tradiciju.

Na Uskrsni ponedjeljak mladi iz Zmajeva, Bajše i Vrbasa, pod vodstvom župnika Gergely Beera su nam uzvratili posjet. Cijelo veče nam je proteklo u lijepom druženju i prijateljevanju.

I pored živog i veselog angažiranja mladih u vrijeme korizme i Uskrsa, vjernici naše župe su ipak osjetili nedostatak prisutnosti domaćeg župnika, koji zbog svoje bolesti nije bio u mogućnosti s nama proživjeti radost Uskrsa.

Želimo mu da uz Božju pomoć što prije ozdravi.

Anna

USKRS MITROVAČKIH GRKOKATOLIKA

Na svetkovinu Uskrsa po julijanskom kalendaru, u nedjelju 19. travnja 1998. godine, svečano je bilo u Srijemskoj Mitrovici, u grkokatoličkoj crkvi Uzašašća Gospodnjega. Naime, u ovom gradu živi veća zajednica vjernika katolika istočnoga obreda, većinom Rusina i Ukrajinaca, te nešto Hrvata iz Žumberka.

Obredi uskrsnoga bdjenja, koji su nastavljeni Jutrenjom i uskrsnom liturgijom započeli su u 5 sati ujutro. Predvodio ih je mitrovački grkokatolički župnik o. Stefan Pitka, koji je održao i prigodnu homiliju. S njim je susluživao mitrovački rimokatolički župnik Josip Matanović, a bio je nazočan i župni vikar Ivan Lenić. Ljepoti obreda i liturgije doprinijelo je i pjevanje uskrsnih pučkih pjesama na ukrajinskom jeziku, kao i sudjelovanje muževa i mladića odjevenih u ukrajinske narodne nošnje.

Nakon obreda i liturgije, na koju se okupio lijep broj vjernika, bio je uskrsni blagoslov jela. Obrede i liturgiju je snimala novosadska televizija, te ih emitirala u popodnevnim satima toga dana. Svečanu uskrsnu liturgiju služio je o. Stefan Pitka i u 10,30 sati.

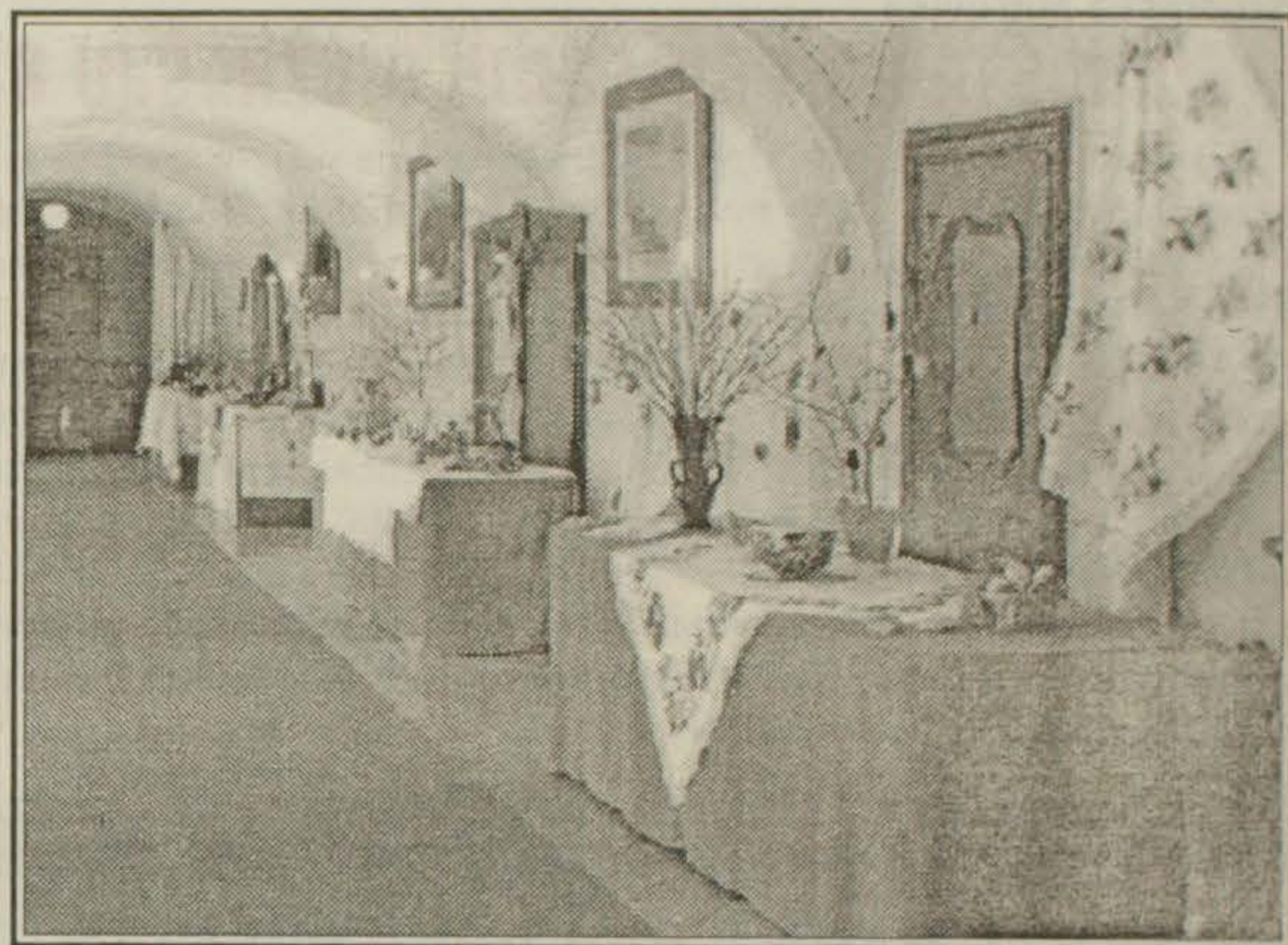
Ivan Lenić

Sombor - Presv. Trojstvo

USKRS NA DRUGAČIJI NAČIN

U iščekivanju velikog blagdana, u vremenu obnove u kojem se podsjećamo na smisao i cilj našega življenja, rodila se u nama misao o drugačijoj proslavi Uskrsa. Željeli smo unijeti više radosti i vedrine u srca ljudi župe Presvetog Trojstva u Somboru. Tako smo odlučili načiniti izložbu pisanica (šarenih jaja) u kojoj su sudjelovala vjeronaučna djeca somborske župe Presv. Trojstva, Bačkog Brega, salašarskih naselja Nenadića i Gradine. Svako dijete dobilo je zadaću da različitim tehnikama ofarba barem jedno jaje, što su svi rado i učinili, a neka djeca ofarbala su i po desetak.

Izložbu smo postavili u hodniku naše župne kuće. Prostor je oživio okičen divnim stolnjacima, koji su ručni radovi naših baka i mama (rađeni šokačkim, bunjevačkim i mađarskim vezom). Na njima su bezbrojni aranžmani: pilići čuče na panjevima, mali salaši, pune kotarice šarenih jaja... Stubovi su bili urešeni uskrsnim vijencima a bilo je tu i mnogo grana krasno, šaroliko i raznoliko okičenih.

Dio izložbenog prostora

Izložba je privukla brojne posjetitelje kojima su sami autori (djeca) objašnjavali detalje pojedinih aranžmana. Na taj način su i oni unosili vedrinu i živost Uskrsa.

Ovaj Uskrs nam je donio puno radosti i nove poticaje za nadolazeće Uskrse.

Cecilija Miler

Iz uskrsne TV poruke kotorskog biskupa Ilije Janjića

USKRS – PONOS ILI PORAZ?!

Dragi vjernici katoličke vjeroispovijesti Barske nadbiskupije i Kotorске biskupije, dragi kršćani!

U ime nadbiskupa barskog mons. Petra Perkolića, u svoje osobno ime, te u ime svećenika mjesnih crkava u Baru i u Kotoru, želim vam SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS!...

Činjenica Kristova uskrsnuća potiče nas na razmišljanje: Da li Uskrs za mene znači poraz ili ponos?

Dragi prijatelji, trebamo znati da to ovisi o nama, o našem uvjerenju i opredjeljenju. Da, o nama, jer smo slobodni. Mi biramo čime ćemo ispuniti svoje srce. O nama ovisi da li će ono biti puno smeća, mržnje, zatvoreno za sebe i za istomišljenike, ili će biti puno svjetla, puno dobrote, srce otvoreno, srce koje liječi, koje širi mir oko sebe.

Iz uskršnje poruke patrijarha Pavla

NEMA RADOSTI BEZ VERE U VASKRSENJE

U ovoj dolini plača, u kojoj još uvek smrt vlada, bilo koja radost ljudska besmislena je, ili bolje rečeno, licemerna je i lažna, bez vere u Vaskrsenje i Carstvo Božje.

Savremena dešavanja unutar Crkve - podele, raskoli, nesluženje jedinstvu Crkve, već traženje da nama drugi služi - u duhu su ovoga sveta, iako se lažno pozivaju da su od Duha Svetoga. Duh Sveti ne stvara samo savršene pojedince i usamljene hrišćane, već obrazuje Crkvu kao zajednicu svih u jednom Hristu i to, kroz odricanje čoveka od samovolje i kroz ispunjenje volje drugog.

U najmanju ruku danas je čudno, da ne kažemo licemerno, da novi spasitelji, koji se tobože žrtvuju za spas ljudi ne sabiraju u zajednicu, već razbijaju zajednicu i na taj način pokazuju da su neprijatelji, a ne spasitelji ljudi.

Još jednom, draga braćo i sestre, molimo vas da svetu, a danas je to potrebnije nego ikad, prenesete radost Hristovog vaskrsenja, ali ne samo rečima nego pre svega ljubavlju prema drugom. /Naša Borba/

Iz uskršnje poruke pravoslavnog episkopa bačkog Irineja

VASKRSENJE JE TRIJUMF ŽIVOTA

Vaskrsenje Bogočoveka Hrista iz mrtvih, vaistinu je zalog i početak sveopšteg vaskrsenja roda ljudskog i obnovljenja svetvari, trijumf istinskog Života i večne Svetlosti, zora nezalaznog "osmog" dana, Carstvo Božje među nama i u nama, život budućega veka koji se otkriva već ovde i sada. Stoga je na Vaskrs sve ispunjeno svetlošću i radošću, a posebno mi hrišćani koji, očima vere, vidimo i, u Crkvi blagodatno predokušamo, radost vaskrsenja Hristovog.

Ove godine obeležavamo i molitveno i liturgijski proslavljamo osamstotu godišnjicu manastira Hilandara. Tu proslavu deliče sa nama i čitav pravoslavni, ukupan hrišćanski i sav kulturni svet. Manastir Hilandar kroz vekove ima posebnu, providencijalnu ulogu u životu naše Crkve i našeg naroda. On je za nas čudo svoje vrste, pravi dar promisliteljske ljubavi Božje.

USKRS BISKUPA GAŠPAROVIĆA U SRIJEMU

Pomoćni biskup đakovački i srijemski mons. Đuro Gašparović i ove je godine u dane Svetoga trodnevlja i Uskrsa boravio u župama Srijema. Misu Večere Gospodnje, na Veliki četvrtak, te obrede Muke Gospodnje, na Veliki petak, slavio je s vjernicima župe sv. Jurja u Golubincima. To je župa njegova rođenja.

Vazmeno bdjenje u uskršnjoj noći, u kasnim večernjim satima Velike subote, predvodio je biskup Gašparović u konkatedrali-bazilici sv. Dimitrija, đakona i mučenika, u Srijemskoj Mitrovici. U okviru bdjenja podijelio je sakramente kršćanske inicijacije skupini katekumena.

Na Uskršni ponedjeljak, 13. travnja slavio je večernju koncertiranu misu u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu, kojom je ispraćena slika Tekijske Gospe u njeno svetište na Tekijama gdje na Bijelu nedjelju započinje hodočasnička sezona.

U srijedu, 15. travnja, biskup Gašparović je kao gost sudjelovao na I. plenarnom zasjedanju Biskupske konferencije Jugoslavije u Beogradu. Time je završio svoj uskršni pohod srijemskom dijelu Đakovačke i Srijemske biskupije.

Ivan Lenić

Iz uskršnje poslanice beogradskog nadbiskupa Perka

USKRSLI KRIST DAJE DUHA SVETOGA

O Katoličkoj Crkvi šire se svakojake laži, da je neprijateljski raspoložena prema nekim narodima, da želi uništiti pravoslavlje, da se još uvijek služi unijatizmom i prozelitizmom. Znamo tko je otac laži i kome služe oni koji šire laži. To je Sotona..., ali Katolička Crkva je sazidana na stijeni, na Petru, i po Kristovu obećanju moć pakla ne može je pobijediti.

I mi, naša mala katolička zajednica u Beogradskoj nadbiskupiji, pozvani smo od uskršlog Krista, da stvaramo žarišta ljubavi i jedinstva u sredini u kojoj živimo. Neka nas poteškoće, uvrede i laži ne odvrate od toga da stvarno volimo sve ljude, bilo koje vjere ili nacionalnosti, jer svi smo od Boga stvoreni, braća, a kršćani na poseban način djeca Božja. Zato želim svima da u uskršnim blagdanima osjete dah uskršlog Krista, koji daje Duha Svetoga. To je Duh snage, božanske energije i velike radosti koja neka napunja vaša srca u ovim danima... Duh zrači u svim kršćanima pa i preko granica različitih vjerskih organizacija. Zato želim i našoj kršćanskoj braći, bilo da slave Uskrs zajedno s nama, kao što su protestanti, bilo da ga ove godine slave tjedan dana poslije, kao naša pravoslavna braća, obilje radosti i Božje milosti u ovim blagdanima.

VIJESTI IZ SRIJEMA

PROVALA U ŽUPNU CRKVU U RUMI

U noći sa utorka na srijedu, 31. ožujka na 1. travnja o. g. nepoznati su počinitelji provalili u župnu crkvu Uzvišenja sv. Križa u Rumi. Provaljeno je, kao i kod posljednjega sličnog izgreda, uoči Badnjaka 1997. godine, na dvorišna dvostruka ulazna vrata u crkvu, kao i zaštitnu mrežu (koja je upravo radi takvih stvari i postavljena). Uoči Badnjaka je odnešena razglasna kutija, mikseta i mikrofoni iz crkve, a ovoga puta su odnešeni privremeno posuđeni razglasni uređaji. Drugih oštećenja u crkvi nema. Župnik Boško Radielović prijavio je i ovaj izgred nadležnom SUP-u, te su stručnjaci obavili uviđaj, uzeli otiske i započeli istragu.

POHOD BISKUPA SRAKIĆA SRIJEMU

Dijecezanski biskup đakovački i srijemski mons. dr. Marin Srakić boravio je od 22. do 27. ožujka o. g. u srijemskom dijelu svoje biskupije, na teritoriju SR Jugoslavije. Povod je bila kanonska vizitacija dijela župa srijemskomitrovačkoga dekanata, jer je ona izostala od početka rata. Biskup Srakić je svo vrijeme boravio u središtu ovoga dijela Biskupije, u Srijemskoj Mitrovici, a svakoga dana posjećivao bi drugu župu, susretao se sa župnicima, suradnicima i vjernicima dotičnih župa, te obavljao sve ono što je vezano uz vizitaciju. U župi, u kojoj je toga dana bio, biskup je predvodio euharistijsku slavlje. Tako je obavio kanonsku vizitaciju u župama Šid, Kukujevci, Morović, Nikinci, Hrtkovci, Irig i na kraju u Srijemskoj Mitrovici. U četvrtak, 26. ožujka o. g. posjetio je Apostolsku nuncijaturu u SRJ u Beogradu. Nakon uskršnih blagdana bit će obavljena vizitacija i u drugim župama Srijema.

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

sa sjednice Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini održane dana 23. travnja 1998. godine u prostorijama Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" u Subotici

Forum hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini raspravljao je o više značajnih pitanja za život Hrvata u Vojvodini i za rad članica Foruma.

Na sjednici je donešena odluka da se u Forum prime dva nova člana:

1. Hrvatski kulturni centar "Srijem" iz Srijemske Mitrovice koji će organizirati kulturni život Hrvata u Srijemu.

2. Zajednica poduzeća i zadruga Vojvodine u Subotici, koja će materijalno podupirati rad Foruma, a Forum će iste podupirati u suradnji s predstavnicima Republike Hrvatske na gospodarskom planu.

Forum je isto tako donio odluku da se od Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu zatraži ubrzavanje poslova oko otvaranja konzulata Republike Hrvatske u Subotici, kao i da se do tog vremena olakša postupak za izdavanje viza građanima.

Predsjedavajući

Bela Ivković

Predsjednik HKC "Bunjevačko kolo"

Iz uskrsne čestitke kardinala Franje Kuharića

Ima jedan dan u ljudskoj povijesti u koji se slila sva radost i sva svjetlost Božje pobjede nad grijehom i smrću. Taj je Dan Uskrs!

Čovječstvo Isusa Krista zasjalo je u svoj preobraženosti i ljepoti u uskrsno jutro. To je svjetlost neugasive nade vječnoga života. Svaki koji uzvjeruje Ljubavi (usp. 1 Iv 4,16), bit će dionik te Slave.

"Zbog patnje duše svoje vidjet će svjetlost i nasititi se spoznajom njezinom" (Iz 53,11).

"Nikad nemojte dopustiti da vas bol i žalost svladaju tako da zaboravite radost Uskrslog Krista" (Majka Terezija).

U zajedništvu te vjere i te nade molim zajedno s Vama da Vas Duh Sveti ispuni tom radošću!

Sretan Uskrs!

SUBOTIČKI HODOČASNICI U RIMU

Zahvaljujući župniku paličke župe, gospodinu Josipu Leistu, grupa hodočasnika iz Subotice i okolice boravila je početkom mjeseca ožujka u Italiji.

Svrha puta bila je posjetiti Vatikan i primiti blagoslov Sv. Oca. Dakako, posjet Rimu to i podrazumijeva. Sve drugo se može vidjeti kasnije: katakombe, crkve, fontane, čuveni Koloseum...

Osobit je doživljaj stajati na trgu pred bazilikom sv. Petra. Veličina zdanja ulijeva poštovanje i divljenje. Ono je još veće kada pomislimo da se u njoj nalazi i Petrov nasljednik. Vrhunac našeg hodočašća bio je susret sa Sv. ocem i blagoslov koji nam je on podijelio. U tom trenutku sjetismo se Petra iz Kafarnauma i pjesme "Gdje se Petra..." koja ovdje drugačije zvuči. Tu se ona pjeva radosno i punim srcem.

Obilazak Vatikana i Rima zahtijeva dobro poznavanje povijesnih činjenica. Iako smo se svi za hodočašće u Rim pripremili čitanjem osnovnih informacija, ipak smo na licu mjesta puno toga novoga saznali i vidjeli. No i to nije dovoljno, jer ljudska je radoznalost nezasićena. Uvijek traži još više.

Osim vječnog grada Rima posjetili smo još u Asizu crkvu i grob sv. Franje, zatim marijansko svetište Loreto, državu San Marino, Ravenu, ljetovalište Rimini, Veneciju, te u Padovi crkve sv. Antuna i sv. Leopolda.

Za kratko vrijeme puno toga smo vidjeli, doživjeli, osjetili i bili oduševljeni djelima ljudskog uma. I svatko je poželio ponovo hodočastiti u Rim.

Hodočasnik

Alojzije Stantić

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST S PRVOG PLENARNOG ZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

U Beogradu je 15. travnja 1998. godine održano prvo plenarno zasjedanje Biskupske Konferencije SR Jugoslavije.

Na ovom prvom zasjedanju konstituirali su se potrebni odbori, komisije i referenti. To su Odbori: za nauk vjere, za liturgiju, za katehizaciju i mlade, za kler, za sjemeništa, za laike i obitelj, za pastorizaciju turista i dušebrižništvo pomoraca, za ekumenizam i misije te za kulturu i crkvenu umjetnost.

Komisiji za odnose s vjerskim zajednicama SR Jugoslavije upućeno je posebno pismo u kome biskupi izražavaju želju za dobrim odnosima između državnih organa i Katoličke Crkve. Ujedno predlažu i mole nadležne i civilne vlasti da se sredi i ubrza priznavanje jugoslavenskog državljanstva za svećenike i redovnice; da se isto tako ubrza izdavanje viza za ulazak u SRJ za svećenike i časne sestre koje dolaze na ispomoć, odnosno u zamjenu na katoličke župe. Isto tako izražavaju želju da posebnim državnim zakonom bude uređeno vraćanje crkvenih imanja i zgrada da bi se tako ravnopravno i demokratski tretirale sve vjerske zajednice. Moli se vraćanje matičnih knjiga, koje su bile oduzete prije 50 godina.

Pripreme za proslavu Velikog jubileja 2000 godina kršćanstva i dalje će se organizirati po pojedinim biskupijama, jer nema uvjeta za jedno zajedničko slavlje.

Upućeno je i pismo Njegovoj Svetosti patrijarhu srpskom g. Pavlu i Svetom Sinodu Srpske Pravoslavne Crkve u kojem se izražava želja za gajenjem dobrih i prijateljskih međusobnih odnosa, a eventualni problemi da se rješavaju u međusobnom dijalogu. Zato BK SRJ predlaže formiranje zajedničke komisije za dijalog između Katoličke Crkve i SPC. Biskupi su ujedno uputili i zajedničku čestitku za uskrsne blagdane.

Biskupi su izrazili svoju zabrinutost za događaje na Kosovu. Uvjereni su da je moguće i taj problem rješavati dijalogom, kako bi se pronašla rješenja prihvatljiva za obje strane. Smatraju da bi bilo dobro da međunarodna zajednica da svoju garanciju za pronađeno rješenje. U tu svrhu biskupi mole za mir i Božju pomoć.

U Beogradu, 15. 04. 1998.

Tajništvo BK SRJ

DUŽIJANCA

BLAGOSLOVOM ŽITA POČELA DUŽIJANCA

Prva u nizu priredbi u okviru Dužijance bio je blagoslov žita koji je ove godine obavljen 25. travnja, na dan sv. Marka evanđeliste, u Starom Žedniku. Poslije svečane svete mise u 10 sati, procesija je otišla do njiva zasijanih žitom, koje su vlasništvo nasljednika pokojnog Stipana Dulića - Hauzera i Nikole Vukovića na izlazu iz sela prema Bačkoj Topoli, uz betonski put E-5.

Treba naglasiti da je blagoslov polja obavljen na žitnim njivama na kojima će se ove godine održati TAKMIČENJE RISARA, najveća i najbrojnija priredba u okviru DUŽIJANCE '98. Za starožedničane ovaj vjerski obred je dobio na značaju zbog Dana sela (Dan mjesne zajednice) - koji pada na dan Sv. Marka evanđeliste, 25. travnja i proštenja u crkvi koja je posvećena Sv. Marku.

DR. ANTE SEKULIĆ: RASPRAVE O JEZIKU BAČKIH HRVATA

(Matica hrvatska, Zagreb, 1997, 290 strana)

Dr. Ante Sekulić je naš poznati znanstvenik koji je kroz dugi niz godina svog istraživačkog rada napisao brojne članke i knjige iz područja narodnih običaja, te povijesti književnosti i jezika bačkih Hrvata.

Rođen je 1920. godine u Tavankutu kod Subotice. Gimnaziju je pohađao u Somboru i Subotici. Proforsku diplomu je dobio na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1946. godine. Na istom fakultetu je i doktorirao 1947. godine. Svoj radni vijek je proveo kao profesor hrvatskog jezika u gimnaziji u više gradova u Hrvatskoj i na Pedagoškoj akademiji na Rijeci. Sada živi kao veoma aktivan umirovljenik u Zagrebu, a početkom 1997. godine je izabran za dopisnog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Iz svog bogatog stvaralaštva i istraživanja u ovoj knjizi je objavio svoje najvažnije studije o jeziku bačkih Hrvata. U studiji "Oko naziva jezika i pravopisa bačkih Hrvata" naveden je povijesni prikaz kako su naši pisci u Podunavlju u pojedinim periodima nazivali književni jezik. Navest ću najvažnije: Mihajlo Radnić - bosanski, slovinski jezik; A. J. Knezović - slavni ilirički jezik; Emerik Pavić - uljudniji, krasniji ilirički jezik; Emerik Pavić, 1769. godine - slovinski iliti ilirički jali dalmatinski jezik; Grgur Peštačić - slavinski jezik; Ivan Ambrozović, Đuro Arnold, Stipan Grgić - ilirički jezik. Krajem 19. stoljeća ustaljen je naziv - bunjevački i šokački jezik. To je tako bilo sve do novijeg vremena kada se u književnosti ustalio naziv - hrvatski jezik.

U članku "O Ivanu Antunoviću i njegovu prinosu hrvatskom književnom jeziku" prikazano je njegovo nastojanje da prati jezična pitanja kad je pokrenuo "Bunjevačke i šokačke novine" (1870), "Bunjevačku i šokačku vilu" (1872). Treba istaći da je Ivan Antunović nastojao slijediti hrvatske pisce svoga vremena. A. Sekulić u tom članku navodi glavne karakteristike jezika u tim Antunovićevim publikacijama.

Članak "Ambrozije Šarčević i njegova dva rječnika", uz prikaz životnog puta i kulturno-političkog rada ovog našeg velikog rodoljuba (rođen 1820. a umro 1899. godine u Subotici), sadrži i prikaz njegova dva rječnika: "Tolmač izvornih, književnih i zemljopisnih riči" (Subotica, 1870) i "Magyar-szerb-horvát-bunjevác-sokác-könyvveszeti szótár" (Subotica, 1894). Ove rječnike Boza Šarčević je objavio

kao svoj doprinos borbi za ravnopravnost "bunjevačkog jezika" s ostalim jezicima u Ugarskoj.

"Pripomene o jeziku Budanovićeve molitvenika" namijenjene su njegovom molitveniku "Slava Božja u molitvama i pismama". Knjiga je veličine 10x15,5 cm, XVI+701 str. Tiskana je u Budimpešti bez oznake godine, ali prema drugim izvorima to je bilo 1902. godine. U ovom članku A. Sekulić piše o pravopisu i jeziku tog molitvenika s općim zaključkom da je Lajčo Budanović dobar poznavalac jezika i pravopisa i "ljubomorno je čuvao riječi i oblike o kojima je mislio da su iskonske, naše" (str. 94).

Najveća i najvažnija studija u ovoj knjizi je "Govor bačkih Bunjevaca" (str. 95-150). Prikazane su sve najznačajnije oznake narodnog bunjevačkog govora, od osnovne oznake da je to štokavska ikavica, do svih drugih oznaka i upotrebe pojedinih glasova i oblika riječi.

Ne znam kako su se autor i urednik odlučili da se ovdje uvrste tri velike studije koje su izvan naslova ove knjige i mogle bi biti posebna knjiga. To su sljedeće studije: "Povijest toponima i antroponima u Baji i susjednim naseljima" (str. 151-207), "Povijest toponima oko Sombora" (str. 208-230), "Hrvatski subotički toponimi" (str. 231-265). Toponimi su opisi mjesta, a antroponimi su prezimena.

Sve rasprave skupljene u ovoj knjizi, dr. Ante Sekulić je objavio u periodu od 1990. do 1993. godine u pojedinim znanstvenim publikacijama Zavoda za jezik i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Ali, u Bačkoj je sve to sasvim nepoznato i nepristupačno. Tako naša kulturna javnost nije poznavala sve ove obrađene teme. Nije došlo do onih kojima je najviše namijenjeno. Sada je to skupljeno i objavljeno u jednoj knjizi u izdanju Male knjižnice Matice hrvatske u Zagrebu 1997. godine. Knjiga je veoma korisna za nas i treba sve učiniti da dođe u ruke naših čitatelja, a najviše u ruke naše mladeži, jer govori o bunjevačkoj ikavici koje skoro da više i nema. Naša ikavica je nestala. Teško je presuditi tko je najveći krivac za ovu veliku povijesnu grešku Bunjevaca, jer ona ima kobne posljedice. Ali o ovom pitanju sada naši kulturni radnici veoma malo pišu, kao da problem ne postoji.

Bela Gabrić

Uređuje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**
POETSKI KULIAK

Marija je stoljećima nadahnjivala pjesnike. Veličali su njezinu vjeru, utjecali se njezinu zagovoru, donosili joj svoje radosti i brige.

U mjesecu svibnju rado ćemo se okupljati pred njezinim milosnim likom. Za Marijin mjesec izabrali smo pjesmu - *Molitva majci*, Zlatka Rajčevca.

MOLITVA MAJCI

Tebi, Ženo,
koja si bila kadra
strpat sve sumnje
pod noge Vjeri.

Tebi, koja si bila hrabra
ponijet neshvaćanje
u nečuvanoj mjeri,
da se ostvari naum od praiskona
- da postaneš ONA,
koja će otvorit Rajske Dveri.

Tebi pred noge
svoje sumnje stavljam
i nesigurnosti svoje,
koje se boje
i preklinjem Te
dok Te molitvom pozdravljam:
"Prepoznaj me, Majko!
Ta, sin sam Tvoj,
a Kristov brat.

Prihvati me za ruku
i stazom vjere me vodi,
jer sa sumnjama bijem boj.
Sa strahovima vodim rat
žvaćući vlastitu muku
što mi ponestaje snage
kročiti sam za svojom težnjom,
u visine - k slobodi!"

Zato sklopljenih ruku
pred tobom klečim,
a ne stojim
ja, koji se pomalo bojim
i vapim : "Vodi me, Majko, vodi!"

Zlatko Rajčevac

Uređuje: Andrija Kopilović

PROROK SEFANIJA

Sefanija je prorokovao za Jošije (640-609). Napada tuđinske načine odijevanja i štovanje krivih bogova, optužuje dvorske dostojanstvenike i ništa ne govori o kralju. Sve su to pokazatelji da je propovijedao prije religiozne reforme i za vrijeme maloljetnosti kralja Jošije, dakle malo prije početka Jeremijina djelovanja. Judeja, kojoj je Sanherib oduzeo jedan dio zemlje, živjela je pod asirskim gospodstvom, a Manašeovo i Amonovo bezbožno kraljevanje pogodovalo je religioznom rasulu. Ali slabljenje Asirije budi sada nadu u narodnu obnovu koju prati religiozna reforma.

Knjiga se dijeli na četiri kratka odsjeka. Neki su egzegeti bez dovoljnog razloga htjeli kao neautentična izbaciti proroštva protiv naroda i sva obećanja iz posljednjeg odsjeka. Sefanijina se knjiga, kao i sve proročke zbirke, prerađivala i proširivala, ali u manjoj mjeri. Tako se navještaji o obraćenju pogana, koji ne pristaju u sadašnji kontekst, nadahnjuju na Deuteroizaiji. Veoma je sporna autentičnost malih psalama i stručnjaci se slažu u tome da posljednje retke valja staviti u vrijeme progona.

Sefanijina je poruka sažeta u navještaju dana Jahvina, katastrofi koja će snaći narode kao i Judeju. Potonja je osuđena zbog svojih religioznih i moralnih nedjela koja proizlaze iz oholosti i nepokornosti. Sefanijin je pojam grijeha produbljen te u tom već nagovještava Jeremiju: to je osobni napad na živog Boga. Kazna je naroda upozorenje koje bi trebalo vratiti narod poslušnosti i poniznosti, a spasenje je obećano samo poniznom i skromnom "ostatku". Sefanijin se mesijanizam svodi na to obzorje, koje je zacijelo ograničeno, ali otkriva duhovni sadržaj obećanja.

Mala Sefanijina knjiga nije imala velikog utjecaja i spominje se samo jednom u Novom zavjetu. Ali opis dana Jahvina nadahnuo je Joela a u srednjem vijeku poslužio kao podloga početku pjesme Dies irae.

PROROK HABAKUK

Kratka Habakukova knjiga sastavljena je voma brižljivo. Započinje dijalogom između proroka i negovog Boga: na dvije prorokove tužbalice odgovaraju dva Božja proroštva. Drugo proroštvo baca pet prokletstava na nepravednog tlačitelja. Zatim prorok u jednom psalmu slavi konačnu Božju pobjedu. Sporna je bila autentičnost potonjega poglavlja, ali bez njega bi knjiga bila krnja. Glazbene naznake koje psalam uokviruju svjedoče samo da je služio za liturgiju. Nije sigurno da li se u bogoslužju čitala cijela knjiga; njezin stil dostatno tumači imitacija liturgijskih odlomaka. Iz toga ne proizlazi da je Habakuk bio bogoštovni prorok, pripadnik hramskog osoblja. Kumranski komentar Habakuka obuhvaća samo prva dva poglavlja, što još ništa ne znači protiv autentičnosti 3. poglavlja.

Sporne su okolnosti proroštva i pitanje tko je tlačitelj. Mislilo se na Asirce ili Babilonce ili čak na judejskog kralja Jojakima. Potonja hipoteza ne stoji, dok prve dvije počivaju na dobrim razlozima. Ako prihvatimo da su tlačitelji Asirci, onda protiv njih Bog podiže Kaldejce i proroštvo bi se tada odnosilo na vrijeme prije pada Ninive (612. godine). Možemo također uzeti da su tlačitelji od početka do kraja Kaldejci. Oni su bili oruđe kojim je Bog kažnjavao svoj narod, ali će u svoje vrijeme i oni biti kažnjeni za svoje nepravedno nasilje, jer je Jahve pošao u boj da spasi svoj narod. Prorok očekuje taj Božji zahvat s tjeskobom koja na kraju ustupa mjesto radosti. Ako je ovo tumačenje točno, knjiga je nastala između bitke kod Karkemiša (605. godine), kada se Bliski istok predao Nabukodonozoru, i prve opsade Jeruzalema (597. godine). Habakuk bi tako bio nešto mlađi od Nahuma te, kao i on, suvremenik Jeremije.

Habakuk u nauk proroka unosi novu crtu: usuđuje se tražiti od Boga račun kako upravlja svijetom. Da, Juda je sagriješio, ali zašto Bog koji je svet, koji ima odviše čiste oči da bi gledao zlo, zašto bira barbarske Kaldejce da izvrši svoju osvetu? Zašto kažnjava zloga gorim od njega? Zašto daje dojam da pomaže pobjedi nepravedne sile? To je problem Zla postavljen na razini naroda. Habakukova sablazan muči i mnoge današnje ljude. I njemu i njima Bog odgovara: svemogućí Bog paradoksalnim putovima priprema konačnu pobjedu prava, tako da "pravednik živi od svoje vjere". Ta je izreka dragulj ove knjižice; sveti će je Pavao uklopiti u svoj nauk o vjeri.

(Prema Jeruzalemskoj Bibliji, KS, Zagreb, 1994)

Molitva. Od proroka Habakuka.
Na način tužbalice.
Jahve, čuo sam za slavu tvoju,
Jahve, tvoje mi djelo ulijeva jezu!
Ponovi ga u naše vrijeme!
Otkrij ga u naše vrijeme!
U gnjevu se svojem smilovanja sjeti!
Bog stiže iz Temana,
a Svetac s planine Parana!
Veličanstvo njegovo zastire nebesa,
zemlja mu je puna slave.
Sjaj mu je ko svjetlost,
zrake sijevaju iz njegovih ruku,
ondje mu se krije sila.
Kuga pred njim ide,
groznica ga sustopice prati.
On stane, i zemlja se trese,
on pogleda, i dršću narodi.
Tad se raspadoše vječne planine,
bregovi stari propadoše,
njegove su staze od vječnosti.
Prestrašene vidjeh kušanske šatore,
čadore što dršću u zemlji midjanskoj.
Jahve, planu li tvoj gnjev na rijeke,
ili jarost tvoja na more,
te jezdiš na svojim konjima,
na pobjedničkim bojnim kolima?
Otkrivaš svoj luk
i otrovnim ga strijelama sitiš.

(Habakuk 3,1-9)

Psalam o radosti Siona

Klikći od radosti, Kćeri sionska,
viči od veselja, Izraele!
Veseli se i raduj se iz svega srca,
Kćeri jeruzalemska!
Jahve te riješio tvoje osude,
neprijatelje tvoje uklonio!
Jahve, kralj Izraelov, u sredini je tvojoj!
Ne boj se više zla!
U onaj dan
reći će se Jeruzalemu:
Ne boj se, Sione!
Neka ti ne klonu ruke!
Jahve, Bog tvoj, u sredini je tvojoj,
silni spasitelj!
On će se radovati tebi pun veselja,
obnovit će ti svoju ljubav,
klikat će nad tobom radosno
kao u dan svečani.
Odvratio sam od tebe nevolju
da na sebi više ne nosiš sramotu.
Eto svladavam
sve tvoje tlačitelje.
U ono vrijeme
izbavit ću sve hrome,
sabrat ću prognane,
pribavit im hvalu i diku
po svoj zemlji
gdje ih sramota bijaše dopala.
U ono vrijeme ja ću vas dovesti,
u ono vrijeme ja ću vas sabrati!
Tada ću vam dati hvalu i diku
među narodima zemlje,
kad okrenem vašu sudbinu
pred vašim očima -
govori Jahve.

(Sefanija 3,14-20)

UČINCI DUHA SVETOGA U CRKVI

C) DUH SVETI STANUJE U NAMA, MOLI I SVJEDOČI DA SMO DJECA BOŽJA

(nastavak iz prošlog broja)

"Duh stanuje u Crkvi i u srcima vjernika kao u hramu (usp. 1 Kor 3,16; 6,19) i u njima moli i daje svjedočanstvo o njihovu posinjenju" (usp. Gal 4,6; Rim 8,15-16).

Kada kršćanin moli, on upravlja svoje molitve k Ocu, a Otac u glasu molitelja koji je ispunjen Sinovljevim Duhom, sluša glas vapaja svojega Sina kojega ne može ne uslišiti. Kršćanski molitelj po Duhu, koji je Sinovljev Duh, ima, da tako kažemo, u ruci onu moć koju Krist ima na Očevo srce. Molitelj ne smije nikada posumnjati da će poniznom molitvom postići ono što moli. Kada nam je već Otac dao Duha Svetoga i stavio nam moć u ruke, onda ne smijemo sumnjati u taj dar kojega nam je On dao, kao da neće biti učinkovit.

Duh "svjedoči da smo djeca Božja". Duh Sveti je jamac i svjedok da smo sinovi Božji, da smo njegov rod. Sv. Pavao će to istaći riječima: "Vi naime niste primili duha ropstva da ponovno budete u strahu, već ste primili Duha posinjenja kojim vičemo: Abba-Oče! Sam Duh svjedoči s našim duhom da smo djeca Božja" (Rim 8,15-16).

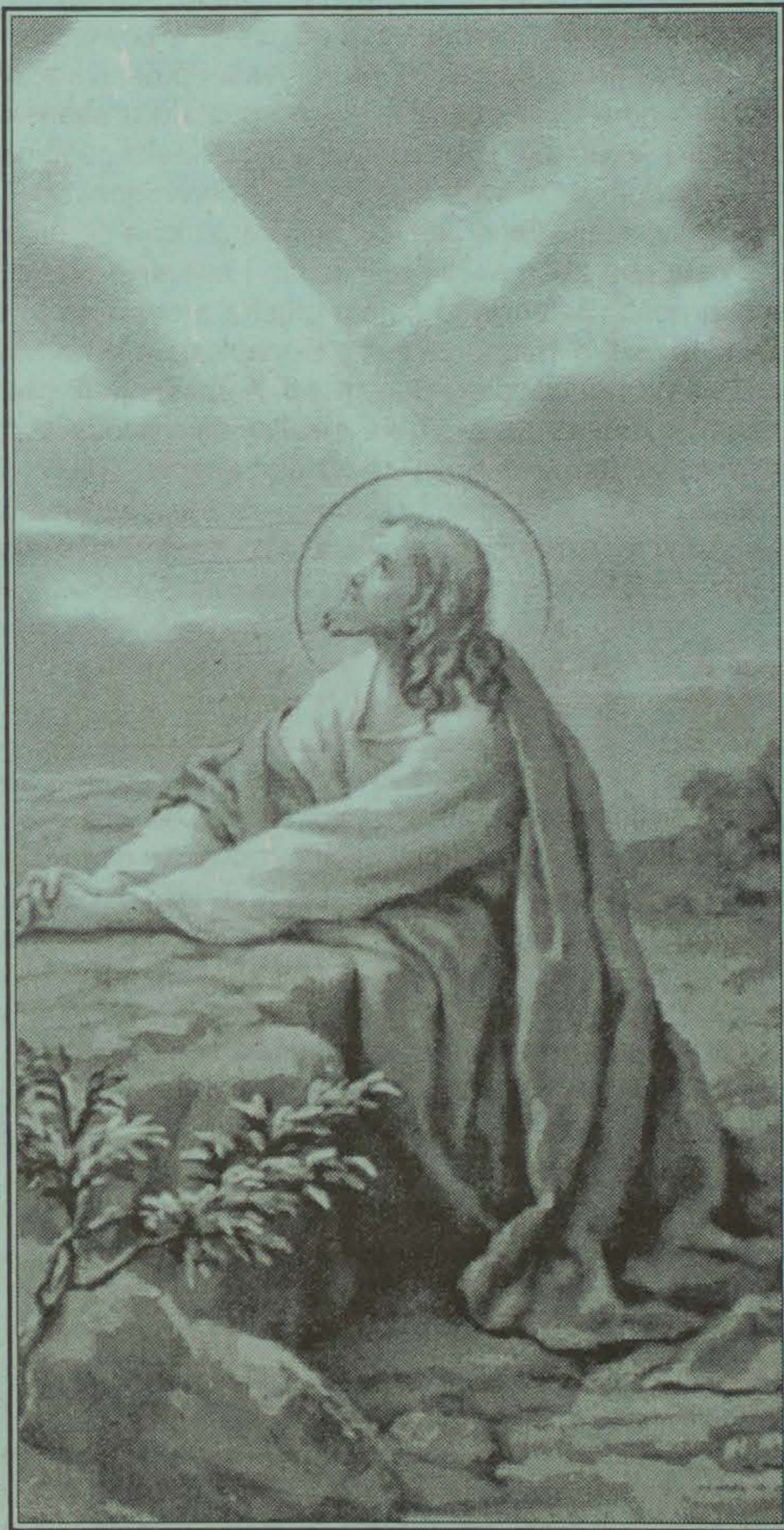
Prvi kršćani su osobito cijenili ovu riječ "Abba-Oče". Zašto? Zato što je sam Isus tom riječju nazivao i zazivao Boga u svom razgovoru s njime. U tu riječ "Abba", Isus je stavljao svu svoju nježnost i intimnost svoga srca i svu svoju vjernost Ocu. U Getsemaciji, kada se krvlju znojio, u molitvi se obraća Ocu: "Abba-Oče, sve je tebi moguće" (Mk 16,36). Apostoli su se čudili slušajući Isusa kako razgovara s Ocem, kao što dijete zove svoga vlastitog oca. U nasljedovanju Isusa, svoga Učitelja, apostoli su tu riječ "Abba-Oče" i sami počeli upotrebljavati. I oni su htjeli pred Bogom biti kao i sam Isus. To je Isus po svom Duhu učinio da ta riječ "Abba" djeluje u srcima svih krštenika kada se obraćaju nebeskom Ocu. Ta riječ u sebi sadržava sve. Riječ "Abba" podsjeća nas na uspomenu cijene kojom nam je Otac iz ljubavi darovao svoga Jedino-rođenca, po kome smo postali Božja djeca.

Kada mi iz dubine svoga srca izgovaramo riječ "Abba-Oče", Duh svjedoči da smo djeca Božja, slobodna duhovna bića, jer više nismo robovi, niti sluge, već "ukućani Božji". Što to znači? Kršćanin nije pod zakonom kao neosobnom

pisanom normom i propisom. Kršćaninova norma i propis je sam Isus Krist. Pogani su se predali raspuštenosti, "a vi niste naučili takvoga Krista, samo ako ste ga čuli i u njemu stojeći poučeni kakva je u Isusu istina" (Ef 4,20).

Pisani zakoni, kao što je na primjer Mojsijev zakon, inzistiraju na pojedinostima nabrajajući potanko sve što i kako treba obdržavati. Kristov zakon, baš zato što ima temelj

osobnog odnosa prema Kristu, jest ZAKON LJUBAVI u Duhu Svetom. Ljubav iznutra, a ne izvana određuje kako se trebamo ponašati u pojedinim životnim okolnostima što ih zakon propisuje: "Nikome ništa ne dugujete, osim da ljubite jedan drugoga, jer tko ljubi bližnjega ispunio je zakon" (Rim 13,8). Kršćanin je dakle oslobođen zakona koji propisuje pojedinosti kako je to propisivao židovski zakon, ali kršćanin nije oslobođen od srži Zakona, a to je LJUBAV, koja nam govori kako se trebamo ponašati u životnim okolnostima. Biti kršćanski slobodan, znači biti budan za djelovanje u ljubavi i iz ljubavi, kako to kaže naš Sluga Božji, otac Gerard Tomo Stantić: "Ljubav nema stanice, ljubav nema granice." Kršćanin je slobodan u odgovornoj ljubavi.

"Duše utjehe, neiscrpnih izvora radosti i mira, potakni solidarnost prema onima u nevolji, osiguraj bolesnima njegu koja im treba, onima u kušnji ulij pouzdanje i nadu, u svima oživi zauzimanje za bolju budućnost!"

(Molitva Duhu Svetom pape Ivana Pavla II)

O. Mato Miloš, OCD

CRKVA (2)

Poslije govora o nastanku, poslanju, simbolima i otajstvu Crkve u Katekizmu se govori o Crkvi kao Božjem narodu, Tijelu Kristovu i Hramu Duha Svetoga.

1. Crkva je Božji narod

Tema Božjeg naroda središnja je u cijelom Starom zavjetu. Jednako tako u Novom zavjetu najvažnija tema jeste Crkva koja se naziva novim Božjim narodom. O sklapanju Novog saveza između Boga i njegova Naroda govori u svom proštvu i Jeremija (Jr 31,31-34). Božji narod se bitno "razlikuje od svih vjerskih, narodnih, političkih i kulturnih skupina u povijesti".

Božji narod je Božji puk koji je Bog sam sebi izabrao, a tvore ga oni koji nekoć nisu bili narod. Članom ili pripadnikom Božjeg naroda ne postaje se tjelesnim rođenjem, nego rođenjem "odozgor", tj. vjerom u Krista i krštenjem. Tom novom Božjem narodu Glava je sam Isus Krist koji je Božji pomazanik. Tako se isto ulje sa Isusa, pomazanika i Glave, slijeva na sve udove koji su pritjelovljeni Njegovu Tijelu, tj. Crkvi. Onaj tko je kršten, tj. tko pripada Božjem narodu, obdaren je slobodom djece Božje i u njemu stanuje Duh Sveti. Novi zakon Božjeg naroda je zakon ljubavi, a on je djelo Duha Svetoga. Poslanje Božjeg naroda je: biti sol zemlje i svjetlo svijeta, a svrha mu je širenje Kraljevstva Božjeg dok ono ne postigne svoju puninu na kraju vremena.

Crkva je svećenički, proročki i kraljevski narod. Ona je to na temelju Isusova pomazanja Duhom Svetim. "Isus je od Oca pomazan Duhom i tako je postao Svećenik, Prorok i Kralj. Sav Božji narod sudjeluje u toj trojakoj Kristovoj službi i odgovoran je za poslanje i služenje koje odatle proistječe." Svi krštenici su posvećeni da budu duhovni prostor, boravište Duha Svetoga i da sami sebe prinose Bogu. Time krštenik vrši svoju svetu svećeničku službu. Tako je svaki krštenik dionik svećeničke službe po tom svom trajnom prinošenju samog sebe. Krštenici svoju proročku i kraljevsku službu vrše trajnim služenjem braći ljudima i time sami sebe sjedinjuju s Kristom.

2. Crkva je Tijelo Kristovo

Tvoriti jedno tijelo znači biti u skladnom jedinstvu sa svim dijelovima toga istog tijela. Crkva je zajedništvo s Isusom.

Isus na početku svog djelovanja okuplja učenike i pridružuje ih svom životu. On apostolima objavljuje tajnu svoga kraljevstva i daje im udjela u svom poslanju. Isus govori o vrlo bliskom zajedništvu svih onih koji ga budu slijedili na putu spasenja. Kada govori o toj bliskosti sebe i svojih vjernika, Isus koristi sliku trsa i loze. Tako Isus govori da onaj tko jede njegovo tijelo i pije njegovu krv ostaje u Njemu.

Isusovim uzašašćem nisu njegovi učenici ostali siročad nego je ostao s njima prisutan do svršetka svijeta po Duhu Svetom. "Dajući svoga Duha, Isus svoju braću, sazvanu iz svih naroda, na otajstven način sastavlja kao svoje tijelo" (LG 7). Tako pomoću slike tijela zaključujemo da Crkva nije samo okupljena oko Isusa, nego je ona s Njim organski povezana. Krist i Crkva tvore jedan živi organizam kojim struji ista krv; u

njima boravi isti Duh. Tako su u Crkvi svi krštenici međusobno povezani u jednu skladnu cjelinu. Krist je glava Crkve, a Crkva je Kristova Zaručnica.

Postoji samo jedno Tijelo Kristovo: Crkva. Jedinstvo tijela nikada ne dokida različitost udova. U Kristovu Tijelu, tj. Crkvi, postoje mnogi udovi koji se razlikuju po svojim službama i poslanju. Svi oni tvore jednu cjelinu. Vjernici koji su po krštenju pritjelovljeni Crkvi međusobno su povezani snagom ljubavi. "Jedinstvo otajstvenog tijela prevladava sve ljudske podijeljenosti." "Onaj tko je kršten postao je novo stvorenje i Krista je obukao. Tako svi postajemo jedan u Kristu Isusu" (Gal 3,27-28).

Kada se kaže da je Krist Glava Crkve, mislimo pri tome da se svaki pojedini vjernik, kao živi ud, mora truditi kako bi rastao i tako postao što sličniji svojoj Glavi. Taj rast postiže se međusobnim pomaganjem među udovima na povijesnom putu spasenja. "Krist i Crkva jesu cjeloviti Krist." Crkva je s Kristom jedna nerastavljiva cjelina.

U svakom osobnom odnosu razlikujemo dvije različite osobe. Slika o zaručniku i zaručnici često se primjenjuje na Krista i Crkvu. Kao što zaručnik i zaručnica čine jedno nerastavljivo tijelo, tako i Krist i Crkva čine jednu skladnu cjelinu u kojoj vlada zakon ljubavi i cjelovitog prožimanja. Zato se u Bibliji često, i u Starom i u Novom zavjetu, govori o Bogu kao Zaručniku i Njegovu narodu kao zaručnici. Crkva je neokaljana Zaručnica neokaljanog Jaganjca, za koju se Krist u ljubavi predao kako bi ju posvetio. Krist je sebi pridružio svoju Crkvu i za nju se trajno brine kao za svoju Zaručnicu.

3. Crkva je Hram Duha Svetoga

Tijelo da bi opstojalo mora biti prožeto duhom. Tako i Duh Sveti jeste Duša Crkve. Duh Sveti jednako prožima sve dijelove Tijela Kristova - Crkve - čineći tako Crkvu živim Božjim Hramom. Biti hram znači biti mjestom ili boravištem samoga Boga. Duh Sveti čini Crkvu skladnom "Božjom građevinom" ili Hramom Duha Svetoga. Duh Sveti izgrađuje cijelu Crkvu u ljubavi po Božjoj Riječi, po sakramentima i po ostalim milostima.

Duh Božji daruje Crkvi karizme koje služe izgradnji Crkve, za dobro ljudi i potrebe svijeta. Karizme treba sa zahvalnošću prihvaćati jer su one bogatstvo milosti. Pravo mjerilo karizmi jeste da budu u skladu s ljubavlju. Zato je potrebna provjera karizmi ili darova. Karizme su darovane od Boga da bi služile za opće i pojedinačno dobro. Potrebno je uvijek ispitivanje karizmi. "Ni jedna karizma ne oslobađa od navezanosti i podložnosti Crkvenim pastirima."

(Vidi KKC, 781-801)

Prema Katekizmu Katoličke Crkve
priredio: *Franjo Ivanković*

JUBILARNE GODINE NA PUTU JUBILEJA

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 26/

U dokumentu Papa nastavlja razmišljanja o pripravi Velikog jubileja i evocira velike poruke zadnjih godina kada se pojedine godine svrstavaju i temom i događajima u svojevrsnu duhovnu obnovu, osobito vrijednu spomena i štovanja. Papinska hodočašća unose posve novu dimenziju i u pripravu ovoga jubileja. Pavao VI proglasio je jubilarnu Svetu godinu koja je u cijelom svijetu donijela velike duhovne plodove obnove i naglasak na poslanju sveopće kao i mjesnih Crkava. Sjetimo se da su u toj godini jubileja hodočašća u Rim naglo porasla ali da je prvi puta u povijesti jubilarnom crkvom postala svaka katedrala i svako svetište mjesne Crkve. U Godini otkupljenja, koju je proglasio već sadašnji Papa želja je bila obnoviti vjeru u otkupljenje kao najvažniji čin povijesti. I ova je godina teološki obogatila svijet a mnoge kršćanske duše obratila Otkupitelju. Dvije su marijanske godine u ovom jubileju bile velika priprava. Naime, otajstvo Marijina života u djelu otkupljenja ima osobito značenje jer je Marija pralik same Crkve. U tim godinama su osobito oživljena i osmišljena marijanska svetišta diljem cijeloga svijeta kao mjesta susreta s Kristom, a enciklika "Majka Otkupitelja" je postala temelj nove mariologije u nauci Katoličke crkve. Marijanska godina je dakle anticipacija velikog Jubileja, jer je Jubilej spomen na Kristovo utjelovljenje "u Mariji po Duhu Svetom". Tako, ponešena Marijinim služenjem Otajstvu spasenja, Crkva je proslavila nekoliko obljetnica kao što je 100-ta godišnjica velike enciklike Leona XIII *O socijalnoj nauci Crkve*. Nova enciklika u tom području dala je odgovor našem vremenu o socijalnoj nauci i o svim brigama koje taru suvremeni svijet, i sada mostom majčinske brige Crkve, kojoj je uzor Marija, svi su odgovori eklesiološki ponuđeni suvremenom svijetu kao konkretni oblik suradnje i zajedništva.

Papa nije mogao ne spomenuti i činjenicu da se u ovom vremenu dogodilo urušavanje komunizma, ali koje je pred evropske narode stavilo i ozbiljni ispit savjesti - što učiniti pred pojavom golemog rizika nacionalizma, koji se nužno pojavljuje nakon pada takvih diktatura kao što je bio komunizam. Svijet mora priznati krivicu i pogrešku učinjenu u povijesti na ekonomskom i političkom polju. Svijet je zakasnio u svojim reakcijama te se dogodila balkanska tragedija koja još traje. Značajno je da Papa u ovom dokumentu za sve tragedije, ne samo na Balkanu, poziva na odgovornost sve ljude. Sjetimo se u kontekstu ovog Papinog značajnog govora, izrečenog u Sarajevu, u kojem je ukazao na paralelne konsekvence u dva događanja u Sarajevu 1914. i 1993. U tim konsekvencama je uputio upit Evropi i zaželio da se povijest ovog tisućljeća završi kršćanskije. Nije pošteo ni u ovom dokumentu uputiti riječ upozorenja svim imperijalizmima koji postaju odgovorni za ovakve ishode i ovakve događaje. I ovakva čišćenja i ovakvi događaji, na žalost krvavo, ugrađeni su u hod prema Jubileju koji bi trebao donijeti promjenu mentaliteta i nikada više rat. Tako glasnik mira želi jasno istaći svjedočeci i pozitivno i negativno samo istinu koja može osloboditi svijet, a to je cilj Jubileja.

(nastavlja se)

M. V.

KATOLIČKA CRKVA
U PRIPRAVI
ZA VELIKI JUBILEJ

JUBILEJSKI POTHVAT TALIJANSKIH PARLAMENTARACA

Ukinuti smrtnu kaznu u cijelome svijetu barem u tijeku 2000. godine, očekujući njezino potpuno ukidanje, smanjiti međunarodni dug zemalja u razvoju, poštovati ljudska prava i vjerske slobode.

To su glavne crte pothvata kojeg je izabralo 140 talijanskih parlamentaraca, članova međuskupine za Jubilej, a kojeg će predložiti svojim kolegama u cijelome svijetu za Svetu godinu 2000. Taj je pothvat, u petak, 3. travnja poslijepodne, veleposlanicima akreditiranima pri Svetoj Stolici predstavila senatorica Ombretta Fumagalli-Carulli, predsjednica Udruge "Parlamentarci za Jubilej". "Trebalo je nešto poduzeti kako bi politički svijet došao u suglasje s težnjama ljudi koji u Novoj godini 2000. vide istinski i pravi 'prag nade'", rekla je Fumagalli-Carulli, te nadodala kako političari moraju voditi narode u novom tisućljeću "političkim izborima koji će nadasve biti izbori vrijednosti i čovječnosti".

"Jubilej parlamentaraca" svoj će vrhunac imati 5. studenoga 2000, kada će se prema predviđanjima na misi s papom Ivanom Pavlom II u Rimu okupiti oko 5000 parlamentaraca iz cijeloga svijeta. Kako je rekao senator Mario d'Urso, parlamentarci bi u Rim trebali pristići s hodočašća koje će započeti u Jeruzalemu i poći "tragovima svetoga Pavla, apostola naroda" te preko Krete, Efeza, Atene, Malte, Siracuse i Napulja stići u Rim. /IKA/

London

VEĆINA ENGLEZA NE ZNA ŠTO SE PROSLAVLJA O VELIKOME JUBILEJU 2000. GODINE

"To je nešto više od prilike da se zabavimo, ispijemo šampanjac, ostanemo do kasna s prijateljima ili negdje otputujemo", najčešći je odgovor Engleza koji su odgovarali na anketni listić o povezanosti osobe Isusa Krista s proslavom Velikog jubileja. U anketi koju je proveo institut Gallup u sklopu novina "Daily Telegraph" pokazalo se da čak 37 posto ispitanika uopće ne zna što se proslavlja o Velikome jubileju. Njih 18 posto uvjerenja je kako se tada obilježava samo početak novog tisućljeća, a 17 posto da je to proslava početka 2000. godine. Tek 15 posto ispitanika povezalo je proslavu jubileja s rođenjem Isusa Krista. Anglikanski biskup Gavin Reid, prema njegovim riječima, uopće nije iznenađen takvim rezultatima. "Već dugo govorim kako živimo u društvu koje je izgubilo svoje kulturno i duhovno sjećanje", istaknuo je biskup Reid dodavši kako je "zadaća Crkve da ga očuva". Biskup Reid, koji je ujedno i predsjednik skupine nadbiskupa savjetnika za proslavu Velikog jubileja, reagirao je i na kritike upućene britanskoj vladi u svezi izgradnje kompleksa "Millennium Domea" koji se gradi na Greenwichu. Kritike kažu da britanska vlada želi kršćanstvo prikazati samo kao jednu religiju među ostalima i ograničiti ga na samo jedno mjesto u kompleksu. "Crkve moraju učiniti sve da kršćanstvo zauzme svoje prikladno mjesto", istaknuo je anglikanski biskup Reid osvrćući se na kritike upućene iz nekih tamošnjih crkvenih krugova. /IKA/

Uređuju: Markan Lopar i Ivica Radak Ivanković

Događaji u Paulinumu

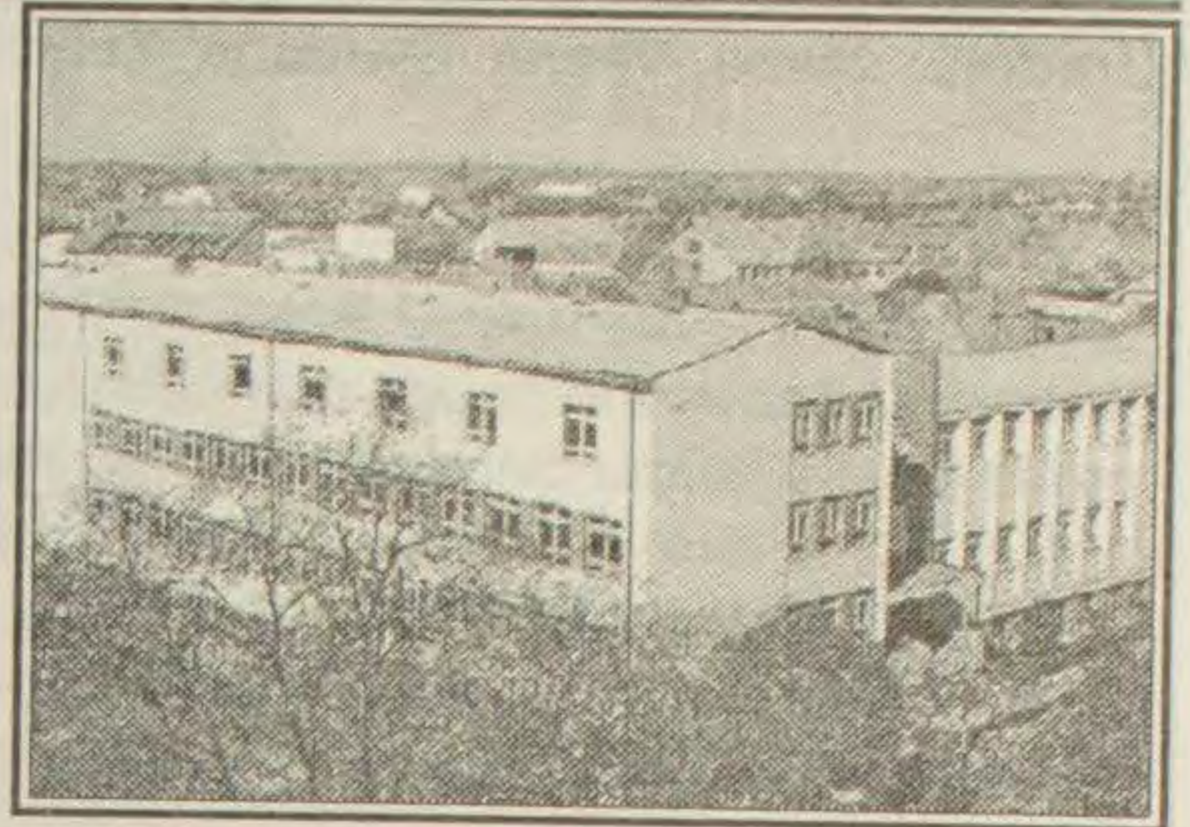
Uskrs u sjemeništu donosi radost i veselje i uz to mnoge događaje. Na Uskrsni ponedjeljak, 6. travnja, sjemenišni zbor *Schola cantorum Paulinum* imao je koncertni nastup u evangeličkoj crkvi. U okviru cjelokupnog programa, koji je bio u znaku Uskrsnog misterija, sjemenišni zbor je otpjevao dvije koralne melodije i motet *Stabat Mater* G. Tartinija.

Uskrsne blagdane smo svi proslavili u krugu svojih obitelji i sudjelovali smo u obredima Velikog tjedna i samog Uskrsa po svojim župskim zajednicama. Nakon blagdana smo se vratili u sjemenište i započeli dalji rad pod okriljem i blagoslovom uskrslog Gospodina.

Na vazmeni četvrtak sjemenište je kratko posjetio kotorski biskup **mons. Ilija Janjić**. Zajedno s nama slavio je svetu misu. Govorio nam je i hrabrio nas u našem zvanju, te rekao kako moramo otkriti pravi Kristov put, put u kojem ćemo naći iskrenu radost i njome privlačiti naše vršnjake, koji pomalo tumaraju u ovom svijetu.

Prisustvovali smo koncertu katedralnog zbora "Albe Vidaković" i svetoj misi zahvalnici u povodu 25. obljetnice postojanja zbora, te se na taj način obnovili u duhu lijepom pjesmom. Mi i inače često posjećujemo pojedine koncerte, književne večeri i druge kulturne događaje.

U ovom, Marijinom mjesecu - svibnju, svaki dan upućujemo našoj nebeskoj Majci svoje molitve u okviru svibanjske pobožnosti. Tako slavimo i častimo Mariju u najljepšem mjesecu svibnju, pjevajući još uvijek radosni uskrsni poklik "Aleluja".

Povijest Paulinuma

Počeci sjemenišnog života u Subotici sežu još u davnu 1924. godinu. Ubrzo nakon osnivanja Apostolske administrature u Subotici otvoreno je malo sjemenište u Senti i Baču. Kasnije je ono premješteno u Suboticu, gdje je također osnovano sjemenište. Kandidati su stanovali po privatnim kućama a na završavanje četverogodišnje gimnazije bili su slani u Travnik. Ovako je bilo sve do 1937. godine, kada je kupljena zgrada u Subotici u Ulici Matije Gupca. Biskup Lajčo Budanović je 1938. godine otvorio sjemenište Paulinum, koje je dobilo naziv po sv. Pavlu apostolu, zaštitniku tadašnje Bačke apostolske administrature. Sjemeništarci su pohađali školu u vanjskoj gimnaziji. 1944. godine sjemenište je zatvoreno, a zgrada Paulinuma je oduzeta.

Biskup Matiša Zvekanović je odlučio obnoviti sjemenište Paulinum. Sjemenište je počelo raditi 2. rujna 1962. godine u prostorijama biskupije, a Vjerska klasična gimnazija je bila u zgradi Katoličkog kruga. Najprije je nastava počela za dva razreda, a zatim su postepeno otvoreni i ostali razredi. Nova zgrada Paulinuma je sagrađena u vrtu župe sv. Terezije, danas dvorišta Biskupskog doma. Kamen temeljac posvetio je 1. rujna 1963. godine biskup Zvekanović. Sjemeništarci su se 1964. godine preselili u novu zgradu, koja je svečano blagoslovljena 30. lipnja 1965. godine na spomendan svetog apostola Pavla. Prvi rektor sjemeništa je bio sam biskup Ordinarij, prvi direktor gimnazije bio je mons. dr. Marin Šemudvarac, prvi prefekt preč. g. Blaško Dekanj, a prvi duhovnik preč. g. Léner István. Prvi ispit zrelosti, maturu, položilo je 1965. godine 15 maturanata. 1989. godine škola se iz Katoličkog kruga preselila u sjemenišnu zgradu. Do 1990. školu su mogli pohađati samo svećenički kandidati, a kasnije je dopušteno i vanjskim učenicima pohađati nastavu.

Paulinum je međubiskupijski i međunacionalni zavod, jedina institucija takvog karaktera u Jugoslaviji. 70% svećenika Bačke i Banata su bivši "Paulinci", a iz ove škole su izašli i mnogi svećenici koji danas djeluju u drugim biskupijama i redovničkim zajednicama, a ima i nekoliko misionara u različitim krajevima svijeta. Osim svećenika, mnogi bivši učenici djeluju kao vjeroučitelji, kantori, profesori, inženjeri, pravnici, liječnici i novinari. Tokom proteklih godina razne aktivnosti i događanja u ovom sjemeništu privukla su pozornost tiska, radija i televizije.

I ubuduće želimo nastaviti s radom koji će biti od koristi Crkvi, narodu Božjem i Bogu na slavu, te na taj način opravdati postojanje ove institucije.

Priredili: M.L. i I.R.I.

Ponovno podsjećamo i pozivamo vjernike na proslavu 35. obljetnice našeg sjemeništa, koja će se održati 3. svibnja.

U 10 sati - svečana sveta misa i posveta obnovljene kapele

koju će predvoditi papinski nuncij mons. Santos Abril y Castello.

Odmah nakon mise slijedi prigodni program u kojem će g. rektor govoriti o povijesti Paulinuma.

U 16 sati - u svečanoj sali KUD-a "Népkör" bit će dvojezična priredba "Život svetog Gerarda" i "Žrtva ispovijedne tajne".

Sve naše čitatelje srdačno očekujemo na zajedničkoj molitvi i priredbi.

Majčice naša

Majčice naša,
Ti si dostojna beskrajne hvale.
Majko naša, Majko draga,
pod tvoju se obranu utječemo.
Ti si zagrljaj,
koji nas grije svakog dana.
Ti si cvijeće koje nas opija
svojim čudesnim mirisima.
Ti si sunce koje nas vječno grije,
Ti si mjesec koji nam
vječno svijetli u noći.
Ti si Majka naša
koja uvijek bdije nad nama.
Majčice mila, majčice draga,
Navijek ti bila hvala i slava.

**Pandev Vasil
sjemeništarac iz Makedonije**

Nedjelja Dobrog Pastira

Papa Pavao VI ustanovio je nedjelju Dobrog Pastira, tj. Svjetski dan molitve za duhovna zvanja, s namjerom da potakne sav kršćanski svijet da se moli za svećenička i redovnička zvanja i da uzme k srcu Isusove riječi: "Žetva je velika, a radnika malo. Zato molite Gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju" (Mt 9, 37-38).

Danas se osjeća velika potreba za svećeničkim zvanjima, za ljudima koji će se posvetiti molitvi i Kristovom stadu, ne samo na našim prostorima, nego gotovo u cijelom svijetu, a napose u misijskim krajevima. Crkvi su potrebni novi apostoli koji će navješćivati Radostnu Vijest i svjedočiti za nju čak i svojim životom.

Sveti Otac svake godine upućuje poruku za nedjelju Dobrog Pastira, koja se slavi četvrte nedjelje nakon Uskrša, u kojoj potiče na molitvu za nova duhovna zvanja. Crkva na osobit način cijeni Bogu posvećeni život, kojem je sam Gospodin Isus najveći uzor. Velika je milost biti izabran od Gospodina, jer je to put na kojem izabranik vrši djela ljubavi i kroz svoj molitveni život otkriva ljudima lice Božje i tako sudjeluje u ostvarenju Božjeg plana za spas čovječanstva.

Na nedjelju Dobrog Pastira svaki kršćanin bi trebao moliti za mlade da smognu snage u današnjem bezbožnom svijetu reći Bogu poput Blažene Djevice Marije: "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi Tvojoj" (Lk 1, 38). Mladi bi pak trebali moliti da ih Crkva usmjeri na pravi put. U tom smislu želimo poručiti svim našim vjernicima da se mole za nas sjemeništarce.

Dinov Georgi

Uređuju: Jasna, Vesna, Svetlana, Željka, Dijana, Marina, Ivana

Bog mladi!

Kako ste proveli Uskrs? Kako vam prolaze ovi dani? Mnogi u ovo vrijeme idu na ekskurzije, što je vrlo prijatno, posebno ako se ide u južne krajeve (da bi se nadoknadila toplota koje u ovim našim krajevima još nema).

Tako i mi, evo, pokušavamo da vam u ovo vrijeme, pred kraj školske godine, ne otežavamo. Završavamo tekst "True love waits". Taj tekst se ne objavljuje samo da bi dobili informaciju o tom događaju. Ne, to je tekst koji bi trebao sve nas potaknuti da pokažemo da smo drugačiji od ostalih. Da pokažemo da naš moral vrijedi i izvan zgrade u kojoj se molimo. Da ljudi u nama vide Krista i da Njega slijede. Ako se već ne organizira i kod nas neka akcija slična ovoj, trebali bismo barem živjeti onako kako nam Bog i Crkva nalažu.

U ovom broju "Zvonika", na stranicama mladih, moći ćete sigurno pronaći nešto za sebe. Nadam se da će vam se svidjeti. Ako vam se ne sviđa, ne dopustite da mi ne saznamo za to (ali ne u smislu da nam šaljete prijeteća pisma i sl.). Šaljite nam prijedloge za teme o kojima biste voljeli nešto više čitati, saznati, koje vas zanimaju. Željela bih više surađivati s vama, jer kada više osoba izrazi svoje mišljenje na ovim stranicama mladih, one će sigurno biti i kvalitetnije i zanimljivije. A da ne govorimo kako bi bilo divno da i vi nešto napišete (npr. IN - OUT).

Nadam se da ćete mi uskoro ispuniti ovu želju za suradnjom. Pa, u tom iščekivanju, pozdravlja vas

vaša Jasna ✍

"Čekam te na starom mjestu
- tamo gdje ljubav počinje?"

Što: **TRIBINA MLADIH**

Gdje: **Katolički krug - Subotica**

Kada: **17. 05. u 20 sati**

Tema: **GLAZBA - MJESTO**

SUSRETA MLADIH I CRKVE

Predavač: **s. Blaženka Rudić**

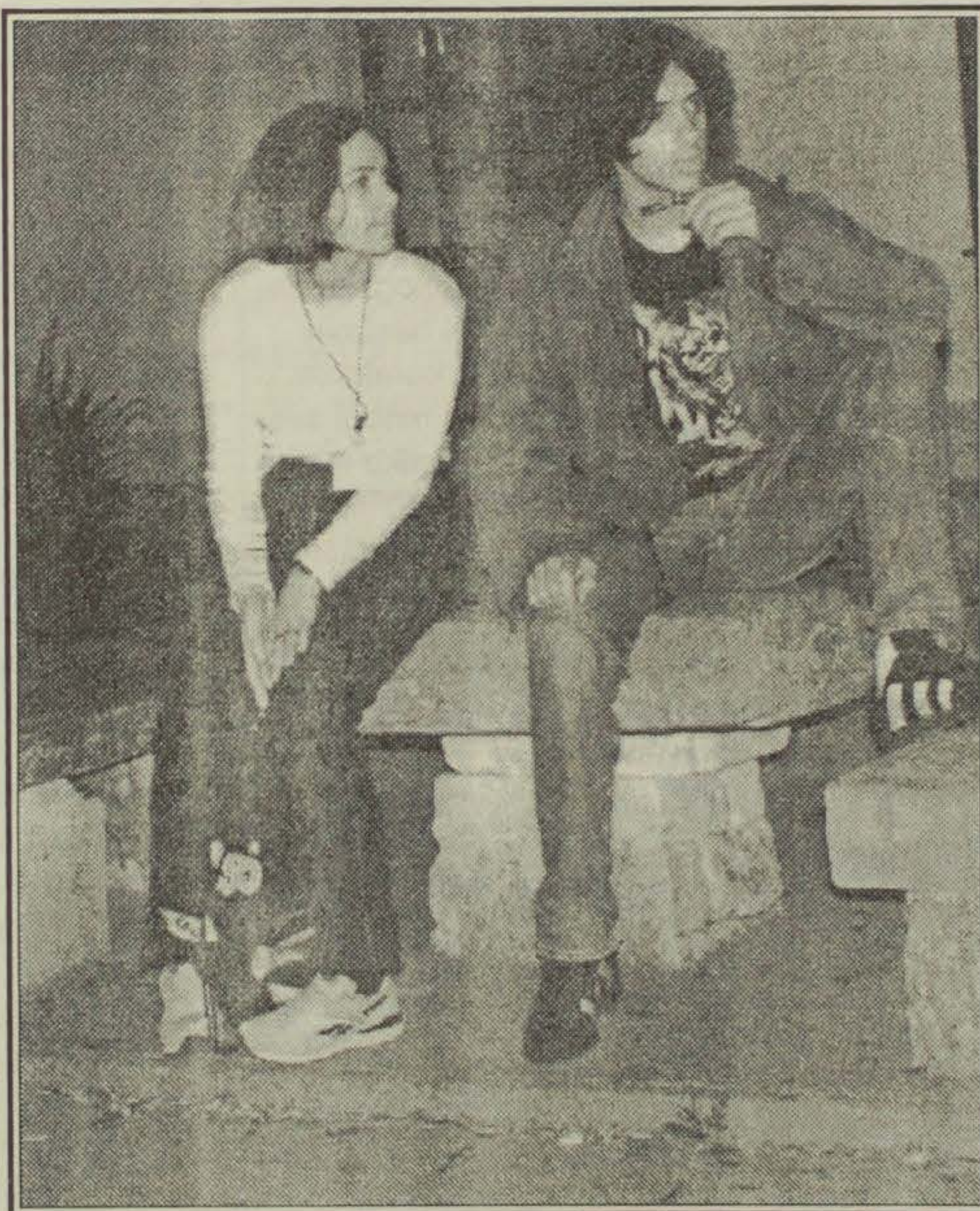
MISA MLADIH ZA MIR

bit će **5. 06. 1998. u 20 sati**
u župi "Presvetog Trojstva"
u Maloj Bosni

PITANJA SVIM MLADIMA PRED IZBOROM ZVANJA

* **KRIST MRSI MOJE PLANOVE:** učenik je neprestano u opasnosti da Učiteljevu riječ prilagodi sebi i da Božje planove izjednači sa svojim snovima. Pitam se jesam li spreman da me Gospodin preispita ili mislim da će On "potpisati" i blagosloviti moje planove?

* **NE MOŽE SE BEZ KRIŽA:** uza svu privrženost Gospodinu, učeniku nije lako da se pred trpljenjem ne osjeća posve ljudski, kao većina ljudi. Možemo se odreći posla i svojih najdražih, kao što je učinio Petar, ali samim tim nismo se odrekli svojega JA. Samo nas križ može otrgnuti od naših iluzija. Je li se to već dogodilo u mom životu?

* **IZMEĐU REĆI I LJUBITI NALAZI SE SMRT:** lako je reći da ljubimo, ali ljubav ne može sazreti samo izjavama. Nema smisla zavaravati se: ako je istina da LJUBITI ima veze s UMRIJETI (A. Bello), onda uz najveći dokaz, dokaz da smo umrli sebi, možemo kazati da ozbiljno volimo. Koje dokaze mogu pokazati Gospodinu kada mu kažem da ga uistinu ljubim?

/Iz knjižice: *POVJEROVALI SMO LJUBAVI (mladi)*, Zagreb, 1996/

PUSTI SRCE DA KAŽE...

*Toliko toga, kada se
pretoči u riječi,
postaje ništa.*

*Ostaje praznina, glad,
ništavilo.*

*Djeluj. Djeluj srcem.
Pusti srce da kaže...*

*Nemojmo razmišljati
o tome kako smo mudri.
Budimo mali.
(A to je najteže
jer to jesmo.)*

*Pokaži mi nekog
manjeg od mene.*

Da mu se poklonim.

*Želiš li biti istinski velik,
daruj sebe manjem od sebe.
Kada iščezne sve ono
lažno u meni,
ostaješ Ti.*

Treperiš, kao svijeća u meni.

Neka bude svjetlost.

I bi svjetlost.

I bi Isus.

*Kad nestane sve ono
moje u meni, ostaješ Ti.*

Postajem ja.

N. N.

**Kad nas napuste sile,
budi nam snaga, Duše Sveti!**

**Kad nas salete pitanja,
budi nam odgovor, Duše Sveti!**

**Kad nas pritisnu brige,
budi nam utočište, Duše Sveti!**

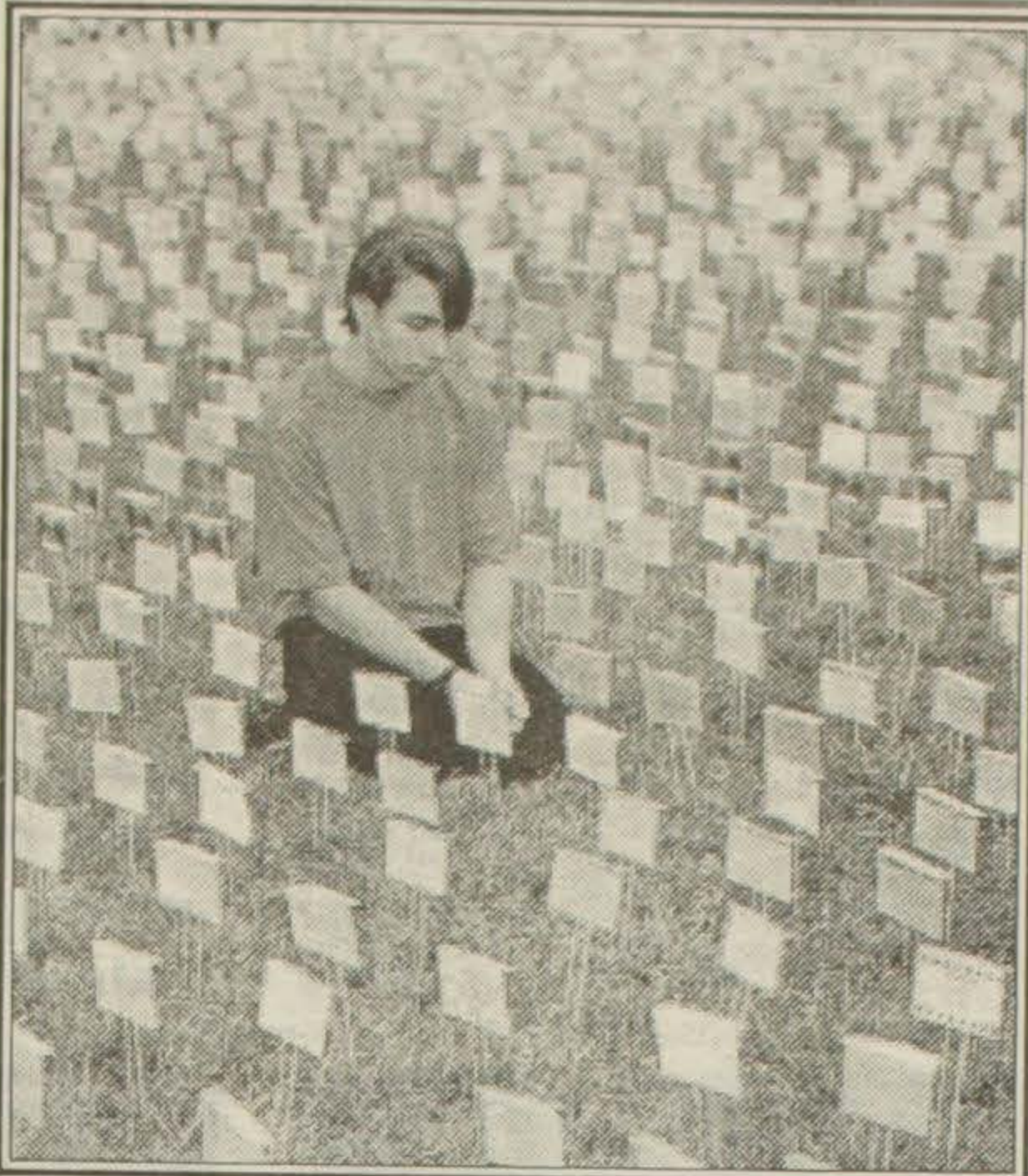
PRAVA LJUBAV ZNADE ČEKATI (5)

Što kažu mladi?

JIM (16 godina) kaže mi: "Vidiš, društvo nam šalje kontradiktorne poruke: s jedne strane nam kažu u moralističkom tonu da ne treba imati seksualne odnose, a zatim nam u školi daju prezervative. Daju nam, jer odrasli misle da smo "životinje", nesposobni da se kontroliramo, da je naša "požuda" izvan kontrole koja završava abortusima, neželjenim trudnoćama i visokim društvenim troškovima. Ja, međutim, želim činiti ono što Bog zapovijeda."

ALICE (17 godina): "Za vrijeme ljeta bila sam na jednom sastanku u Oklahomi gdje je 13.500 mladih prihvatilo ideje "True Love Waits". Ja još nemam mladića, ali sam već napisala pismo svom budućem zaručniku, govoreći mu da ga jako volim i zbog toga želim čekati. Duboko sam zadovoljna mislju da dragi Bog već ima jednog dečka za mene..."

TIM (19 godina): "Ja ne čekam zbog straha od SIDE ili drugih bolesti. Ja čekam jer znam da je seks jedan od najvećih darova koje smo dobili... Dar koji u sebi nosi mogućnost da postane izvorom novog života. Zbog toga želim sačuvati i njegovati ovaj dar koji nam daje da jasnije vidimo život. I ako netko nije više djevica, napomenemo mu da je djevičanstvo više čin srca nego tijela. Uvijek se može nanovo početi da 'budemo djevice.'"

ćanje koje se zapečaćuje jednim prstenom koji se daje svakom pojedinom.

Tekst obećanja je sljedeći:

JA, SHVATIVŠI DA PRAVA LJUBAV ZNADE ČEKATI, OBEĆAVAM BOGU, SEBI, SVOJJOJ OBITELJI, PRIJATELJIMA I PRIJATELJICAMA, SVOJEM BUDUĆEM ZARUČNIKU I SVOJJOJ BUDUĆOJ DJECI DA NEĆU IMATI PREDBRAČNE ODNOSJE DO DANA MOGA VJENČANJA!

Postoji program za permanentni odgoj. To su razne društvene aktivnosti. Po mišljenju sudionika, ovo je najvažniji momenat koji garantira trajni uspjeh.

Subotička Tribina mladih

ISUSOVA BLAŽENSTVA

Travanjska Tribina mladih s temom "Isusova blaženstva" okupila je, pored lijepog broja mladih Subotičana, i mlade iz Sombora. Gost-predavač je bio **Jakob Pfeifer**, župnik u Odžacima i Apatinu. On je prvi put nastupio na ovoj našoj Tribini mladih i ostavio izvanredan dojam na sve prisutne.

U svom predavanju objasnio je smisao i značenje blaženstava, te nas korisnim savjetima potaknuo da težimo ka postizavanju blaženstva. Kao što je i sam predavač priznao, to je teško, ali se uvijek isplati.

Poslije predavanja i plodne i zanimljive diskusije, Odbor Tribine mladih priredio je mini kviz o Isusovim ukazanjima i podijelio prigodne nagrade. Naš stalni sponzor "Europetrol - Subotica" i ovog puta je darovao mladima dva molitvenika "Slava Božja" te kemijske olovke i kazala za knjige.

S. S.

- IN**
1. Moliti se Duhu Svetom
  2. Ići redovito na misu mladih za mir
  3. Moliti za duhovna zvanja
  4. Redovito se ispovijedati
  5. Ići na svibanjsku pobožnost
  6. Čitati Bibliju

- OUT**
1. Rugati se bolesnima i siromašnima
  2. Pričati pod sv. misom
  3. Pričati za vrijeme predavanja na Tribini
  4. Ne sudjelovati u diskusiji
  5. Firkati po zidovima
  6. Gledati vidovitu Zorku (TV PINK)

Jelena i Željka

BDJENJE MLADIH

Već dugi niz godina mladi grada Subotice okupljaju se na zajedničko molitveno bdjenje uoči Cvjetnice. Ove godine bdjenje je održano 4. travnja u sjemeništu Paulinum.

Mladi su zajedno molili, slavili Boga i pjevali mu kako to samo oni umiju. Ovim bdjenjem mladi su se ujedinili s mladima cijeloga svijeta koji na Cvjetnicu slave svoj svjetski dan. I ove godine razmišljali smo nad Božjom riječju i nad zajedničkom temom koju je Papa izrazio u svojoj poruci za ovaj dan: "Duh Sveti poučavat će vas o svemu". Mladi su za ovo bdjenje u svojim zajednicama pripremali meditacije i molitve vjernika koje su pročitali na samom bdjenju.

**Biskup Ivan daruje
Papinu poruku na bdjenju**

Bdjenje se odvijalo u dvije skupine - na mađarskom i hrvatskom jeziku, a završni dio bio je zajednički u kapelici sjemeništa. Na koncu bdjenja prigodnom homilijom obratio nam se naš biskup Ivan, koji nam je svima podijelio svoj blagoslov i darovao tekst Papine poruke, koji je za ovu zgodu u hrvatskom prijevodu izdao Nadbiskupski ordinarijat u Beogradu./Zv/

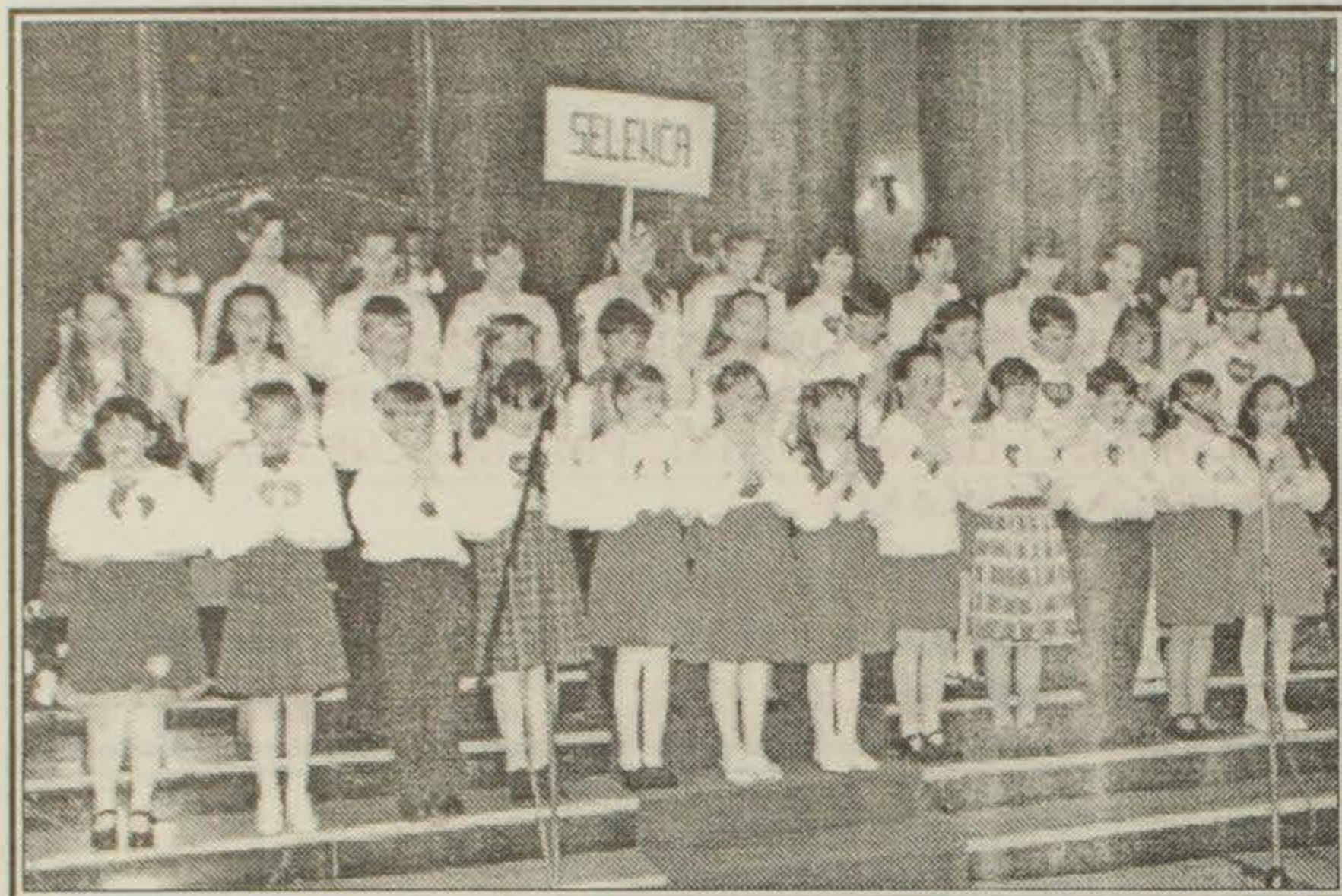
MI PJEVAMO I SLAVIMO GOSPODINA

Trinaest dječjih zborova je nastupilo na Zlatnoj harfi '98 u nedjelju, 26. 04. o. g. u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske. Nastupila su djeca iz Bača, Male Bosne, Svetozara Miletića, Đurđina, Selenče, Tavankuta, sa Kelebije, Palića, te pet zborova iz subotičkih župa - Marije Majke Crkve, "Zlatni klasovi" iz katedrale, "Rokići" iz sv. Roka, Sv. Jurja i Isusova Uskrsnuća.

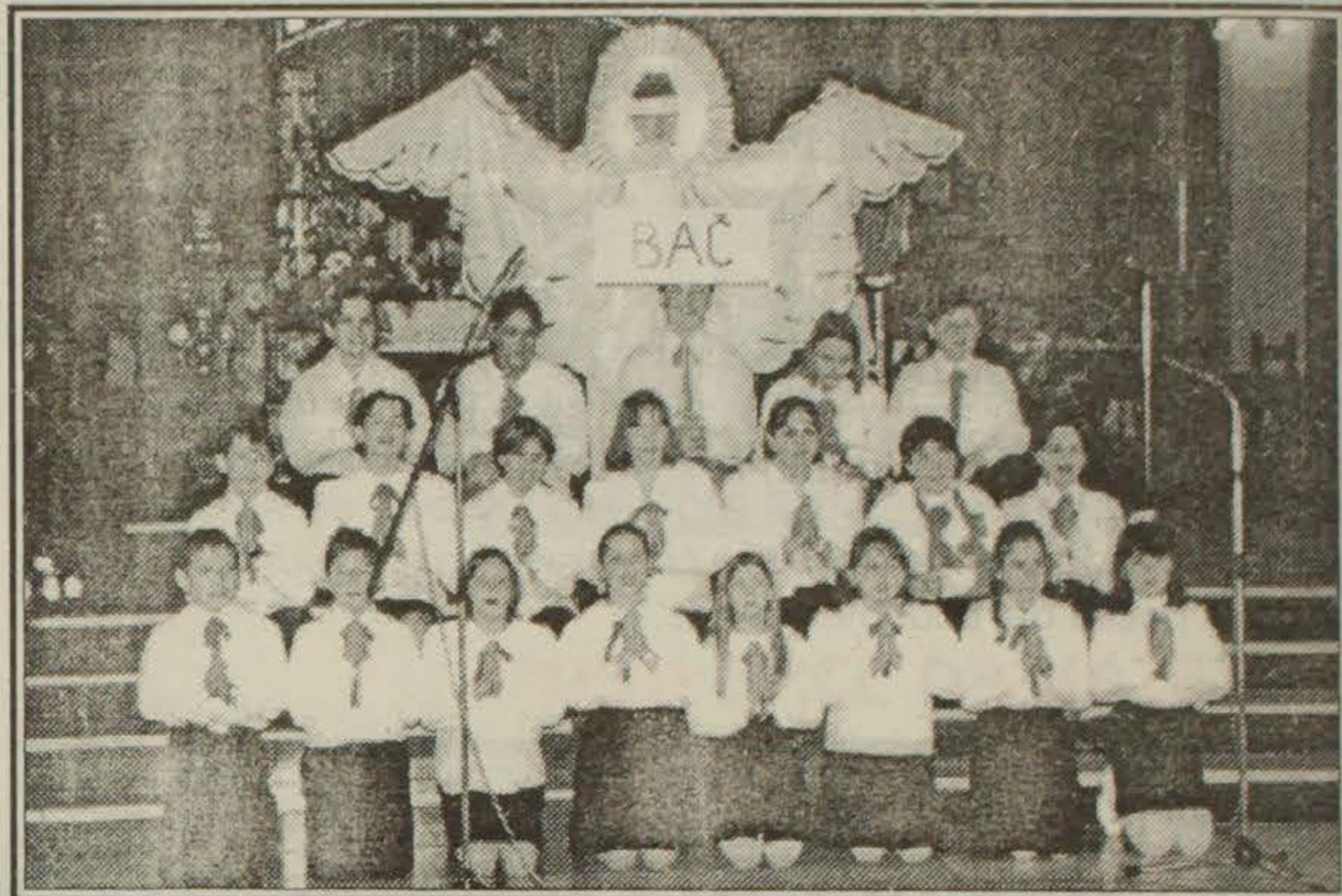
Ove godine pjevalo se Duhu Svetomu, čiju godinu

upravo proslavljamo u sklopu velikog jubileja 2000 godina kršćanstva.

Po čemu ćemo pamtiti ovu Harfu? Pamtit ćemo "Rokiće" po njihovoj odličnoj dvoglasnoj izvedbi pjesme "Provreše vode života"; sjetit ćemo se djece sa Palića i njihovog "ekološkog" izgleda, nećemo zaboraviti ni mališane iz Bača i njihovu završnu scenu - velikog goluba, simbol Duhia Svetoga; bilo je prijatno i slušati i gledati djecu iz Selenče... I tako će svatko

Dječji zbor iz Selenče

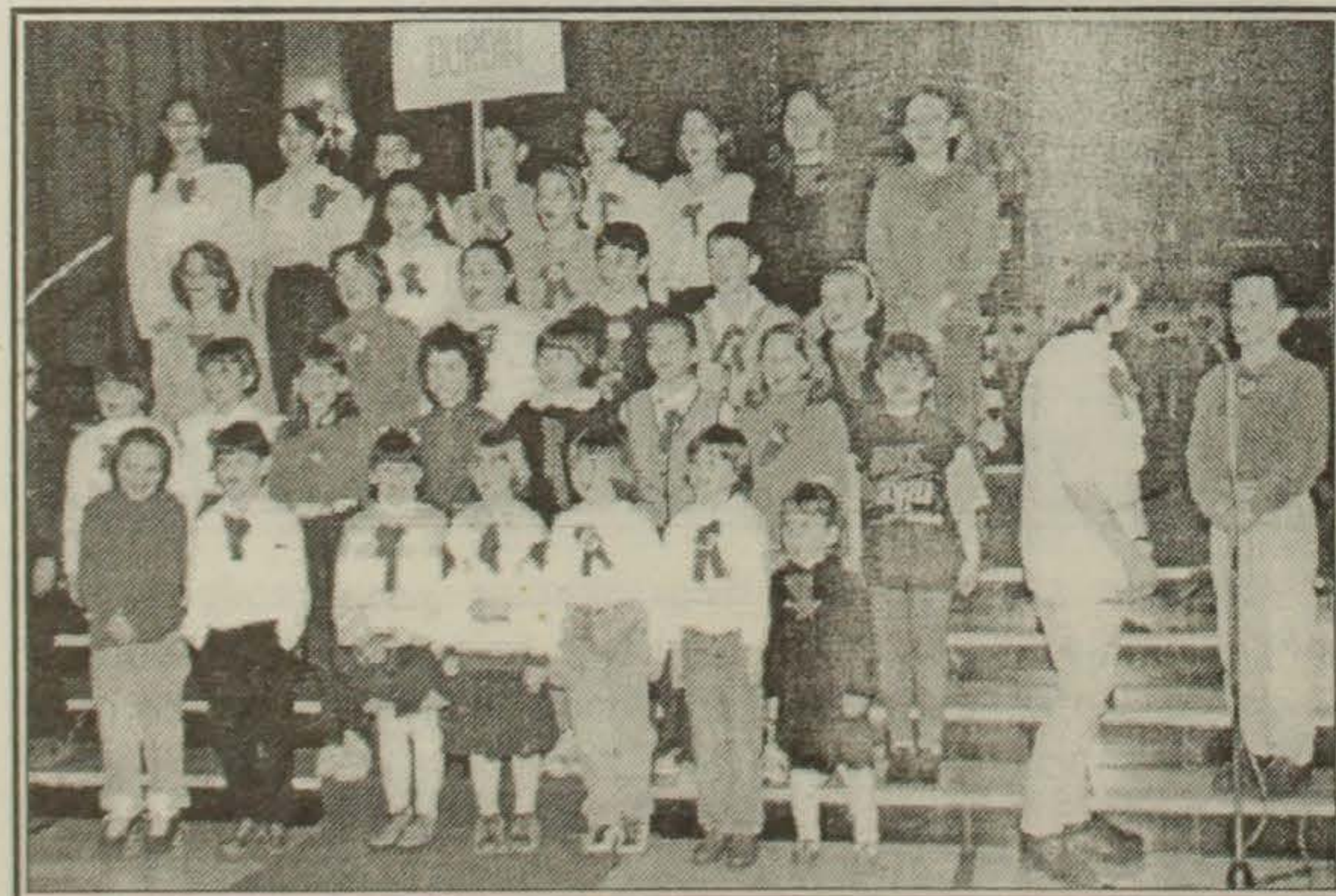
Dječji zbor iz Bača

Dječji zbor sa Kelebije

Dječji zbor iz Tavankuta

Dječji zbor iz župe "Josipa Radnika" iz Đurđina

Dječji zbor iz župe Sv. Jurja, Subotica

po nečemu pamtiti smotru dječje raspjevane radosti. Ipak, možda bismo mogli zaključiti da mi znamo i možemo i bolje pjevati i svirati, ali treba više vježbati i to pokazati već na sljedećoj Harfi.

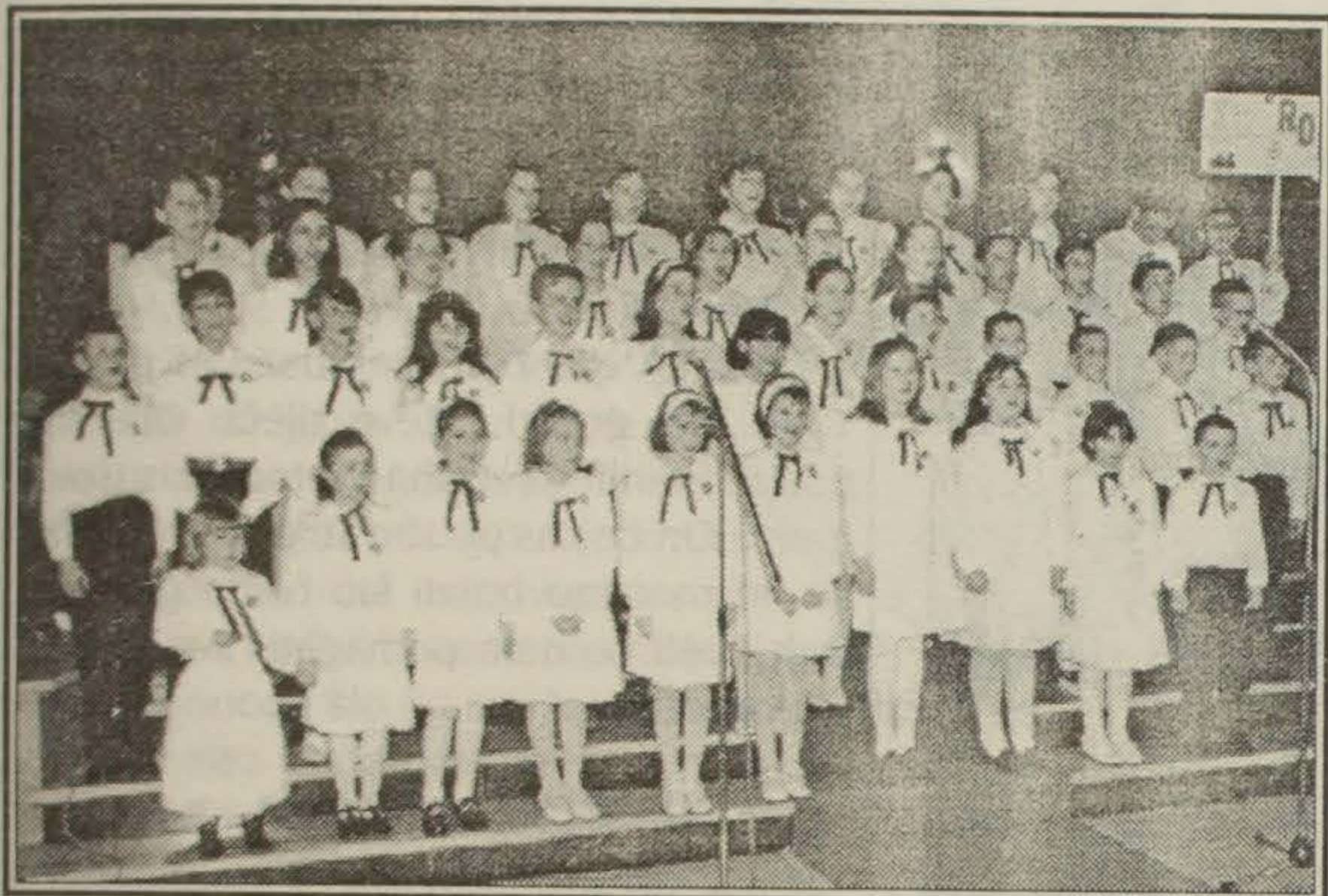
I ove godine je ovu veliku manifestaciju organizirala s. Mirjam Pandžić kojoj čestitamo na velikom trudu uloženom u organizaciju ove priredbe. Njoj su pomogli i svi voditelji zborova.

Na kraju Harfe podijeljene su DIPLOME svim zborovima a s. Mirjam je uručen poklon. Vidimo se iduće godine, a do tada pjevajte i slavite Gospodina pjesmom!

Zvončica

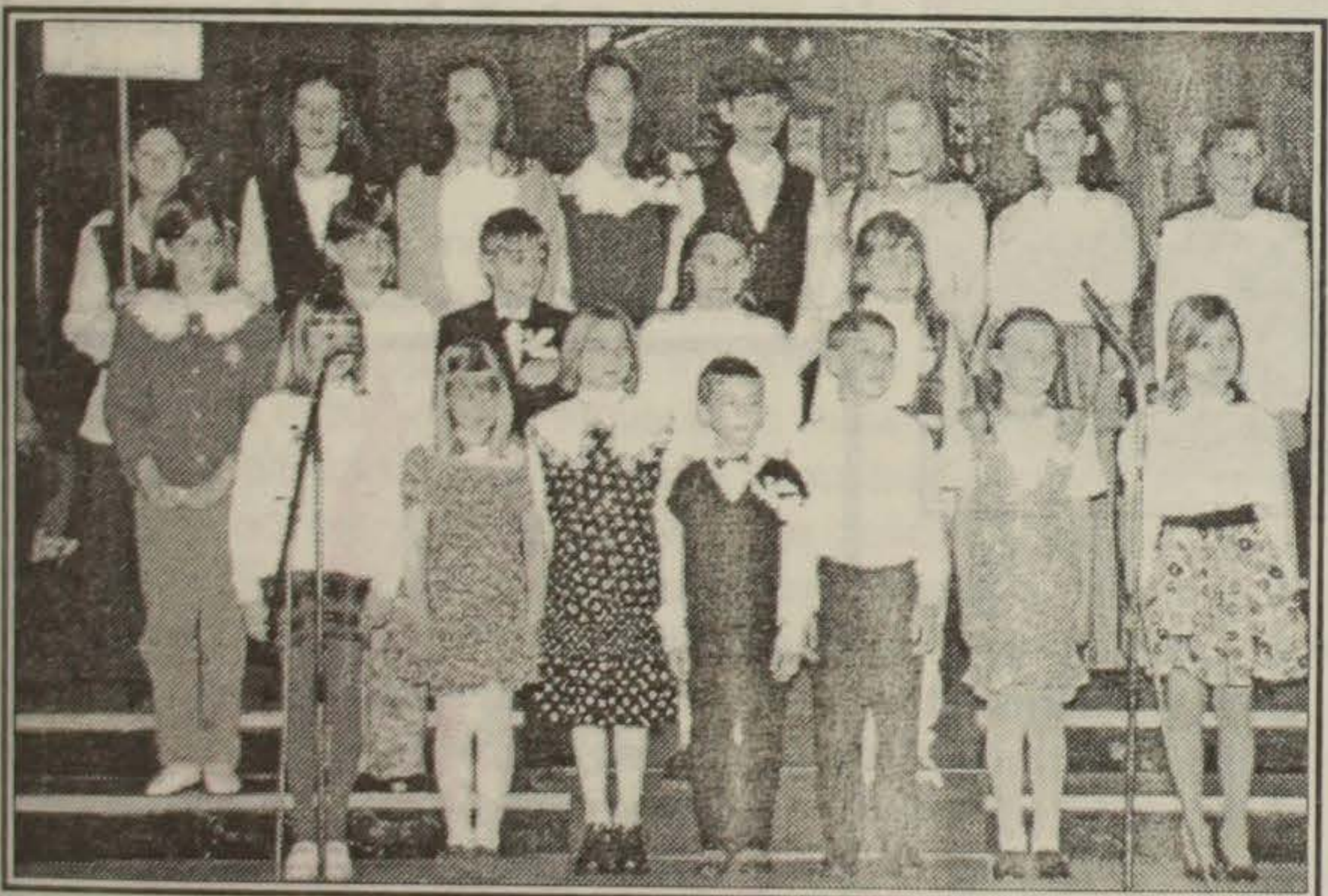
Dječji zbor župe "Isusovo Uskrsnuće", Subotica

Dječji zbor "Rokići" iz župe sv. Roka, Subotica

Dječji zbor sa Palića

Dječji zbor iz Svetozara Miletića

Dječji zbor iz Male Bosne

Dječji zbor "Zlatni klasovi" župe Sv. Terezije, Subotica

Dječji zbor župe Marije Majke Crkve, Subotica

Uređuje: Katarina Čeliković

PO CIJELOM SVIJETU DUH SVETI DJELUJE!

Da, najdraži Zvončići, u ovoj godini, koju smo posvetili DUHU SVETOM, treba pjevati, radovati se, jer nam je USKRSLI - ŽIVI ISUS poslao tješitelja, branitelja, svuda prisutnog Duha Svetoga koji djeluje po cijelom svijetu. Više nema sumnje, Bog brine o nama. Kad već imamo nekoga tko nas toliko voli, onda samo još možemo PJEVATI, klicati uskrsni ALELUJA jer se ispunilo sve što su stoljećima proroci govorili.

A u nedjelju, 26. travnja pjevalo je nekoliko stotina djece na ZLATNOJ HARFI u Subotici. Opširnije o tome čitali ste na prethodnim stranicama na kojima se nalaze i fotografije svih zborova. Divno, zar ne?

Toliko Vam, dražesni Zvončići, želim poslati preko ovih stranica da ne znam što bih Vam prije napisala. Zato sam se odlučila za kraći uvodnik, stalne rubrike u idućem broju nastavljamo, a sada samo toliko da Vas u ovom mjesecu na Svibanjskoj pobožnosti očekuje najsvetija, najčistija - MARIJA, Majka Crkve, naša Majka!

Za blagdan Duhova opet Vas nagrađujemo, o tome u nagradnoj igri.

Vaša Zvončica

REZULTAT

VELIKE NAGRADNE IGRE!

Na Bijelu nedjelju, 19. 04. izvlačenje kupona bilo je u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici.

Stigao je iznenađujuće velik broj vaših kupona pa smo zbog toga pribavili više nagrada nego inače.

Evo nagrađenih:

1. **NEBOJŠA SKENDEROVIĆ**,
Rade Končara 25, TAVANKUT
Dvostruki radiokazetofon
2. **SABINA KOVAČEVIĆ**,
A. Cesarca 8, BAČ
Molitvenik "SLAVA BOŽJA"
3. **SLADANA VILIĆ**,
Adi Endrea 18, SVETOZAR MILETIĆ
Srebrni prsten
4. **MARKO MIKOVIĆ**,
Bračka 34, SUBOTICA
Pribor za školu
5. **ŽELJKA TOPAL**,
Dobrovoljačka 12, SONTA
Kvarcni sat
6. **KRISTINA TOPALIĆ**, B. Tvrđava 19, BAČ
Fen za kosu
7. **MARIO i BORIS BABIČKOVIĆ**, Aleksandrovi salaši 128/A, SUBOTICA
Kazeta duhovnih šansona
8. **ARIANA DOBOŠ**, Fruškogorska 7, BAČ
Novi zavjet - džepno izdanje
9. **MARIO SKENDEROVIĆ**, Vojvođanska 3, MALA BOSNA
5 bedževa s jubilejskim znakom
10. **MARJAN i IGOR NIKOLIĆ**, Nade Dimić 19/29, SUBOTICA
Knjiga Terezije Davidović: "Ljubav na stazi povratka"
11. **DARIJA GABRIĆ**, Dar. Brestovac 41, KONČANICA, Hrvatska
Molitvenik "Slava Božja"
12. **NATAŠA SINIŠTOVIĆ**, Sv. Antun, 85336 PERAST
Pribor za školu

Detalj sa uskrsnje izložbe u Somboru
Autor: Filip Miler, III. r.

ZVONČIĆI NA MISI

IV. VAZMENA NEDJELJA - 3. 05.

Iv 10,27-30

ISUS I OTAC JEDNO SU. Tko je Isus? On je pastir a mi ovce. On nam daje život i dok god idemo za njim, nećemo propasti. Ali, u današnjem evanđelju Isus objavljuje veliku istinu - da je On Sin Božji.

V. VAZMENA NEDJELJA - 10. 05.

Iv 13,31-33a.34-35

NOVA ZAPOVIJED. Isus je odlazeći od svojih učenika ostavio zapovijed: LJUBITE JEDNI DRUGE. Kako i koliko? Kao što je on ljubio svoje učenike, nas... Ako ljubimo sve ljude - drugi će znati da smo Isusovi.

VI. VAZMENA NEDJELJA - 17. 05.

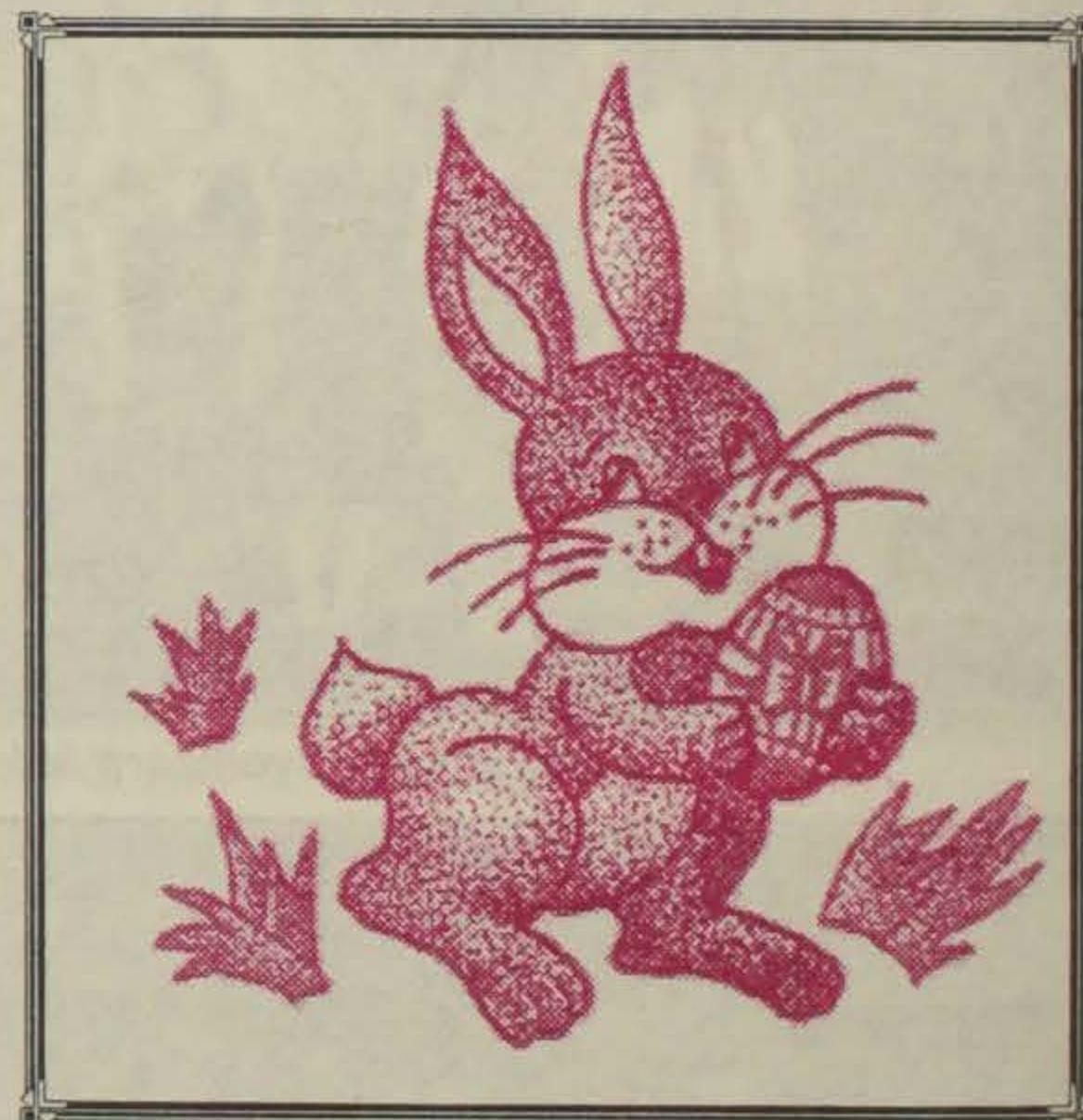
Iv 14,23-29

OBEĆANJE DUHA. Isusa je poslao Otac. On govori Očeve riječi. Otac će poslati Branitelja - Duha Svetoga u Isusovo ime, a On će nas poučavati u svemu. Zato se ne moramo bojati što ćemo govoriti. Duh Sveti će nam pomagati. Sve je ovo Isus obećao.

VII. VAZMENA NEDJELJA - 24. 05.

Iv 17,20-26

DA SVI BUDU JEDNO. Isus moli za jedinstvo svih ljudi. On je slavu primio od Oca ali želi da i mi budemo s njim u toj slavi - da budemo savršeni a ne razjedi-njeni.

KUPON ZVONIKA br. 43

Duh Sveti daruje nam 7 darova: _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

DUH SVETI NAGRAĐUJE!

Duh Sveti tješi, brani, liječi, ali i nagrađuje. Da bi Vam ovogodišnji Duhovi bili još ljepši, pobrinuli su se naši darovatelji i donijeli lijepe nagrade. Glavna je nagrada vokmen sa slušalicama i malim zvučnicima! Vaš je zadatak da ispunite kupon, pošaljete ga na adresu: Uredništvo Zvonika, Ivana Milutinovića 52, 24000 Subotica i čekate na izvlačenje koje će biti u nedjelju, 24. svibnja (maja) u župi Marije Majke Crkve (Aleksandrovo) u Subotici poslije sv mise u 18,30 sati. Sretno!

MASMEDIJI I OBITELJ

doprinos suvremenoj obitelji?! (3)

Televizija - jaki medij - (nastavak)

Televizija danas smanjuje šanse izbora informacija ne samo zbog navedenih tehničkih, fizioloških, psiholoških ili socioloških datosti, nego i zbog specifičnih tendencija novinara da odabiru slične teme te ih na sličan način obrađuju i vrednuju. Oni se u tome rado povode za svojim kolegama koje smatraju posebno važnima, koji među njima imaju vodeću ulogu. S tim se povezuje teorija prema kojoj se javno mnijenje sastoji od "mišljenja koje ljudi mogu izreći u javnosti, bez opasnosti da se time izoliraju". Većina se ljudi, naime, boji javno izreći svoje mišljenje, radije se prilagođuju. Pažljivo promatraju da ne bi svojim izjavama došli u suprotnost s mišljenjem koje je upravo u modi. Mediji ih informiraju o klimi javnoga mnijenja. A u tome opet najviše mogućnosti ima televizija, koja mnogim ljudima priprema predmet razgovora za sljedeći dan. Tko često zastupa mišljenje različito od onoga što ga izražava televizija, ubrzo će vrijediti kao čudak. Naravno da takva svojstva televizije imaju utjecaj i na život obitelji. Televizija traži puno vremena i punu pozornost. **Mnogo vremena, koje su obitelji prije trošile na razgovore, pripovijedanje, zabavu, igre, sada se troše na gledanje televizije.** Dok su ljudi prije bili upućeni na međusobnu komunikaciju, danas velik dio te potrebe zadovoljavaju uz pomoć televizije i u povezanosti s njom.

Dodatno svjetlo može nam na taj problem baciti teorija koja se engleski zove "agendasetting", a može se prevesti kao teorija "dnevnog reda". To treba shvatiti slikovito: riječ je o "dnevnom redu" javnog mnijenja, o temama o kojima čovjek mora biti informiran da bude sposoban sugovornik u svakodnevnoj konverzaciji, da ne bude izoliran. Naravno da se u političkim, društvenim i kulturnim forumima odlučuje što će se raditi, ali mediji o tome izvješćuju, nešto naglašuju, a drugo prešućuju, izvlače teme koje su zaboravljene ili prepuštaju druge zaboravu, pa tako suodlučuju o tome koja će tema i kako dugo ostati na dnevnom redu. Tu se iznad svega misli na veće probleme i konfliktna pitanja, kao što su ekologija, atomske centrale, položaj poljoprivrede, mirovine... O njima se može uvijek pisati, a može ih se preskakati*. Bez obzira na to koliko te teorije cjelovito objašnjavaju fenomen masmedija, one ipak upućuju na određene vidove njihove djelotvornosti. Tako možemo reći da mediji određuju u velikoj mjeri i teme o kojima se razgovara u obitelji, kojima se obitelj bavi, a time utječu postepeno na stavove ljudi koji se polako mijenjaju u onom smjeru u kojem to mediji žele.

*Naravno da je situacija u kojoj se nalazimo mi, u ratu, izvanredna i da mediji tu tematiku ne mogu zaobići. No, svi smo i te kako uočili kakve mogućnosti selektivnosti i manipulacije postoje u ovakvim okolnostima i kako je uloga medija u ratu kompleksna. To je zanimljiv predmet koji će morati dobiti mjesta u znanstvenim istraživanjima.

(nastavlja se)

Mirko Mataušić

BRAĆO, NE OGOVARAJMO JEDNI DRUGE

U petak, 17. travnja, na **OBITELJSKOM SUSRETU**, u župi sv. Roka u Subotici, osamdesetak prisutnih je s velikim zanimanjem pratilo predavanje na temu "Braćo, ne ogovarajmo jedni druge" (ogovaranje i klevetanje). Predavanje je održao **Franjo Ivanković**, župnik somborske župe sv. Križa. Predavač je u svom predavanju istaknuo **razlike između ogovaranja i klevetanja**, te dao moralnu ocjenu ovih grijeha osvjetljavajući njihovu štetnost raznim primjerima iz svakodnevnog života, jer ih ima, nažalost, puno. Ogovaranje i klevetanje predavač je nazvao gotovo "narodnim manama" u ovim krajevima.

Ovaj mjesečni susret, koji organizira Obiteljski odjel Pastoralnog vijeća ove župe, postaje sve popularniji i sve privlačniji ne samo obiteljima ove župe nego i iz drugih dijelova grada.

U molitvenom dijelu prisutni su izmolili desetku slavne krunice i pjevali uskrsne pjesme. Poslije toga članovi obitelji su se zadržali dugo u vedrom ozračju i prijateljskom razgovoru.

U isto vrijeme djeca koja su došla s roditeljima u drugoj prostoriji su sa svojim "paziteljima" - mladima gledali biblijske filmove.

Ovaj odjel za 9. svibanj priprema cjelodnevnu duhovnu obnovu za obitelji na temu "Duh Sveti i obitelj". /Zv/

/Na slici: detalj sa somborske uskrsnje izložbe pisanica/

MAJČINSTVO NIJE BOLEST!

Fizičko zdravlje bez moralnih vrijednosti, nesporazum koji ne poštuje dostojanstvo žene te majčinstvo svodi na "bolest", bili su u središtu govora kojeg je papa Ivan Pavao II uputio sudionicima međunarodnog skupa o ženi i zdravlju, koji se u veljači održavao u Rimu. Skup "Žena i zdravlje" priredili su rimsko katoličko Sveučilište i sveučilište Georgetown iz Washingtona.

Žurno treba ispraviti ono tumačenje zdravlja koje polazi s hedonističkog stajališta, bez moralnoga, duhovnog i vjerskog uporišta, istaknuo je Sveti Otac. Svim sudionicima skupa Papa je istaknuo potrebu da se zdravlje ne svede na "jednostavni nedostatak bolesti", ali isto tako niti na "potpuno fizičko, psihološko i društveno blagostanje". Ako se doista temelji na "savršenome antropološkom viđenju", potraga za zdravljem "ne može zanemariti ontološku vrijednost osobe i njezino dostojanstvo", koje ostaje nepovrijeđeno "pa i tamo gdje postoji oskudno fizičko ili mentalno zdravlje".

Kako upozorava Sveti Otac, danas se sve više širi poimanje zdravlja koje uzdiže ali istodobno i osiromašuje njegovo značenje. U vrlo uskom shvaćanju koje zdravlje miješa sa golim blagostanjem, samo majčinstvo se tumači, "pa čak i u važnim političkim dokumentima", ističe Papa, "kao teret i bolest", te se opravdavaju "u ime kvalitete života" kontracepcija, pobačaj, sterilizacija pa i sama eutanazija. Mogućnost rađanja, koja je tako važna za zdravlje žene, i "potpuno ostvarenje ženske osobnosti" trebalo bi, upozorava Sveti Otac, ne samo razvijati već i braniti. Pri tome, ne može izostati pomoć i zauzimanje svekolike društvene zajednice, koja treba pomoći da prava slika žene i majke bude zastupljena u društvu i uljudbi.

Papa je na kraju svoga govora podsjetio na veliki broj žena koje na različitim krajevima svijeta, često u neimaštini, ratovima te velikim patnjama podupiru i mukotrpno uzdržavaju obitelj, boreći se s neimaštinom i bijednim zdravstvenim uvjetima, te im je izrazio svoju veliku zahvalnost. (IKA)

Piše: Stjepan Beretić

PASTORALNE TEŠKOĆE 18. I 19. STOLJEĆA U SUBOTICI

Svjetojni svećenici na mjestu franjevac

Na kraju 18. stoljeća svjetovni svećenici preuzimaju od franjevac župu za župom. Sama ta činjenica je značila lom u dušama vjernika, koji su navikli na svoje "ujake". A franjevci su bili jedini dušobrižnici od Novog Sada do Subotice i do Baje. Dok su u Podunavlju djelovali nekadašnji bosanski franjevci, koji su u Mađarskoj osnovali svoju novu provinciju Svetoga Ivana Kapistrana, u Subotici su i u Potisju djelovali mađarski franjevci iz provincije Presvetog Spasitelja iz Gyöngyösa. Brojni su vjernici s velikim negodovanjem prihvaćali svjetovne svećenike. Svjetovni su svećenici sve učinili da se vjernički život što ljepše razvije. Prilike su bile teške. Među svjetovnim svećenicima je bilo i nekoliko vrlo učenih bivših isusovaca, kao Franjo Gašljević i Matej Slatković. Bilo je i učenih ljudi iz drugih biskupija. Među njima je bio i najprije bački, pa subotički župnik Dr. Stipan Ranić rodnom iz Pečuha, Stjepan Jagodić iz Požege i drugi. Premda je svećenstvo bilo iz različitih krajeva, ipak su se župnici trudili da se bogoslužje obavlja točno prema nadbiskupovim odredbama. Nadbiskup je sa svoje strane pazio da vjernicima pošalje svećenike koji dobro poznaju jezik svojih župljana. To je bilo važno i radi propovijedi. Osim što su svećenici dijelili sakramente, nedjeljom i blagdanom su držali satove kršćanskog nauka. Nauk je bio u popodnevnim satima. U svim tim nastojanjima župnicima su na ruku išle i građanske vlasti. Da bi suradnja građanske i crkvene vlasti bila što djelotvornija, Kraljevsko namjesničko vijeće je povremeno slalo upute o toj suradnji. Prvi subotički župnik - svjetovni svećenik bio je vrlo učeni Dr. Stipan Ranić. U Suboticu je došao iz Bača, a odlikovao se strogošću u radikalnom provođenju i promicanju suradnje između građanske i crkvene vlasti. S početka je sve lagano išlo. No, vremenom se u grad slijevalo sve raznorodnije stanovništvo. Teško je bilo uskladiti običaje starih župljana s običajima novopridošlih. Dolaskom novih ljudi jenjavala je stega "starosjedilaca". Župnik Ranić je tražio od građanskih vlasti da spriječe pustopašnost mladića iz škole. Redarstvenicima je davao po 10 krajcara za svakog u lutanju uhvaćenog đaka. Zakon se među Subotičanima sve manje cijenio. Svoj toj mlakosti doprinio je i kralj Josip II svojim novatorskim propisima. Njegov "zaštitnički" odnos prema Crkvi u Mađarskoj nije pogađao samo crkvenu stegu. Kralj se miješao i u same obrede i u pobožne običaje cijele kraljevine. Ništa više nije ostalo kako je bilo prije. Ranić je bio čovjek "prijeko" naravi. Sukobljavao se najžešće s franjevcima, ali i s gradskim poglavarstvom i s vjernicima. U međuvremenu je valjalo graditi i današnju katedralnu crkvu svete Terezije. Njezin dovršetak je dočekao istom župnik Ivan Lukić, koji je samo četiri godine stajao na čelu župe. Subotička župa je 1798. godine brojala već 26000 katolika, koji su govorili hrvatski, mađarski, njemački i slovački. (Tako Katona Stephanus, Historia, Pars I, str. 119) Ivana Lukića je poslije Matije Radičevića, Pavla Bednarića i Simona Sebeteicsa naslijedio gorljivi Pavao Sučić koji je svojim pastoralnim radom i brigom za dovršenje katedrale i župnog dvora puno učinio za grad Suboticu. Uživao je veliku ljubav i privrženost svojih sugrađana. Puno je učinio za moralno podizanje puka. O njegovoj veličini govori i podatak da je unaprijeđen za kanonika, te kasnije postao i stolnobiogradski (Székesfehérvár), pa đakovački biskup. Sahranjen je u kripti đakovačke katedrale.

Čudni zakoni

Vladavina Josipa II je u mnogome zaustavila i unazadila duhovni život. Uplitao se u život Crkve. Povijest ga je radi toga i prozvala carem sakristanom. Čime se sve bavio u određivanju crkvenog života: Zabranio je hodočašća u ona mjesta u koja hodočasnici ne bi mogli stići za jedan dan hoda. To je za Subotičane bilo nemilo ograničenje. Više nisu smjeli hodočastiti u omiljeno baranjsko svetište Jud (Máriagyúd). Car se okrenuo i samoj liturgiji. Obrede Velikoga tjedna nije dopustio slaviti po mjesnim običajima. Zabranio je postavljanje "Božjeg groba" i obred uskrsnuća u svim crkvama. Protiv toga se pobunilo dijecezansko svećenstvo Kalačko - Bačke nadbiskupije tražeći od nadbiskupa da se izbori za stare običaje. Nakon nekoliko godina nadbiskup je doista odredio da se Sveti tjedan slavi po uhdanim običajima. Bački su katolici bili navikli da novoizabrana građanska vlast dođe u župnu crkvu, na veliku misu, gdje su polagali

prisegu, a onda se pjevala zahvalnica "Tebe Boga hvalimo". I taj je običaj Josip II zabranio. Prisega se imala polagati u svečanoj vijećnici a ne u crkvi. Radi svih tih nemilih promjena vjernici su počeli relativizirati ne samo građanske zakone i vlast, već i crkvenu vlast i zakone. Sve su te pojave zagorčavale život i župniku i građanskim vlastima. Pokraj svega narod je bio nepoučen, nepismen. U školu je išlo izuzetno malo dječaka.

Nemile posljedice

Smrcu Josipa II prestali su važiti njegovi zakoni, ali ne za dugo došli su Napoleonovi ratovi, koji su još više oslabili i duhovnu i građansku stegu. Posljedice Josipove vladavine i ratna pustošenja ostavila su svoje posljedice. Neposlušnost i tvrdoglavost, prezir prema građanskim i crkvenim poglavarima uzimali su sve više maha i u Subotici. Građani nisu bili sigurni ni za svoju imovinu. Vjerski život je počeo nazadovati. Tako je 1818. godine Josef Steininger, upravitelj subotičke župe ostavio zabilježbu u župnom arhivu da su se judski (Máriagyúd) hodočasnici iz Subotice na hodočašću nedolično vladali. Radi toga je župni ured do daljnjega zabranio svečano organiziranje hodočašća u Jud. Hodočasnici nisu smjeli više nositi svoje barjake, pa čak ni procesijski križ. Svećenik ih nije smio voditi. Strogost župnika i građanskih vlasti ipak je učinila svoje. U prvoj polovici devetnaestog stoljeća se u dobroj mjeri obnovio duhovni život u gradu. Kraj 18. i početak 19. stoljeća obilježen je nezadovoljstvom subotičkih Nijemaca koji su uzaludno tražili bogoslužje i na svome jeziku. Kako grad nije bio kadar dovršiti crkvu i podići župni dom, župa je ostala bez župnika. Na čelu župe su se smjenjivali samo privremeni upravitelji župe. I to je doprinijelo slabljenju duhovnoga života u gradu. Evo jednog podatka: od 1778. do 1823. godine bilo je u Subotici 10 župnika, odnosno upravitelja župe. To znači da je svaki od njih bio u prosjeku samo četiri i pol godine župnik. To je uvelike otežavalo napredak duhovnoga života.

Obnova

Stanje u gradu Subotici je tražilo ozbiljne zahvate. Zato je godine 1821. u Subotici boravilo jedno kraljevsko izaslanstvo, na čije je traženje gradsko poglavarstvo izdvojilo povjerenstvo koje je imalo smisliti plan za duhovnu obnovu u gradu. Prijedlozi su bili konkretni ali teško izvodivi. Trebalo je grad podijeliti na više župa, podizati nove crkve i škole. Povjerenstvo je predvidjelo uvođenje obvezatnog osnovnog školovanja, kao i kažnjavanje roditelja koji ne šalju djecu u školu. Nedostatak odgoja bio je vidljiv na svakom koraku. Među građanima se sve više udomaćivala psovka, neotesani i grubi običaji, samovolja, rasipno svatkovanje koje se protezalo i na cijeli tjedan. Priređivale su se isto tako dugotrajne gozbe. Rasipnost je proždiralala teško stečeno imanje. Bilo je noćnog lutanja. Stari dobri običaji su nestajali. Sva su se ta zla sporo ali ipak s vremenom iskorjenjivala. Nekoliko godina mira je dobrodošlo. Ipak je obnova išla presporo. Još 1827. godine bilo je dosta krađe, nasilja, podmetanja požara i sličnih nereda. Zato je gradsko poglavarstvo pooštrilo i kazne i nadzor. Narod je opet zaživio urednijim i mirnijim životom. Obnovi je doprinijela i nesretna kolera 1831. godine. Strah od bolesti donio je stanovitu skrušenost a time i ubrzanu obnovu. Bolest je učinila više nego bilo koja kazna. Mir, bolest, ali i sprega građanskih i crkvenih poglavara pogodovala je procvatu duhovnog života. Nažalost, početkom 19. stoljeća izgrađeni mir i napredak nije bio duga vijeka. Godine 1848. je započela Mađarska revolucija. Diljem kraljevstva su bješnjeli ratovi i bune. Rat nije poštedio ni Suboticu. Revolucija je doduše raskinula okove feudalizma, ali su ratnici sa sobom donosili rane i na duši i na tijelu. Napokon, od lijepih i strogih običaja kršćanskog života starih Subotičana ostale su lijepe uspomene i pohvale. Potomci slavni i plemeniti Subotičana su sve više vapili za dobrim, narodnim svećenicima i za prosvjetom. Tako je razmišljalo i gradsko poglavarstvo. Sve su više nicala škole, osnivale su se nove župe u cijeloj Bačkoj. Sve je to dalo veliki zamah duhovnoj i materijalnoj obnovi puka čitave tadašnje Kalačko - Bačke nadbiskupije.

Prema: Tormásy Gábor, A szabadkai róm. kath. főplébánia története, Subotica, 1883, str. 125-126, 193-199.

BLAGOSLOV ŽITA U XIX. VIKU

Kruv je osnovna i najvažnija rana koju je Bog podario ljudima, prave ga najviše iz žita, zato s najvećom brigom prate njegovo odranjivanje - od sijanja do vršidbe. Kroz vikovno iskustvo ratari su naučili da njev rod mož bit i zdravo umanjen još dok je "na nogama", prija sadivanja snopova u krstine il u kamaru. Zdravo je dugačko vrime odranjivanja, od sitve do istresanja zrna na tavan, dobrim više od po godine. Za cilo to vrime ratari strepe oćel žitu naštetit kaka ampa (1) il kako drugo nevrime, koje će umanjit "...kruv naš svakidašnji..." Zato je ta briga razumljiva.

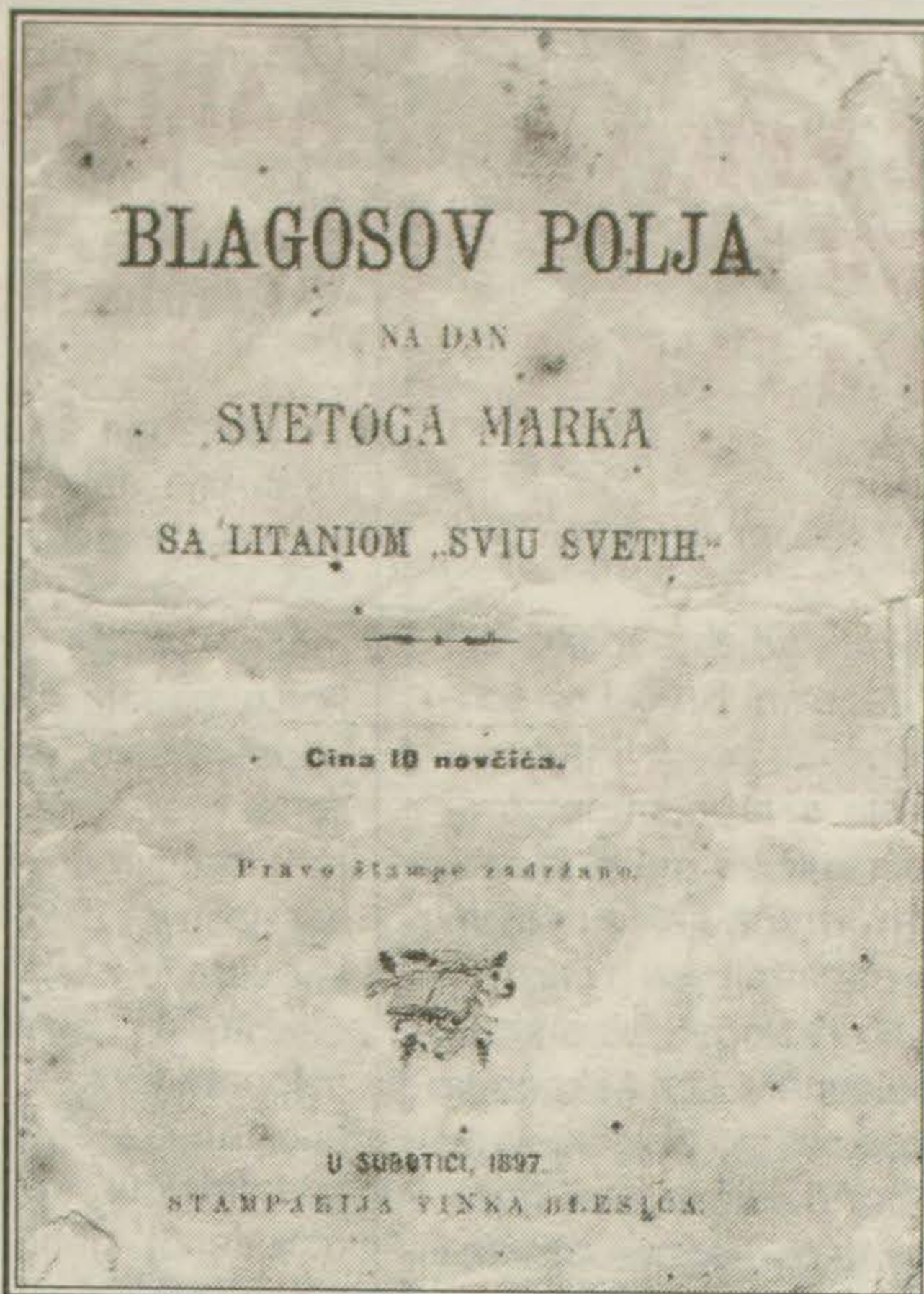
Ljudi se prema žitu odnose kako priliči da se odnose prema Božijem daru, a brigu njegovog odranjivanja potvrđuju vikovima unatrag kad na dan sv. Marka evanđeliste (2), 25. travnja, obave blagoslov polja na žitnoj njivi. Ovaj dobro posičen virski obred je našim precima bio od velike važnosti, na njem je morala sudilovati svaka obitelj, po mogućnosti sa više članova - podjednako ratari koji ga odranjivaju i svi ostali jel ga idu. Blagoslov žita su obavljali u svim župama po ustaljenom načinu: posli zajedničke svečane svete mise virnici su iz crkve u prošijunu očli na jednu od obližnji njiva zasijanu žitom, na kojoj je obavljen blagoslov. U odlasku su, pridvođeni križom, usput izmolili Litanije Svi sveti. Uviek se našo kogod od imućniji virnika koji je dopuštio da se na njegovoj njivi blagoslovi žito, trpeći štetu koju su mu naneli virnici iz prošijuna. Žito su izgazili virnici, koji su posli obreda iz uzbranog zelenog žita ispleli vinčić, odneli ga kući i obisili u sobu iznad svetnjače, di je osto dok ga nisu zaminili vincom ispletenim od zrilog žita.

Biće zanimljivo da zavirimo u jedan sačuvan pismeni dokaz o blagoslovu polja, koji je tiskan u Subotici, 1897. godine. (3) Malu knjižicu sa opisom virskog obreda imo je svaki virnik, da iz nje prati čitanje evanđelja i molitve, a ta mu je knjižica bila i mali molitvenik, iz kojeg se po potrebi molio da žito odraste, sazrije i da što više rodi - da budne dosta kruva za obitelj, al i da pritekne za prodaju za porast blagostanja obitelji.

U ovoj knjižici, malom molitveniku, sadržano je:

"... Litanija svih svetih ..." na ikavici i ondašnjim načinom govora, sa dosta riči koje danas više ne možmo čuti: "... Sveta Divo divicah, ... Sveti Mihojle ..., Svi sveti apoštoli i evangjelište - Molite se za nas ... Od srdžbe, nenavidnosti i svake zle volje. - Oslobodi nas Gospodine ... Za prišašće Svetoga Duha Utišitelja na dan sudnji. - Oslobodi nas Gospodine ... Da kraljem i poglavicom kršćanskim mir i pravo sjedinjenje darovati dostojiš se ..." a litanije se završavaju molitvom: "Otče naš. I ne uvedi nas u napast. Da izbavi nas od zla. Gospodine usliši molitvu moju. I vapaj moj prišao k tebi. Gospodin s vami. I s duhom tvojim." Posli litanije slidi: "Pomolimo se. Milotvornost tvoju svemogući Bože prosimo, da prve stvora tvojega koje s ugadjanjem zraka i dažda uzrasti učinio si, blagosova tvojega rosom natopiti dostojiš se i plod zemlje da do zrilosti privedeš. Dopusti takodjer puku tvojemu; da te za tvoje darove vazda, blagodari gladujuće duše obilnošću dobara tvojih napuni, da i zadovoljni i potribiti prislavnomu imenu tvojemu dužne fale prikažu. Po Gospodinu našem Isukrstu. Amen." Ova kratka al duboko produhovljena molitva potvrđuje poštivanje Boga i molbu za njegov blagoslov.

Na "Stajalištu I" pročitano je evanđelje sv. Ivana, zatim evanđelja sv. Marka, sv. Mateje ("Sv. Mathe") I poslidnje evanđelje sv. Luke. Kod čitanja svakog evanđelja svećenik se okrećo na drugu stranu svita, da blagoslov podili na sve žitne njive. Posli

evanđelja izmoljena je prigodna molitva: "... milosrdje tvoje priklonito molimo, da štogod je u polju ovomu spasonosno posijano i usagjeno, pogledom milosti tvoje pogledaš i zrakom vrimenta ugodnim ukročiti milosrdno dostojiš se, da saranjeno od svakog trnja, kukolja i dračja učini se plodno, čisto, obilno i uzorito na zrilost podpunu priti udiliš ..." il u trećoj molitvi: "... tako i mi u svrhu žita ovoga pomoć milosrgja tvoga molimo; da ga led ne potuče, vitar ne povali, zla godina ne raspe, zračna žestina ne opali, oluja ne smakne, trnje ne udavi, crvi ne podgrizu, niti štogod naudljivo ne naudi; ..." a posli četvrtog evanđelja puk je molio: "... Oče svemogući vićnji Bože, molimo te, pošalji svete Angjele tvoje, da brane žita naša od

crvi ..." Sa ovim lipo sročnim ričima virnici su obuvatili molbu zaštite od svi nevolja koje su mogle umanjiti il uništiti rod.

U ono vrime tušta je naši predaka imalo vinograde pa su usput sa blagoslovom polja obavili i "Blagoslov vinograda", prigodnom molitvom: "Gospodine, koji loze duhovnoga vinograda tvojega po svemu svitu razplodijo jesi, težaćstvo brda naših na plod dobroga dila privedi i na ove vinograde blagosova tvoga rosu spusti, od svake nezgode brani; i obilnost plodova njevih uzmožaj. Po Isukrstu našem. Amen."

Vrlo je lipo napisano i duhovno je bogato poslidnje: "Pomolimo se. Gospodine sveti, Oče svemogući vićnji Bože, koji nebo i zemlju, morje i sve stvorijo jesi, tebe priklonito molimo, da plod ovaj zemaljski blagosoviti i posvetiti dostojiš se. Napuni naše pivnice ili pribivališta, obilnošću žita i vina, da veseli tebi fale i zafalnosti prinosimo. Po gospodinu ..." Tako su virnici za dva važna proizvoda - kruv i vino - molili Boga da do nji dođu s njegovom pomoću.

Ovaj molitvenik ima dvi velike važnosti: u ono vrime virski obredi su obavljani na latinskom jeziku, a na Markov virnici su latinske molitve molili iz ove knjižice na bunjevačkoj ikavici. Važno je i da su odjedared obavili blagoslov žita i vinograda - blagoslov svi polja. Triba znati da je većina zemljoposidnika, koji su bili bliže piskovitim zemljama, imala u pisku vinograd da za se odrani voće i grožđe za vino. To je bilo u sastavu njevog svaćanja o sticanju blagostanja, da ne kupuju sve ono što radom mogu odranit za se.

Jedan od najstariji običaja, blagoslov polja, koji se obavlja od ranog Sridnjeg vika, uviek 25. travnja (4) i u biti je osto nepromijenjen. Po odluci II. vaticanskog sabora obred blagoslova polja je pojednostavljen. Zadržan je do danas i mi ga održavamo u okviru DUŽIJANCE, ko jednu iz niza priredbi. Potribu blagoslova polja potvrđuje zadnji godina sve više virnika, napose ratara, koji sudiluju u ovom virskom obredu.

1 - ampa - veliko nevrime sa jakim vitrom, pljuskom i često sa padanjem leda (grada)

2 - Sv. Marko, prvi od četvorice evanđelista. U Aleksandriji (Egipat) je širio kršćanstvo - tu je mućen i usmrćen. Proglašen je za zaštitnika žitni polja u dolini Nila. Mletački trgovci su njegovo tilo (relikvije) prineli u Veneciju. Zaštitnik je ratara i usiva

3 - BLAGOSLOV POLJA - Na dan sv. Marka sa Litanijom "Sviu Svetih" tiskano 1897. god. u štampariji Vinka Blesića u Subotici

4 - Blagoslov polja 25. travnja se odgađa samo ako je onda prvi dan Uskrsa (zadnji put 1942. god.), tad ga obave na drugi dan Uskrsa

Piše: Roman Miz

ODREĐENJE SEKTI U SRPSKOJ PRAVOSLAVNOJ CRKVI

I ovdje ćemo se poslužiti tekstom g. Tomislava Brankovića, koji glasi:

"Pojavom sekta na područjima gdje je djelovala Srpska Pravoslavna Crkva, u Kraljevini Srbiji i na teritoriji tadašnje Karlovačke metropolije, po prvi puta se ova Crkva u novije doba susrela s problemom prelaska njenih vjernika u redove različitih sekta. Nazareni, baptisti, adventisti, a potom i druge sekte svojom misionarskom djelatnošću preuzimali su vjernike Srpske Pravoslavne Crkve. Iz tih razloga, još s kraja prošlog vijeka, u Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi tiskano je nekoliko knjiga i brošura u kojima se objašnjavalo učenje i djelovanje nazarena. (Dr. VI. Dimitrijević napisao je nekoliko knjiga - 'Nazarenstvo, njegova istorija i suština', Novi Sad, 1894; 'Zašto se kod nas nazarenstvo širi i kako bi se to moglo sprečiti?', 1898. godine i dr.). Između dva svjetska rata objavljeno je nekoliko knjižica i brošura, većinom o adventistima, koji su se naglo širili i pretekli nazarene.

Poslije rata, tek se 1964. godine pojavila prva brošura 'Istina o subotarima', koju je tiskalo Udruženje pravoslavnih sveštenika - pododbor Niš. Poslije toga prvi značajniji rad koji se bavi ovom tematikom je knjiga Živana Marinkovića 'Istina i spasenje je u Pravoslavnoj crkvi', zatim više knjižica dr. Lazara Milina, posebno o adventistima, kao i članci koje je objavljivao prota Nikola Antić u 'Pravoslavnom misionaru' i 'Glasniku SPC' te 'Pravoslavljju'. I na kraju najobimnija knjiga posvećena sektama, ne samo u okviru Srpske Pravoslavne Crkve već i u zemlji, objavljena je 1982. godine pod nazivom 'Crkva i sekta' autora dr. L. Milina, profesora Bogoslovskog fakulteta u Beogradu. Knjiga predstavlja i jednu vrstu udžbenika za predmet 'Poznavanje sekta' koji je u bogoslovije Srpske Pravoslavne Crkve uveden školske 1981/82. godine, rješenjem Arhijerejskog sabora Srpske Pravoslavne Crkve.

Sekte se u navedenim publikacijama i člancima određuju kao otpadnici od istinskog učenja Crkve. Njihovo teološko učenje je okarakterizirano kao zabluda i pogreška. Smatra se da je Lutherova Reformacija imala fatalne posljedice ne samo za kršćanstvo na Zapadu već i na Istoku.

'Te negativne posledice rezultat su grešaka koje je protestantizam učinio. Kad čovek siđe sa pravog puta i izgubi orijentaciju, stotinu sporednih puteljaka iskrsavaju pred njim i odvođe ga sve dalje i dublje u bespuće... Najzad, kad čovek svoj razum proglasi za vrhovnog arbitra i rukovodioca u oblasti verskih, bogootkrivenih istina, onda to neminovno vodi svrgavanju Boga sa Njegovog prestola i uzdizanju čovekova razuma na Njegovo mesto' 1)."

1) Ž. Marinković, "Istina i spasenje je u Pravoslavnoj crkvi", Beograd, 1971, str. 43.

KAKO PROTIV ALKOHOLIZMA? (3)

Problemi tjeraju čovjeka u alkohol

Posebne životne situacije i stresovi pogoduju pretjeranom piću. Ljudi piju da pobjegnu od depresije, da ublaže strah i nesigurnost. Ljudske nesreće i problemi još se često rješavaju alkoholom, a u osobito teškim životnim trenucima ljudi su skloni posegnuti za čašom mnogo češće i intenzivnije no inače. Neka su zanimanja izloženija konzumiranju alkohola - poput terenskih liječnika, ljudi zaposlenih u ugostiteljstvu, terenskih radnika, trgovačkih putnika, političara, usamljenih svećenika, muzičara, biznismena, učitelja, nastavnika i profesora u manjim sredinama... Puno piju radnici na teškim fizičkim poslovima - piju da bi im težak posao postao manje napornim, ali s vremenom im, upravo zbog pića, on postaje sve teži...

Različite su teorije o uzrocima alkoholizma - psihološke, biološke, psihoanalitičke... No, prvi i osnovni uzrok je taj što naše društvo voli piti. Smatra se da je puno veća opasnost u onome što društvo čini pojedincima stvaranjem modela prihvatljivog ponašanja, nego u određenoj genetskoj predispoziciji. Stav društva prema alkoholu najbolje je objašnjenje zbog čega se, usprkos brojkama i golemim štetnim posljedicama, alkoholizam ne tretira onako kako zaslužuje, kao prvorazredni društveni problem.

Postoji zakon o suzbijanju droge a istodobno se čini kao da neusporedivo teži problem alkoholizma nikoga uopće ne zabrinjava. No, nismo mi nikakva iznimka: cijeli svijet bi pio legalno, svi će imati nešto čime bi smirivali tenzije i na umjetan način proizvodili dobro raspoloženje. Lijepo je uživati, ali prirodno je stvarati užitak a ne "dudati" užitak. To je alkohol - oralni način zadovoljavanja tjeskoba i napetosti. To je na neki način shvatljivo dok nije prekomjerno.

Faze alkoholizma

Što je to prekomjerno u piću? Svaki je alkohol opasan, jer se nikad ne zna kad će prevariti čovjeka. I za minimalnu količinu alkohola - dnevno pola nekog pića - utvrđeno je da može škoditi, recimo povećanjem rizika za dobivanje raka dojke. Zbog toga je Svjetska zdravstvena organizacija zaključila da se nikome ne smije preporučiti alkohol u zdravstvene svrhe, jer je to prevelik rizik, jer nosi više opasnosti nego eventualne koristi. Bez obzira na to, gotovo svakodnevno pojavljuju se vijesti o raznim istraživanjima kojima su navodno potvrđeni korisni učinci jedne ili dviju čaša vina dnevno za rad srca, krvnih žila... No, ozbiljni liječnici upozoravaju da je "normalna" granica vrlo niska. Već kod tri pića dnevno, nakon više godina, javljaju se zamjetljiva oštećenja jetre i drugih organa, i postavlja se pitanje za sve one koji vole piti, tko pije manje od dva pića dnevno?

Gdje će se alkoholizam najprije iskazati kao problem - u smanjenoj radnoj sposobnosti, zdravstvenim poremećajima ili izraženim obiteljskim problemima - sasvim je individualno. Problemi pijenja različiti su kod različitih ljudi. Smatra se da je potrebno najmanje pet do deset godina redovitog pijenja da čovjek postane alkoholičar. Najkasnije za dvadeset godina izražavaju se simptomi ovisnosti o alkoholu: osoba se ne može kontrolirati pri piću ili ne može apstinirati, pati od retrogradne amnezije, ne sjeća se onoga što je radila pod utjecajem alkohola. Ta faza traje 10 do 15 godina i u to vrijeme tolerancija ostaje jednaka, što znači da je potrebna uvijek ista količina pića da bi se postigao određeni efekat. Nakon toga javljaju se izraženije komplikacije i pada tolerancija prema alkoholu. Alkoholičari u prosjeku žive deset do petnaest godina kraće od ostalih. Iako statistike ne prate precizno alkoholizam kao uzrok smrti, jer se često kao uzrok smrti navode njegove posljedice, poput ciroze jetre ili srčanih bolesti, općenito se ipak alkoholizam smatra trećim po redu uzrokom smrti.

(nastavit će se)

Ivica Prčić

BLAŽENI SIROMASI

Vaše pitanje uistinu zahvaća veoma široku problematiku suvremenog svijeta - siromaštvo. O ovoj problematici pokušava se raspravljati i na veoma širokoj razini: počevši od organizacije Ujedinjenih naroda do raznih drugih institucija i na razini pojedinih država. I sama Crkva kroz svoja različita dokumenta te nastupi Sv. Oca Ivana Pavla II prilikom njegovih apostolskih putovanja ukazuju na problematičnost ove pojave. No, pođimo redom raščlanjajući Vaše pitanje.

Iz novozavjetnih spisa uočljivo je da je sam Isus po svojoj naravi, svojim sklonostima i simpatijama, ali i po povijesti svoga poslanja, vrlo sklon siromasima. Evanđelja nam jasno pokazuju da je stajao na njihovoj strani. Isus, poznato nam je, dolazi iz siromašne obitelji a i sam je cijelog života bio siromašan. Sam siromašan bio je prijatelj siromaha. Oni koji ga slijede najčešće su i sami siromašni; široke mase koje ga rado slušaju sastoje se od poniznih, malih, iskorištavanih i varanih ljudi - mnogi su čak i pravi patnici u punom smislu te riječi. Isus je i po povijesti svoga poslanja vrlo bliz siromasima. On to jasno ističe u nazaretskoj sinagogi kada govori proročanskim Izaijinim riječima: "Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza. On me posla blagovjesnikom biti siromasima..." (usp. Lk 4,15-19). Isus je dobro poznao teški teret i gorčinu siromaštva i nije u njemu vidio nikakvu romantičnu ili mitsku i mističnu vrijednost. U samim Evanđeljima su veoma upadni Njegovi pozivi na pomaganje siromasima. Jednom čak govori da će na sudu Božjem glavno pitanje biti odnos prema siromasima i patnicima, tj. koliko smo im pomogli da se oslobode svoga siromaštva i patnje. Isusova je zadaća izvući čovjeka iz njegove bijede, proglasiti kraljevstvo Božje kao borbu protiv moralnog i fizičkog zla. Mogli bismo reći da je Isus u svom odnosu prema siromasima sličan nekom socijalnom revolucionaru ali od kojega se bitno razlikuje po tome što Isus odbija nasilje. Isus je želio i želi promjenu svijesti, On želi duhovni razvoj bratstva i solidarnosti među ljudima, a posebice razvoj religiozne i moralne svijesti koja vidi nepravdu i mirno je ispravlja.

Isus se obraća siromasima, ali ne samo onima koji stoje pred Njim, nego i siromasima svega svijeta i svih vremena. Zavirimo stoga, vrlo kratko, u pojam i činjeničnost siromaštva.

Bogatstvo i siromaštvo procjenjuju se prema prosječnom životnom standardu sredine u kojoj se živi. Ono što je "ispod" toga standarda smatra se siromaštvom a "iznad" bogatstvom. Dakako, i "ispod" i "iznad" imaju svoje stupnjevanje. U ekonomski razvijenim društvima pojavio se i novi pojam siromaštva. To je čovjek koji ne oskudijeva, nego samo "zaostaje" u odnosu na opći standard, to dakle nije siromah u klasičnom smislu riječi, nego je samo na nekoj međustepenici. Praktički siromašan je onaj tko toliko oskudijeva u novcu i posjedu da ne posjeduje ni najvažnije za održavanje života, ni minimum za nužnu egzistenciju, nego je upućen na pomoć drugih. Iznosim tu nekoliko relevantnih podataka: 500 milijuna ljudi današnjeg vremena gladije; 1 milijarda ljudi pati od krajnjeg siromaštva; 1,5 milijarda nema nikakve mogućnosti za najmanju liječničku pomoć; 500 milijuna je nezaposleno ili nešto beznačajno zaradi; 814 milijuna je nepismeno; 2 milijarde nemaju nikakve sigurne izvore vode.

Cijenjeno Uredništvo!

U okviru rubrike "Vjernici pitaju" mene bi zanimalo kako da mi vjernici shvatimo one Isusove riječi da su blaženi siromašni u duhu? Ovo pitanje mi se postavlja imajući u vidu današnje okruženje u kojem ljudi žive. Pad životnog standarda, niske plaće, neredovite mirovine, povećanje troškova života, i uopće rapidan rast siromaštva. Može li Crkva i kao karitativna zajednica na ovom području nešto učiniti?

Josip

Zanimljivo je napomenuti i sljedeće. Nikada nije bilo više bogataša ali ni više siromaha kao u našem stoljeću. Ima ih svugdje, u svim društvenim sustavima. Prosjaka koji ništa ne posjeduju, onih koji posjeduju toliko da su više gladni nego siti. Takvih koji dnevno nemaju ni komad kruha, takvih koji se prehranjuju prebirući po kontejnerima i takvih koji imaju komad kruha ali ništa više. Nisu siromašni samo pojedinci, nego i mase ljudi. Usprkos obilju stvorenom masovnom produkcijom, živimo u svijetu punom siromaha. Siromaštvo je naš skandal i vrlo mučan problem. Pogrešno bi tu bilo misliti, a i uvredljivo, da su neki siromašni jer imaju manji kvocijent inteligencije ili jer su lijeni i rasipni. Mislim da se može i treba otvoreno reći da je redoviti i najčešći izvor siromaštva iskorištavanje i ljudski egoizam.

U Evanđeljima nailazimo na vrlo jednostavan recept kako riješiti problem siromaštva. Prisjetimo se tu primjera Zakeja carinika koji u susretu s Isusom razdaje siromasima polovicu svoga imanja (Lk 19,8). U novozavjetnim spisima susrećemo se s dva modela prevladavanja siromaštva. Prvi je: zajedništvo dobara na način kako je ono ostvareno u Jeruzalemskoj zajednici. Taj model je bio toliko uspješan da mu je rezultat sažet u jednoj rečenici: među njima nije bilo siromaha. Drugi model bile su kolekte, skupljanja za siromahe, čiji je inicijator bio apostol Pavao, i taj se model održao sve do danas.

Isus jasno preporuča pravdu, solidarnost i dijeljenje - da bi svima bilo dobro, da nitko ne bude ni suviše bogat ni suviše siromašan. To bi svi trebali imati na umu, a osobito mi kršćani. Sigurno je, da se siromaštvo ne može sasvim nadvladati, ali je ono u ovolikoj mjeri skandal i jedna od najvećih nepravdi našega vremena. Isus nudi svima nama etičku osnovu za rješenje problema siromaštva: neiskorištavanje i dijeljenje, solidarnost i pomaganje. U tom smislu Isus nam nije ostavio nikakve konkretne upute ali je naša stvar da ih na navedenim osnovama domislimo. Siromaštvo je nepravda koju bi trebali otklanjati sviješću odgovornosti pred Bogom.

Što pak to znači da su siromasi blaženi? Na temelju starozavjetne tradicije zaključujemo da Isus misli: blaženi su oni koji su Bogu po volji, koji uživaju Njegovu blagonaklonost. To što Isus kaže siromasima da su blaženi, u našim ušima zvuči paradoksalno. Mi smatramo da je siromaštvo nesreća. Isus misli da to nije uvijek tako. On ima i svoje opravdanje za to. Siromasi su blaženi, sretni jer će oni prihvatiti kraljevstvo Božje, opredijeliti se za nj, ući u nj. Oni naime nisu sputani primamljivošću bogatstva. A ući u kraljevstvo Božje, to je najveća sreća. Zato tajna sreće siromaha jest u kraljevstvu Božjem.

**Euro®
Petrol**

**Euro Petrol,
benzinska pumpa
na svim jezicima Evrope.**

**24000 Subotica
Otmara Majera bb.
Tel./fax: 024/ 554-554**

Vi ste nam

AgriS
Subotica

NUDIMO:

- sredstva za zaštitu bilja
- semensku robu
- ručni poljoprivredni alat
- WAP perači i usisivači

STRUČNI SAVETI

Petefi Šandora 9, Tel./fax: (024) 556-228

**G. BLAŠKO GABRIĆ I ŠTAMPARIJA "GLOBUS"
DAROVALI SU KUNSDRUK PAPIR ZA KORICE "ZVONIKA"
DO KRAJA 1998. GODINE!
TOPLO ZAHVALJUJEMO!**

Isplati se ženiti

*Jer Štamparija "Globus"
brzo kvalitetno i jeftino*

*štampa pozivnice
za svadbu.*

Otmara Majera 10

Telefon: (024) 551-202

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u svečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u svečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

tippTopp
System

Postanite prijatelj Interneta!

Predstavite svoju firmu svetu! ✓

Izrađujemo www prezentacije i držimo ih na Svetskoj mreži

Kompletna ponuda internet servisa ✓

Subotičko čvorište je kod nas

Naučite koristiti Internet i VI ✓

Kurs traje 16 časova

Sve INFORMACIJE možete dobiti u našem Informativno-prodajnom centru

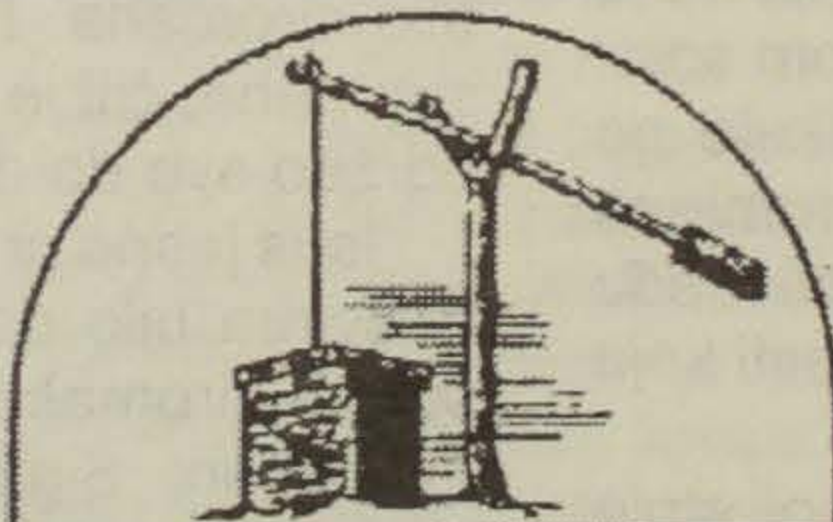
✉ BRAČE JUGOVIĆA 5

Radno vreme: 9 – 19 sati

☎ 555-765

E-mail: admin@tippnet.co.yu

Home Page: www.tippnet.co.yu

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nas čitati

i na INTERNETU

www.tippnet.co.yu/zvonik/

Možete nam pisati i na

E-mail adresu:

zvonik@tippnet.co.yu

P.T.P. BANE.
...uvek, kada poželite lepe stvari.

**IZRAĐUJEMO
KUPATILSKI
I
KUHINJSKI
NAMEŠTAJ
PO NARUDŽBI**

PRODAJEMO UNIVER, MEDIJAPAN, RADNE PLOČE, ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE, PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel./fax: 024/ 561-186, Tel.: 024/ 561-187

**Ovaj broj "ZVONIKA"
izišao je uz pomoć
Međunarodnog Caritasa
"KIRCHE IN NOT"**

IN MEMORIAM KRISTINA VUKOVIĆ

1937 - 1998

U nedjelju 5. travnja preminula je Kristina Vuković, članica Pastoralnog vijeća župe sv. Roka u Subotici, voditeljica molitvene zajednice Krvi Kristove u istoj župi, trećoredica, članica župskog pjevačkog zbora...

Za dragu pokojnicu u crkvi je u ponedjeljak, 6. travnja održano molitveno bdjenje. Sprovodne obrede 7. travnja predvodio je župnik Andrija Anišić uz asistenciju o. Marijana Kovačevića. U ime Pastoralnog vijeća župe sv. Roka oproštajni govor pročitala je Katarina Čeliković, koji ovdje donosimo u cijelosti.

HODALA JE ZEMLJOM ČINEĆI DOBRO

Pastoralno vijeće župe sv. Roka u ime cijele župske zajednice izražava duboki ponos što je imalo Kristinu Vuković koja je u nedjelju, 5. travnja prešla na drugu, nebesku obalu.

Kada umire čovjek svijet bi morao stati i zadrhtati, poručuje pjesnik. Kada je u vječnost prešla naša Krista, zadrhtao je svemir od silne radosti anđela koji su se radovali njenom dolasku. Kako će to biti divno - često je govorila Krista.

Kristina Vuković je bila neobično obična i jednostavna žena. Govoriti u prošlosti zapravo je teško i nedolično jer se i sada može čuti njen glas - Ne zamjerite, ali ja sam ovdje. Ovdje i svuda. Nemojte plakati za mnom jer ovdje gdje sam ja nema suza, nema boli. Ovdje sam željela biti, o ovome sam vam pričala dok sam bila s vama.

A ipak... nama Krista nedostaje i ove riječi upućujemo nama koji smo je poznavali, voljeli, s njom radili na Božjoj njivi. Kristi ove riječi nisu potrebne jer ona već sve zna.

Župa sv. Roka smanjila se za jednu veliku dušu, za jednu neobično običnu i jednostavnu ženu kojoj dan nikad nije bio dovoljno dug, a noću je smišljala koga će sutra posjetiti, kome treba pomoć... I stizala je posjetiti stare, bolesne, svakodnevno je slavila Boga u sv. misi, nekome je obavila jedan posao, drugome drugi... Za veliku priču, kavu - "Oprosti, nemam vremena, ali primi kao da sam je popila s tobom. Čeka me jedna žena." Ne znam što je sve činila potrebnima. Možda nikada nećemo saznati.

A bilo je problema i u crkvi... Tko će spremati crkvu? Nabaviti cvijeće za sv. Josipa? Tko će peglati? Tko će predmoliti kronicu, pjevati kada ima više misa? Pomagati u župskom Karitasu? Krista. Ona će organizirati spremanje crkve, savršeno ispeglati bijele stolnjake za oltar, ona će doći na sve tri mise, a njen je odgovor uvijek jednostavan - Smatrajte urađenim.

Mogli smo je vidjeti kako nakon naporna dana sa svojim torbama polako i mirno hoda kerskim ulicama od svoje kuće do onih gdje je bila potrebna a da nismo znali što je sve toga dana učinila, koliko tuđih nevolja čula, koliko ljudi utješila i spojila...

Opustjele su kerske ulice. Na njima više nećete vidjeti ženu u kostimu, s torbama u rukama kako laganim i odmjerenim korakom ide prema svom cilju. Prazno je i jedno mjesto na koru, pored orgulja. Ne čuje se već pet mjeseci njen snažan, topao sopran kojim je ispunjavala crkvu i slavila Boga.

U životu naše Kriste bilo je uvijek mjesta za šalu, za poeziju. Zнала je pričati - Znaš, kad idem prema kući, da ne bih išla

Župnik A. Anišić u jednoj od posjeta u kojima je bolesnici donosio duhovnu okrepu - sv. pričest

pješice, onda molim za one koji baš tog trenutka umiru a nemaju nikog svog da ih anđeli čuvari otprate u nebo.

Vjerujem da i sada Krista moli za nas, za našu župu, moli Boga da nađe nekoga tko će popuniti ono prazno mjesto u crkvi, na koru, na kerskim ulicama.

Pjesnik upozorava: "Čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda!", a mi znamo da je našim ulicama hodala neobično obična i neobično velika žena čineći dobro, kako je to naučila od svog Učitelja. Kada danas ili sutra budemo hodali našim ulicama, pogledali u kuće, u ljude, sjetit ćemo se Kristine Vuković koja je hodala Zemljom čineći dobro i ispovijedala ovu vjeru:

*Ja tiho hodam pored kuća
U kojima se svjetla pale;
Sva zla, i nevolje, i sumnje
Najednom budu posve male.*

*I smiješim se u meki suton,
Od zapaljenih zvijezda svečan,
I osjetim dubinu svega,
I da je život vječan - vječan. (Cesarić)*

Katarina Čeliković
u ime Pastoralnog vijeća župe sv. Roka u Subotici

**Samo je u Bogu mir, dušo moja,
samo je u Bogu spasenje. (Ps 62,2)**

Nakon petomjesečnog trpljenja, od posljedica saobraćajne nezgode, u nedjelju, 5. 04. 1998. godine u vječnost se preselila

KRISTINA VUKOVIĆ

1937 - 1998

Okrijepljena svetim sakramentima naša mila pokojnica sahranjena je 7. travnja iz Peić kapele na Bajskom groblju.

Sveta misa na 6 nedjelja bit će u nedjelju 10. 05. 1998. u 9 sati u Kerskoj crkvi.

Svih pet mjeseci s nama su u molitvi bile časne sestre Kćeri milosrđa, Pastoralno vijeće župe sv. Roka, mnogi pojedinci a napose sestra Silvana i župnik Andrija Anišić. Svima toplo zahvaljujemo za posjete, riječi utjehe, za molitve koje je Bog čuo. Vjerujemo da je naša Krista za života Bogu bila mila i da baštini život vječni.

Njeni najmiliji: sestra Ana sa suprugom Josipom, nećaka Jadranka sa suprugom Perom i djecom Kristijanom i Kristinom te nećak Mario.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Lazar Novaković, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202. E-mail: zvonik@tippnet.co.yu

Vaša pisma

Poštovano Uredništvo!

Veoma sam zahvalan što sam ponovo u mogućnosti čitati "Zvonik". List je veoma zanimljiv, ali u isto vrijeme i veoma poučan. Naročitu pažnju privlače "plave stranice", ali na isti način i ostale stalne rubrike. Hvale dostojna je i činjenica da je danas veoma teško pronaći list slične konstitucije, a da u isto vrijeme bude privlačan za najširi krug čitateljstva, kao što je to slučaj sa "Zvonikom". Čestitke i za tehničku obradu! Velika podrška ekipi koja priprema List...

Puno pozdrava i svako dobro, uz želju da Vas Gospodin poživi, te da ne posustanete!

Mirko Štefković, Rim

Bunarić

POBOŽNOST PET PRVIH SUBOTA

od svibnja - do rujna
svake prve subote u mjesecu
u 9 sati: SV. MISA I PROPOVIJED

MOLITVA U DUHU "TAIZÉA"

u crkvi sv. Roka
04.05. u 20,30 sati
/dolazi brat Richard iz Taizéa/

Subotica - Isusovo Uskrsnuće

TRODNEVNICA U ČAST SV. LEPOLDU MANDIĆU

10,11 i 12.05. u 18,30 sati

Subotica - Marija Majka Crkve

DEVETNICA U ČAST MARIJE MAJKE CRKVE

od 23.05. do 01.06.

17,30 sati: Služba riječi i propovijed (mađarski)

18,30 sati: SV. MISA I PROPOVIJED (hrvatski)

Subotica - sv. Rok

OBITELJSKI SUSRETI

Petak, 15.05. 1998. u 20 sati

Tema: GOSPINA UKAZANJA /stav Crkve/

Predavač: preč. ANDRIJA KOPILOVIĆ

Detalj sa uskršnje izložbe u župi "Presvetoga Trojstva" u Somboru
Autor: Rozmari Mik

Subotica

VELIKA DUHOVSKA BOJENJA

* u crkvi Marije Majke Crkve
u petak 29.05. u 6 sati do 30.05. u 6 sati

* u crkvi sv. Roka
u subotu 30.05. u 9 sati do 31.05. u 9 sati

**Marija je najljepša slika Crkve.
Zato se Crkva Kristova
neprestano nadahnjuje
Marijinim putem
i zajedno s Marijom
neprestano je otvorena
Duhu Svetomu.
S Marijom hodi
kroz ovu zemaljsku povijest.
S Marijom vjeruje
i s Marijom se nada.
S Marijom pjeva.**